

Aug⁹ Talis est inquit gratia spiritus sancti: quod si tristitia inuenit dissoluit: si desiderium preciosum consumit: si trepidationem abicit. In hoc quod dissoluit tristitiam: dat cordis firmitatem. In hoc quod desiderium preciosum consumit dat vite sanctitatem. In hoc quod trepidationem abicit dat constantiam et libertatem. **Vñ Greg⁹** super Ezechielem. Considero presens novum et veteris testamenti David daniellem Amos Petrum Paulum et Mattheum et apertis oculis fidei intueor. Implet namque spiritus sancti gratia puerum citharedum et psalmistam facit. Implet abstinentem puerum et iudicem senem facit. Implet pastorem et mamentarium et prophetam facit. Implet piscatorem et principem apostolum facit. Implet persecutorem: et doctoris generum facit. Implet publicanum et primum euangelistam facit. **Dec Greg⁹** Exemplum de Petro: qui cum esset vas lutuum non obustus ad vocem acille ostiarie negavit christum quem postea coram Nerone et mundi principibus ostentissime predicavit et ideo signanter petiuit per dices. Spiritus principali confirmam me. et tunc constantiter de celo iniquos vias tuas et impij ad te conuertentur.

Capitulum decimum. L. 124.

Hec illi qui primo formatus est a deo patri orbem terrarum cum solus esset creatus custodivit et eduxit illum a delicto suo et eduxit illum de limo terre et dedit illi virtutes continendi omnia. **Vñ** dicitur de decimo capitulum. et est secunda pars huius libri: quibus nonnulli antiqui figuerunt capitulum parum ante ibi

Nam per sapiam sanati: Quos in principio libri diuidendo sequebar sed quod hoc modicum refert vel nichil ad libri processum. modo tamen sequi malo capitula cõiter computata. **Vñ** postquam salomõ multipliciter declarauit sapie nobilitatem. et magnam fecit de ea commendationem secundum ipsius effectus generales. In ista parte persequitur sapie utilitatem quantum ad quosdam effectus speciales ostendit in particulari quomodo singulae quaedam persone fuerunt per sapiam benedicti non conseruate et a malo peruerate. **Vñ** ab ista parte usque ad finem libri promittit exemplificatio in particularibus gestis et historiis de beneficiis quibus hominibus per sapiam sunt collata et de suppliciis que per eandem peccatoribus sunt illata. **Et** diuidit hęc secunda pars huius libri in duas principaliter. Nam primo agit de beneficiis collatis per sapientiam quibusdam personis. Secundo agit de beneficiis vni toti populo esse nationis vix israelitico. **Secunda** pars ibi. **Dec** **psalm** **Infra** eodem c. **Prima** pars diuidit in sex partes secundum sex personas quas describit et omnia a sapia esse gubernatas fuisse vix. **Adã** **Noe** **Abrahã** **Loth** **Jacob** et **Ioseph**. **Prima** pars que est latius patens est de **Adã** cui contulit sapia dei quinque prerogatiuas et gratias speciales. **Ips** enim habuit paternalem preeminentiam ad genus humanum propagandum. Originalem innocentiam ad semetipsum conseruandum: situalem excellentiam ad iocunde inhabitandum rationalem magnificentiam ad creaturas gubernandum. et finalem indulgentiam ad deum

post peccatum te consiliandum Et
 ergo primo sic **De** sapientia in-
 creata. illum. **A**dā qui primo
 formatus est a deo pater orbis ter-
 rarum. qui preordinatus fuit a deo
 principium et radix totius huma-
 ni generis quod modo est diuisum in
 diuersis partibus orbis terrarum.
Ecce patet patetis preminentia ad
 genus humanum propagandum **G**e-
 nerassent enim homines in statu
 innocentie sine feruore sine dolore
 sine pudore **D**e xero illum. **A**dā
 cum solus esset creatus custodiuit
 et originalem innocentiam sibi de-
 dit qua semper se et suos custo dis-
 se potuit **D**abuit enim anima sua
 illa perfectum dominum supra corpus
 quod nunquam sensisset infirmitatem
 ab intrinseco nec lesionem ab ex-
 trinseco nec deceptionem ab ali-
 qui in statu innocentie persistisset.
Hic habuit cum solus esset creatus
 et antequam genus humanum per ge-
 nerationem multiplicasset tunc quod
 dammodo solus fuit quia solus in
 sexu virili existens vel cum simpli-
 citer esset solus ante formationem
 mulieris de costa **E**cce originalis in-
 nocentia ad semetipsum conserua-
 dum **E**t istam iustitiam originalem
 naturaliter in filios transfudisset
 sicut modo parentes transfundunt
 peccatum originale **T**ercio illum
Adā eduxit a delicto suo dando
 illi finalem indulgentiam ad deum
 post peccatum placandum **E**t istud
 beneficium propter sui magnitudinem
 enumeratur ante duo alia que se-
 quuntur licet posteris sit collatum
 Dedit enim **A**dā gratiam peniten-
 di pro peccato suo et remissionem

etiam de in peccati **E**t quantum ad hoc
 Et eduxit illum a delicto suo hoc
 autem factum fuit incompleto per ipsum **A**dā
 correctionem. **S**ed postea a completo per ipsi
 passionem. **Q**uod hoc sapientia iere-
 ta dedit **A**dā finalem vel localem ex-
 cellentiam ad iocunde inhabitandum
Sicut enim narrat historia scola-
 stica super **G**ene. **C**reatus fuit ho-
 mo in agro damasceno et inde trans-
 latus in paradysum qui est locus
 delicatissimus ubi modo manent
Enoch et **H**elyas et continuantes
 vitam suam per esum ligni vite et
 aliorum que sunt ibi. **E**t quantum ad
 hoc dicit. **E**t eduxit illum de limo
 terre de agro damasceno in quo
 formatus fuerat de limo illius ter-
 re constituit in locum amissimum paci-
 si **G**en. 2. **P**lantauit autem dominus de-
 paradysum voluptatis a principio in quo
 posuit herbarum que fuerat. **Q**uod
 hoc sapientia dedit **A**dā rationalem magis
 rationem ad creaturas gubernandum **E**t quan-
 tum ad hoc dicit **E**t dedit illi virtutem con-
 necti omnia rationem et omnino que potuit
 in omnibus creaturis dominari **G**en. 1. **D**omi-
 num piscium maris et volatilibus et ali-
 a vniuersis animalibus que mouentur su-
 per terram

Quod habitatio laetis **V**t et **A**dā in sta-
 tu innocentie fuit a deo rationabiliter cu-
 stodit **Q**uod si quis crudeliter periret qui
 permittit filium suum pugnare in duel-
 lo in quo prescient eum esse vincendum **S**ed dominus
 prescient **A**dā filium suum per creationem
 vincendum esse per temptationem futuram per
 dyabolum. **E**rgo crudeliter fuit non custo-
 diendo illum ab illa temptatione quod eum per
 tunc non rationabiliter custodiuit **P**ropter si
 deus eum custodiret. ergo non de-
 buit permittere temptari. **R**idetur

magister sententiarum dist. 27. l. 1. q. 1.
 gloriosius non consentire q̄ temp-
 tari nō posse. Et ideo eū deus temp-
 tari permisit ut inde gloriosorem
 reportasset victoriā. ¶ Sed contra
 Sicut enim videndum: ergo non
 expectavit hominis victoriā: er-
 go nichil est dictū q̄ ideo permi-
 sit q̄ homo viceret. ¶ pp̄ sapientius
 est vnūquodq̄ ordinare in fine
 suum ita conueniēter sicut potest
 ab eo ordinari: sed finis hominis
 est beatitudo et beatitudinem; possit
 homo attingere conueniēter sine
 temptatione a sine peccato quia il-
 la sunt impedimēta a beatitudinem
 consequenda. ¶ pp̄ ab bonū custo-
 diam pertinet precauere a remoue-
 re omnia pericula ab illo quod est
 sue custodie commissum. ergo deus
 debuit temptationem a mouisse.

¶ Ad oppositū dicitur i littera q̄
 sapientia increata cum sol⁹ esset
 creatus custodiuit illum. ¶ Ad
 questionem dicendum q̄ deus eū
 custodisse dicitur q̄ sibi de iusticia
 a originali a gratia prouidit per
 que semetipsum potuit custodisse
 si voluisset. ¶ Pro argumentis ē
 notandū q̄ sicut docet Dionysius
 e. q. de di. no. Prouidentia dei non
 est nature corruptiua sed saluati-
 ua. Vnde ad prouidentiam dei per-
 tinet rerum naturas administrare
 sicut concedit bonitatem vniuersi-
 tatis. ¶ Secundo nota q̄ bonitas
 totius p̄ponderat bonitati partis
 Vnde si aliquid esset melius par-
 ti q̄ toti tali toti cederet in p̄iudic-
 ium: ideo pertinet ad bonum gu-
 bernatorem tale omniū parti sub-
 trahere ut habeatur p̄fectio totius

¶ licet enim scdm̄ imaginationē me-
 li⁹ esset p̄dē pedes q̄ caput tamē
 melius est toti homini habē vnū
 caput a duos pedes q̄ duo capita
 vnū pedē. ¶ Ad oppositū ḡ dicen-
 dum q̄ deuit deo creare vnū vni-
 uersum in quo esset varietas spe-
 ciez a naturarum ad ostensione
 sue bonitatis inter quas species ho-
 mo est quedam de nobilibus. Nō
 autem posset homo esse homo ni-
 si esset peccabilis a temptabilis ad
 peccandum. Et ideo facere q̄ homo
 nō fuisset temptatus a fecisse ho-
 minem contradictionem includit.
 Sed dices Potuit eū sic dotasse
 ḡtis naturalibus a infusis q̄ fuisset
 immutabilis ad malum sicut
 erit post beatitudinem. ¶ Dicēdū
 q̄ licet deus hoc potuisset de poten-
 tia absoluta nō tamen de potencia
 ordinata. Naturā enim hominis ē
 q̄ pertingat ad beatitudinem per
 bonum vsum liberi arbitrii. Dic autē
 tem requirit mutabilitate; a pecca-
 bilitate; a posse temptari a huius-
 modi. Et ideo rōnabilē ad p̄fectū ho-
 minis p̄mittit eū esse peccabile; tēp-
 tabile a ad magnā sibi cessisset v-
 tilitatē si tēptat⁹ viciss; ¶ Ad p̄mū
 dicēdū q̄ licet de⁹ p̄sciet adā vicē-
 dū: sciuit tñ q̄ natura sua erat ad
 hō instituta ut foret p̄ tēptacōes p̄-
 miata a ideo deuit eū p̄mittē tēpta-
 rive v̄tute sua v̄tēē quā frustra ac-
 cepisset n̄ ea vti potuisset. ¶ Ad. 2. q̄
 mḡ sniaz satis d̄t sic p̄ p̄ d̄ca. q̄
 eū fact⁹ ē ut p̄ victoriā ad beatitudi-
 nē p̄uērent a victoriā h̄ie nō pos-
 set nisi per pugnā. P̄seruāe eum
 a pugna. esset eū impedire a victo-
 riaz ad q̄s fuit ordinatus. ¶ Ad. 3.

273

q̄ homo est ordinatus ad beatitudinem sic q̄ eam mereatur de dīa do a malo a faciendo bonum. unde via cōmunis homini concessa est pervictoriam temptationum. Vñ t̄r est negāda q̄ homo p̄t ita cōuenienter attingere b̄itudinem sine temptatione sicut cum temptatione In cuius signum xp̄us ip̄semet temptationes sustinuit ab extrinseco tam a demonibus q̄ a malis hominibus. Ad q̄tūm dicendum q̄ temptatio non est hōi piculosa nisi velit vinci sed est sibi necessaria et gloriosa ideo a bono custode permitti debuit. Vñ Aug⁹ sup p̄s. 60. Vita nostra i hac p̄grinacōe et profectus noster p̄ temptationem fit nec sibi quisq̄ inotescit nisi temptatus nec potest coronari nisi vicerit nec potest vincere nisi certauerit. nec potest certare nisi inimicum a temptationes habuerit. Idem sup p̄s. 61. Tantum permittitur dyabolus temptare q̄tū tibi prodest vt exerceris a protegis vt q̄ te nesciebas a t̄pō iuueniaris. De ista materia loq̄t̄ Ambro. i q̄da; epla de⁹ oīm ipse rector ac dominus cum omnium angelorū militia certamē tuū expectat tibi q̄ cōtra dyabolū dimicanti parat eternitatis coronā Quā nob̄ cedat cūstus amen. Lcō. 26.

Ad hac vt recessit iniustus in ira sua propter irā; homicidij fraternitatis deperijt propter qd̄ cum aqua delēte terram sanauit iteum sapientia per contemptibile lignum iustitiz gubernans Post q̄ Salomō declarauit gubernacionem tam vti

lem q̄ mirabilem quaz exercuit sapientia increata circa p̄sonam ipsius. At que mirabiliter i agro Damasceno creauit in paradiso veritabiliter collocauit a a peccato finaliter liberauit. hic prosequitur de sapientie gubernacione quā fecit circa personā ipsius Noe. Vbi sciendum q̄ sicut scribitur Genesis sexto. Tempore Noe tanta fuit hominum malicia q̄ omnis caro corruerat via suā. or̄ diauit q̄ de⁹ per diluuiū; dissipāe totum gen⁹ humanum exceptis octo p̄sonis que fuerunt de familia Noe scilicet ip̄so Noe cum vxore sua a tribus filiis suis. Sem Cam a Japhet et oribus eorū; dec ergo fuit vtilissima gubernacō qua sapientia custodiuit Noe dans sibi preceptum de archa fabricanda In quā de singulis speciebus animalium introduxit Factū est ergo diluuium vniuersale post duo milia sexcentos. 46. annos ab origine mundi. Et quia causa diluuij fuit multiplex malicia. Chayn a semis sui Ideo spiritus sanctus ostēdēs quō sapia custodiuit Noe tpe diluuij In sapia lra incipit a primo p̄ccō Chayn q̄ ab illo p̄mo p̄ccō cōtinuauit maliciā p̄ desp̄acōe; a alio t̄pō; p̄ccō; multiplicacōe; tā i se q̄ in filiis suis donec p̄ diluuiū tō illa ognacio perijt ex integro a de filiis. Seth oēs p̄ter octo p̄sonas vt dictū; ē In hodie lōe duo sūt primo narrat Chayn malicōsa trasgressio. secūdo Noe glōsa liberacō Secunda pars ibi. Propter qd̄ dicit ergo primo sic Ab hac vt recessit iniustus in ira a post t̄p̄ recessit

Cayn ab hac id est sapientia in-
 iustus in ira sua id est per iram su-
 am qua voluit interficere fratrem
 suum per iram homicidij **f**raterni-
 tas deperijt id est cessauit esse fra-
 ternitas: quia destructo vno rela-
 tiuorum destruitur et reliquum **N**ec
 plures adhuc fratres fuerunt et
 ideo mortuus **A**bel. fraternitas to-
 ta fuit destructa. **V**el per iram ho-
 micidij fraternitas deperijt id est
 amor et gratitudo que inter fratres
 debent inueniri. **E**t tunc dicit quia
Cayn recedendo a sapientia incur-
 rit homicidium: prius enim in or-
 dine nature homo dimittit deum et
 recedit ab eo quod deus recedit ab eo
 per gratiam. **P**rius enim ordine na-
 ture homo peccat quod priuat gratia
 licet simul tempore. **V**nde **B**ernardus
 dulcis ihesus primus est in accessu
 et vltimus in recessu **J**ob. 21. **D**e pec-
 catoribus dicit. **D**ixerunt deo recede
 a nobis: sciam viam tuam nolimus
Secundo in ista locone narrat glo-
 riosa liberatio ipsius **N**oe de diluuij
 generali. **E**t quantum ad hoc dicit sic
 propter quod scilicet patrum **C**ayn et postero-
 rum suorum tam imitatioe quam genera-
 tione **Gen. 6.** **C**orrupta est terra co-
 ra domino et repleta est iniquitate
 cum aqua deleteret terram id est cum
 aqua diluuij deleteret homines et bes-
 tias in terra habitantes. **I**terum sa-
 pia que deus sanauit: sanando ge-
 nus humanum gubernans iustus
Noe scilicet **Gen.** **N**oe vir iustus et
 perfectus in generationibus su-
 is. **D**e isto **N**oe dicit **A**risto. libro
 de pomis ubi dicit quod omnes homines
 in hoc errabant quod stellas adorau-
 erunt et corpora celestia vsque ad ad-

uentum **N**oe. **P**er contemptibile lig-
 num id est per archam de lignis
 fabricatam **Genes. 6.** **F**ac tibi ar-
 cham de lignis leuigatis id est pol-
 litis. **E**t dicitur archa contemptibi-
 le lignum quia forte iudicio natu-
 rali figura arche fuit valde rudis
Circa istam liberationem **N**oe no-
 tanda sunt tria. **P**rimo de diluuij
 causa. **S**ecundo de eius duratione
 vel mora. **T**ercio de archa. **Q**uan-
 tum ad causam est sciendum: quod ma-
 teria omnis pluuie est vapor eleua-
 tus a terra aquis virtute solis quod
 vapor per calorem solis immisum
 sibi: ascendit vsque ad locum frigi-
 dum ubi frigus occurrens subin-
 trat nubem et condensatur in aquam
Vnde quando multi vapores eleua-
 tur quos calor solis non sufficit de-
 ficcare et in materiam digerere tunc
 fiunt multe pluuie: sicut patet in
 hyeme **Q**uando autem calor solis
 est fortis et vapores eleuatos suffi-
 cit deficcare et in aerem digerere tunc
 fiunt pauca pluuie: sicut patet in
 estate. **D**icendum est ergo quod cau-
 sa principalis effectiua diluuij fuit
 deus volens punire peccata gene-
 ris humani. **C**ausa instrumental
 effectiua: sol. **C**ausa dispositiua de
 merito: homo peccans. **C**ausa ma-
 terialis: vapores multi eleuati de
 terra et aquis fuerunt: sicut aliarum
 pluuiarum secundum **A**ristotilem secun-
 do **M**eteororum **Q**ualiter vero pec-
 cata creuerunt et malicia hominum
 multiplicata est super terram nar-
 rat **M**ethodius martis magis in spe-
 ciali quam **M**oyses **Genes. 6.** **D**i-
 cit enim quod quingentesimo anno
 prime cladis id est primi millenarij
 e. g.

mundi filij **Caym** abutebantur
 tribus fratrum suorum nimis for-
 nicationibus **Sextagesimo** vero
 anno mulieres in vesaniam verse
 super gresse viris abutebant qui-
 gentesimo autem anno secunde ci-
 dadis inarsecunt homines i alteru-
 trum coeuntes. **Septagesimo**
 filij **Seth** concupierunt filias **Ca-**
ym et ab eis orti sunt gigantes. **Qu-**
is autem ante hoc gigantes fue-
 runt sicut dicit **Augustinus**. **14.** de
 ciui. dei. prohibuerat autem **Abā**
Seth et filijs suis qd non cohabita-
 rent nec matrimonia cupularent
 cum stirpe **Caym**. vnde filij **Caym**
 habitauerunt in oriente in monte
Coeban filij vero **Seth** habitau-
 erunt circa **damasum**. Tenuit autē
 ista prohibicio viuente adam q
 mortuo filij **Seth** contra prohibi-
 cionem patris coūperunt se filia-
 bus **Caym** ppter earuz pulchritu-
 dinem et se totaliter libidini man-
 cipauerūt ppter qd diluuium iun-
 dauit. **Secūdo** de mora siue duaci-
 one diluuij est sciendum q eodez
 die anno euoluto quo **Noe** ingres-
 sus est archā eodem die egressus
 est. **Tercō** de archa sciendum q
 erat in fundo quadrāgularis for-
 me et non quadrata: s; altera pte
 longior cuius longitudo fuit. 300.
 cubitoz. latitudo. 20. altitudo. 30.
 vnde ab angulis in arcum ascen-
 debat et summitas eius in cubito cō-
 sumabatur. In latere vero iuxta fū-
 dum habuit ostium per qd hoies
 et aialia ingrediebantur et cum in-
 gressi essent dñs clausit illud a fo-
 ristā versus summitatē habuit fene-
 stram qd hebrei dicunt fuisse cris-

taliam. In ipsa vero archa fuerūt
 quinq; distinctiones sicut **Strabū**.
6. vero sicut **Augustinus**. **Domit** ei
Aug⁹. qd immediate sup fundū
 habuit quoddam spacium vacu-
 um sicut in nauibus cōtingit. qd
 spacium dicebatur sentina et sup
 illud fuit vnum tabulatum et sup
 illud secūdu tabulatum et tūc supra
 illud tectum. Spaciu ergo imme-
 diatum sub tecto diuisit **Augusti-**
nus in tres partes. Spacium sub
 illo in duas partes et sic sicut **Augu-**
stinus quinq; cameras habuit.
Tres superiores tres inferiores de
 tribus cameris superioribus me-
 dia fuit hominum lateralis alia i
 imicium de tribus cameris infio-
 rioribus altera fuit apotecarea in
 qua ponebantur cibaria ad esum
 hominum et animalium. Alia dice-
 batur stercoria ostium vō ponūt
 vbi bicamerata et scamerata iūge-
 bantur. Alij istas cameras quinq;
 in altitudine disponunt ascenden-
 do. dicentes infimam esse sentinā
Secundam apotecariam **Terciaz**
 imicium animalium **Quartā** imi-
 cium **Quintaz** hominū. Et isti ponūt
 ostium in iunctura inter apotecal-
 iam et imicium animalium. Sed de
 hac materia non plus ad presēs
 cum text⁹ videtur esse oīa vtrof-
 q; de collocacone ostij. **Genes** sex-
 to. **Ostiu** archē facies i latere dex-
 tum. **Recessit** iniustus in ira sua.
Notandum q ira facit iniuriam
 deo proximo et subiecto pprio. **Sub-**
trahit enim deo effectum sue potē-
 tie proximo affectum rationis et i-
 telligentie. **Primo** ergo subtrahit
 deo effectum sue potentie culpas

iudicialiter vnde dicitur **bonos spei**
 aliter inhabitare a eis liberaliter
 sua bona legat **S** contra ista iniu-
 riatur iracundus deo in omnibus
 primo aufert a deo vindictam: qz
 ira est deordinatus appetitus vin-
 dicte. Et deus dicit **Michi vindicta**
 a ego retribuam **Roma**. duodeci-
 mo **Et deutono. tricesimo tercio.**
Mira est vitio a ego retribuam.
Deus enim duo sibi retinuit glori-
am a vindictam. alterum superb
aufert. a alterum iracundus ysaie.
quadragesimo octauo. Gloriam
meam alteri non dabo. Secundo
iracundus deo iniuriatur quia ex-
pellit eum a quiete sue habitaco-
nis Et factus est i pace locus ei
Ira autem turbat pacem a destru-
it prouerbiorum. decimo quinto.
Vir iracundus prouocat rixas.
Domum que tota die moueretur
a tremere nubes magnus domi-
nius libenter inhabitaret Tercio
deus iniuriatur impediendo ne lega-
tum dei possit stare Legauit enim
deus pacem hominibus Job. deci-
mo quarto. Pacem relinquo vob
pacem meam do vobis a ideo ira-
undus tamqz excommunicatus est
euitandus prouerbiorum vicefimo
secundo Noli esse amicus homini
iracundo neqz ambules cum viro
furioso Secundo principaliter ira
subtrahit proximo affectum debi-
te tenuolentie Teneor enim proxi-
mi saluae substantiam famam a
personam Et contra ista ira copel-
lit ad nocendum proximo in sub-
stantia depredado In fama diffa-
mando a in persona trucidando.
Ecclesiastici vicefimo septimo. Ira

a furore vtraqz execrabilia. **Ruia Ec-**
ci. 28. Oburgaco a ira annichil-
labunt substantiam dicit Aristo-
teles. 7. de animalibus qz apus cum ei-
cit aculeum moritur. Et ita est mo-
raliter de iracundo a appetitio vindi-
cte Dum enim exercet maliciaz fu-
am contra proximum verbo l ope-
re ledendo in substantia persona l
fama. primum interfecit spirituali-
ter semetipsum Job quinto Viru
stultum inficit iracundia. Fer-
co ira subiecto proprio subtrahit
tria bona. Primo namqz destruit
honestatem corporalis disposicio-
nis. Secundo impedit potestatem
naturalis rationis Et tercio minu-
it quantitatem vitalis duracionis.
Primo ergo destruit honestatem
corporalis disposicionis Ruatuu-
qz em psona sit pulchre subuertit
oculos. gene fiunt nimis rubee vel
nimis pallide. gestus tremul9 ling-
ua cespitata tot9 h9 de honestate.
De isto loquitur Seneca. 7. de ira.
nichil eque profuit iratis sicut in-
tueri deformitatem rei. s. ire. nam i
ea facies turbacioz ora pulcherrima
fedat toruos multo sex tranquilis-
simis reddidit linqut de cor omnis
kratos Et sequitur qualem putas
esse aim cuius ymago taz fedata es
Ite dicit quidam philo sophus
qz iratis profuit asperisse speculuz
vt ymago repercussa ostenderet
homini suam deformitatem. Nec Se-
neca Ite; tercio libro de ira. nulla
facies fere quantumlibet agitetur
est ita turpis sicut hominis ira fla-
grantis. Narrant fabule qz minez-
ua aliquo deledata e i musica ty-
biaz Cu g sel insufflaret tybias

iuxta quendam fluvium vidit burras
 turpiter tumescere et statim fistu-
 las suas proiecit. **M**inerva est dea
 sapientie et sapientes interdum sunt
 indignatis nature **Ecci. 1.** In multa
 sapientia multa est indignatio. **C**o-
 tingit ergo quod sapiens aliquis quan-
 doque per motum iracundie tangitur:
 et statim si est sapiens considerat inde-
 centiam sui statim et alias sibi cauet
Secundo impedit potentiam naturalis
 rationis **Juxta illud Cath.** Impe-
 dit ira animum ne possit cernere verum
Et ideo dyabolus facit sicut astutus
 piscator quando vult facillime decipere
 pisces turbat aquam et tunc est secu-
 rus quod pisces non poterit providere re-
 ctum suum. **E**odem modo dyabolus
 facit in congregacione quacumque im-
 mittit turbacionem per aliquem iracu-
 dum in totam congregacionem et tunc
 duat eos ad peccata et malicias exco-
 gitandas sicut sibi placet totam
 congregacionem reddebat. **D**icit **A**-
 ristoteles .4. topicorum quod irascibilis non
 imperat rationali nisi cum fuerit
 peruersa anima hominis et ita est
 quando peruersa fuerit anima: ira
 dominat et nunquam alias. **D**icit etiam **A**re-
 stoteles .1. elementorum quod ira est caute-
 la specialis sophiste ut videlicet socium
 suum provocet ad iram: quod impedit ira
 animum et cetera. **I**ste sophista est dy-
 abolus **Ecci. 31.** Qui sophisticè loqu-
 tur odibilis est. **I**tem dicit **A**ristoteles
 libro primo de animalibus quod ista tria
 coniunguntur: ira, insipientia et in-
 docilitas **E**t ponit exemplum de a-
 pro agresti. **E**t ita est moraliter ira-
 cundus nunquam bene docebitur. **E**t
 ideo bene dicitur **Ecci. 10.** Ne velox sis
 ad irascendum: quia ira in sinu stult-

ti requiescit. **T**ercio ira minuit qua-
 titatem vitalis duracionis. **A**nima-
 lia enim excessiva colerica sunt na-
 turaliter brevis vite sicut maxime
 patet de cane. **E**t hoc est quod dici-
 tur **Ecci. 30.** Zelus et iracundia mi-
 nuunt dies et ante tempus senectu-
 tem adducunt. **V**nde antiqui dix-
 erunt iram esse breuem insaniam
 secundum **Senecam. 3. de ira.** ego enim im-
 potens est sui decoris oblita. **H**ec
 ergo ira precipue est cavenda que
 iniustum **Cayn** fecit et querelaret que
 iuadit facit iniustum. **Juxta illud Jaco-**
biprimo. Ira enim viri dei iusticia
 non operatur. **Lectio. 121.**

Hec in consensu superbie cum
 se nationes extulisset sciuit
 iustitiam conservavit sine
 querela deo et in filiis misericordi-
 am fortem custodiuit. **H**ec est
 tertia pars istius prime partis hu-
 ius capituli **I**n qua ponitur comen-
 datio specialis ipsius sapientie ex
 gubernatione persone **Abrahe.** **E**t
 dividitur hec particula in duas par-
 tes **N**am primo tangitur mirabilis
 elatio quorundam hominum fatu-
 orum. **S**ecundo narratur ipsius **Abra-**
he approbatio in benedictione fili-
 orum. **S**ecunda pars ibi **Sciuit in-**
stare. **C**irca primum est sciendum
 quod sicut narratur **Philo** in libro ques-
 tionum super **Genesis** allegat ma-
 gister in historiis ex tribus filiis
Noe Sem Cham et Japhet adhuc
 ipso **Noe** vivente nati sunt. 32. mi-
 lia hominum et centum preter muli-
 eres et parvulos et habuerunt su-
 per se tres duces videlicet **Sem** super
 filios **Cham** **Jetheram** super
 filios **Sem** et **Suffene** super filios

Interpret **D**ñi ego p^o obitu; **N**oe
 mouerunt se ab oriente a uenerunt
 in Campū Sennaar q̄ nuuc ē ba-
 bilon a timentes diluuiū qd̄ tpe
Noe fuerat ceperunt edificare tur-
 rim q̄ p̄tingeret vsq̄ ad celos h̄
 est ualde m̄ altū; forte qd̄ aque di-
 uini non p̄tingerent ad sum̄itate
Non est em̄ credendū; eos tam fa-
 ctos fuisse q̄ vsq̄ ad corpus cele-
 ste intenderent turrim facere quia
 iste **Semreth** doctus fuit a yoni-
 tho filio quarto **N**oe fm̄ metho-
 dium de ortu regnoꝝ **E**t ille yonithus
 fuit astronom⁹ magn⁹ **E**t d̄t de co-
 mḡ i bisto. q̄ iuenit astronomi-
 am. **C**epit ergo edificare turrim
 istā h̄ntes lateres p̄ saxis a bitu-
 mē p̄ cemento **D**eus uero aiā d̄uer-
 tit elacōez hōim uolentiū seipsum
 quasi contra munire ne a ipsi etiā
 si deo placēt possent aquis dilu-
 uii castigari **I**mpediuit eos p̄ istū
 modū; quicūq̄ homines si debent
 cohabitare indigene vno p̄deoma-
 te ad comunicandum inuicem cō-
 ceptiones suas in diuersis nego-
 cijs **V**nde **Aristoteles**. s. ethi. d̄t
 q̄ ois amicitia consistit in cōmū-
 catione a q̄ mltas amicitias dissol-
 uit in appellatione **D**eus ergo mi-
 raculose cum essent oēs vnus lig-
 ue a vnus p̄deomatis diuisit eos
 in .x. linguas ita q̄ ille qui sciuit
 vnā omnes alios penitus igno-
 rant **I**ta ergo multitudo confide-
 rans diuisionem tantam in p̄deoma-
 tate diuisit se fm̄ numerum ling-
 uarum a qui erant de vna lingua
 ceperunt se ad inuicem ad vnā
 turram a sic a loco illo diuiserūt
 se in vniuersas partes mundi.

Inter has .x. linguas tres sunt
 principales. hebraea greca a latina
 sicut recitat **Augustinus** de mira-
 bilibus sacre scripture capitulo
 decimo quinto **E**t idē de istis ling-
 uis scriptus fuit titulus crucis cri-
 sti **E**t fm̄ istas .x. linguas elegit
 cristus .x. discipulos **Luce** de cō-
Quia ergo in edificatione turris
 istius perdidit filij **N**oe cōmū-
 cationē lingue hebreæ a diuisi sūt
 scdm̄ multitudinem supradictā;
 vocatum est nomen loci d̄t **Ba-**
bel qd̄ interpretatur confusio: q̄
 ibi confusum est labium vniuer-
 se terre **Genes** v̄ de cimo **I**tam ḡ
 mirabilem presumptionem a elat-
 tionem tangit **Salomon** i hac lit-
 tera ita dicit. h̄c in consensu su-
 perbie cum se nationes exultissent
 sciuit iustum h̄c id est sapientia
 a etiā cum se nationes exultis-
 sent in consensu superbie id est in
 illo consensu superbo quo dixerūt
Venite faciamus ciuitatez a turri
 cuius cacumē p̄tingat celū; a cele-
 bremus nomē nostrū; anteq̄ diui-
 damur in vniuersas terras **T**unc
 inq̄ sapientia sciuit **I**ustum. **Abē-**
hā qui p̄pter magnitudinem fidei
 fuit iust⁹ **Gen.** .xii. **C**redidit **Abra-**
ham deo a reputatum est ei ad in-
 sticiā **S**ciuit inq̄ iustū a approbā-
 do p̄sciuit **N**on est ymaginādū
 q̄ **Abrahā** fuit tpe diuisionis ling-
 uarū. q̄ quidē diuisio facta fuit tpe
phales q̄ fuit .6. añ **Abrahā** sc̄z
 lineaz successionē; s̄ uult sp̄ssan-
 dus dicē in trā ista q̄ in tpe cōfu-
 sionis linguarū de⁹ p̄uidit **Abē-**
hā futurū a p̄elegit eū; sic talē p̄-
 que cul⁹ dei mltiplicat augere tur-

et cui fieret specialis pmissio de re-
 demptione generis humani. Tan-
 git ergo triplex beneficium sapie-
 circa Abrahamam videlicet preelectio-
 nem antequam esset. conseruacionem cum
 esset. et bone proles propagacionem
 postquam esset. Vnde dicitur quod sapientia tunc
 temporis cum se nationes extulissent
 modo preposito. scilicet et approba-
 do presciuit. Iustum id est Abrahamam
 qui postea fuit iustus et conserua-
 uit sine querela. deo id est ad hono-
 rem et voluntatem dei. Conseruauit
 enim eum educendo de terra caldeorum in
 terram Canaan Gen. 12. Et inde in ter-
 ra egypti ubi ductus timore dicit Sa-
 ra uxorem suam sororem esse. Simili-
 modo postea fecit cum apud regem
 geratam pugnaretur Gen. 20. Et vo-
 cauit Aram fratrem suum patrem
 suum quia senior fuit. Sara autem
 filia Aram. Illam vero vocauit so-
 rorem secundum consuetudinem loquen-
 di inter hebreos qui cognatos vo-
 cant fratres et cognatas sorores
 Vnde tantum est dictum cognata
 mea est ex parte patris mei. Vnde
 nullum malum fuit eos decipere qui-
 a hoc cessit in bonum. De hac mater-
 a Ricardus August. contra faustum. li.
 12. c. 30. ostendit quare non ita presumpsit
 Abrahamam de deo ut non timeret fate-
 ri eam uxorem. Et dicit quod ideo quod vo-
 luit uti ratione et non temptare deum to-
 taliter. Si enim interrogatus illam
 feminam indicasset uxorem duas
 res tuendas committeret deo. vidi-
 licet suam vitam et uxoris pudici-
 tiam: proinde cum propter pulchritu-
 dinem Sare et eius pudicitiam et A-
 brahe vita esset in dubio nec utrum-
 que tu exi posses Abrahamam: sed tuum

unum vitam suam. fecit quod potu-
 it ne deum temptaret. Quod autem
 non potuit illi commisit. Quia ergo
 hominem se occultare non potuit ma-
 ritum se occultauit ne occideret. hec
 Aug. Sic ergo sapientia Abrahamam
 conseruauit immunem a culpa et in
 filiis matris fortem custodiuit. Hoc
 verificatum fuit dante sibi misericor-
 diter filium cum esset centenarius Gen.
 18. Item statuendo sibi fedus circu-
 cisionis Gen. 17. Statuam inquit
 pactum mecum inter me et te et inter
 seminem tuum post te in generacioni-
 bus tuis federe sepieno. De Abra-
 ham dicit magister in historiis quod quando
 tempore famis morabatur in egypto do-
 cuit egyptios arismetram et astrolo-
 giam ante illud tempus ignotam. Et
 de egyptiis ista verum ad grecos
 de grecis ad latinos. Dicit ergo Jo-
 sephus de eo quod primo presumpsit pnu-
 tiare deum esse unum creatorem cunctorum
 Et opinionem quam ceteri habebant
 de deo innouare et immutare peruolu-
 it. Istum etiam commendat Aristo-
 libro suo de pomo tangens quod ad
 diuinum preceptum filium proprium
 voluit imolare. Non quod misericordi-
 a dei est fortis. Vnde dicit quod in fili-
 is misericordiam fortem custodiuit
 hominis vero misericordia est val-
 de debilis et infirma. Est enim mise-
 ricordia dei fortis in homines iten-
 siue. extensiuè et durat. Intense quod
 patitur homini peccato quod tante est malicie quod
 nullomodo per se possit satisfacere. Vnde p-
 bat venerabilis Anselmus. Et cur deus
 homo. c. 6. quod oportuit hominem deo ali-
 quod dare maius omni eo quod non est deus ad
 satisfaciendum pro peccatis suis. Sed con-
 stat quod hoc nullomodo potuit facere

et ideo deus misericorditer est iustus
 natus ut pro homine satisfaceret fa-
 ctus homo. **R**d autē hō tenebat dō
 solū ad satisfaciendū pro peccō
 suo aliqđ mai⁹ omni eo qđ nō ē
 deus probat idē **Anselm⁹**. 1. **C**ur
 de⁹ hō. c. 21. sic non satisfacis dō p
 peccatis nisi reddendo aliqđ mai⁹
 q̄ sit omne illud p quo peccatum
 facere non debueās **S**ed pro toto
 mūdo saluādo nec p aliquo citta
 de⁹ debuisti facere peccm ergo oꝝ
 te satisfaciendo reddere aliqđ ma-
 ius toto mūdo et illud fuit vita cor-
 poralis cristi s̄m **Anselmū**. **E**t ideo
 ad **Tiā. 3.** Non ex operibus iustit-
 ię que fecimus nos: s̄ s̄m sua; mi-
 sericordiam saluos nos fecit. **I**ta
 ergo misericordia fuit fortis intē
 siue dicit enim **Aristoteles** primo
 de celo q̄ fortitudo potētie actiue ē
 min⁹ p maximū in qđ p̄t. **V**n si
 esset aliqua potētia que posset in
 aliqua in duplū et triplū et qua-
 druplū et sic in infinitū **I**ta potē-
 tia diceretur infinita intensiue sed
 talis ē mīa dei q̄ nō ē dare peccatū
 ita turpe ita malicioſū ita deforme
 quā mīa dei sit maior ad remittē-
 dū **R**efert **Ambro.** de morte **Thro-**
doſij q̄ tante erat mīe. q̄ nunq̄
 negauit remia; cōfiteſti de quo sic
 scribit. beneficium se putabat ac-
 cepisse anguste memorie **Throdo-**
ſij ai rogaretur ignoscere a tūc pp̄-
 or erat remie ai fuisset commocio
 maior iracundia et optabatur i eo
 q̄ timebatur in alijs ut irasceret
 hic erat remedium reorum quā ai
 haberet super omnes potestates q̄
 si patens postulati malebat q̄ q̄
 iudex punit **E**quitatis iudex nou.

pene arbitrer qui nūq̄ x̄mā in ne-
 gavit cōfiteſti **Hec Ambrosij** **S**i
 it enim veraciter filius illius qui
 dicit **Luce. 6.** **I**stote misericordes si-
 cut et pater vester misericors ē **S**e-
 cundo misericordia dei in homines
 fortis est extensiuē hoc autem du-
 pliciter potest dēdarari primo ex
 parte ipsius subiecti cristi **S**ecun-
 do a parte hominis siue misericor-
 die obiecti **A** parte quidē xp̄i sic
Si aliquis omnibus vicinis suis
 riuulos concederet de suo fonte ve-
 sibi inde facerent aqueductus p
 suo libito signū esset q̄ ille fons
 magne foret sufficientie **I**sto mo-
 do deus pater habens filium suū
 qui est v̄bū dei et fons vitatis om-
 nis q̄ fons sapientie v̄bū dī dē
Eccl. 1. **M**isit eū in mundū iussit
 eū scaturire de terra v̄tris v̄ginali et
 ut eēt copiosus et habūdās oib⁹
 p̄misit cuiuslib⁹ sibi facere riuulum
 quā oim iudeorū et gentiū flagellaci-
 omia crucifixioni se debite **E**t ideo be-
 ne dicit pluraliter per prophetas. **D**a-
 bo vob⁹ misericordias et miserebor
 v̄stri **I**eremie. 32. **S**ecundo patz
 idē a parte obiecti: q̄ si de obie-
 cto misericordie s̄mo fiat illud ob-
 iectū ē homo cui de⁹ multipliciter
 miseret p̄seruādo ut caueat exspe-
 ctādo ut redeat et donādo si penite-
 at. **V**n **Aug. 2. cōf. e. 10.** **C**re tue
 deputo a mie q̄ peccā mea tamq̄
 glaciē soluiſti ignē tue deputo quā
 q̄ n̄ feci mala et oia in dīmīssa face-
 or q̄ a me a sponte feci mala et q̄
 duce nō feci. **T**erco misericordia
 dei ē hominis duratiē q̄ quālib⁹
 homo exspectet si p̄ infinita mala
 in sine tardissime penitere velit.

20

241

3

cepit eum statim. Exemplū de la-
 trone cui tardissime penitenti dic-
 tū est. Hodie mecum eris in paradiso
Luce. 23. Vñ Bernardus sup Canē.
 Ommino ppter māfuetudinē q̄ in
 te predicatur currim⁹ post te dñe
 ihu xp̄e audientes q̄ nō spernas
 pauperem: peccatorē n̄ abhorreas
 Non em̄ horuisti latronem ostē-
 tem: nec lacrimātem peccatricē. nō
 chanaaneam supplicātem. nō dep-
 hēsam in adulterio: nō sedentē in
 theoloneo. nō supplicātem publi-
 canū: nō negātem discipulum: nō
 psecutorem discipulorū: nō ipsos
 crucifixores tuos. De Bernardus
Misericordia ḡ dei fortis est dura-
tive: quomā misericordia domini
ab eterno vsq̄ in eternū sup timē-
tes eū In ps̄. ¶ Per oppositū ad
 hec tria misericordia hoīs ad hoī-
 nem inuenitur debilis a modica i-
 tensiue: duratiue a extensiue. In-
 tensiue: quia vix aliquis mouet
 ad opatiēdum cuiuscūq̄. Quia nūc
 adimpletur illud Thimo. 3. Et
 omnes homines seip̄os amātes
 Extensiue quia si aliq̄ sit cōpassio
 hominis ad aliū: erit forte ad cō-
 sāguinū a nō ad extranū: ad ai-
 cum a familiarem a n̄ vltra. Et iō
 signāter dicit Ecci. 18. Miseratio
 hominis circa primū suū. miā at
 dei sup omnē carnē. Breuis ē etiā
 duratiue: q̄ nō durat diuici⁹ q̄ ho-
 mo cernit oculis: sicut porc⁹ cōpa-
 tit⁹ porco q̄ diu audit eū clamare
Osē. 6 Misericordia vr̄a q̄si nubes
 matutina a q̄si ros mane ptransi-
 ens. Nō sic docuit Thobias filiū
 suū. Quo inquit potueris ita esto
 misericors Thobie. 2. Et Apl̄us.

ad Col. 3. Induite vōs sicut elci
dei facti a dilecti viscera misericor-
die. Nō sūt vba mie s̄ viscera. Me-
ti em̄ sermonib⁹ opatiūtur s̄ ope-
rib⁹ valde pauci a tñ de solis ope-
bus fiet oputatio in iudicio ḡna-
li. Vñ Petrus Rauaū. in quodā
 sermōe dē In regno celi corā om-
 nib⁹ āgelis in ouētū resurgētium
 q̄ Abel passus sit. q̄ mundū sal-
 uauit Noe. q̄ Abrahā fidem sua-
 uit. q̄ Moyse legē dedit. q̄ pet⁹
 cruce resupm⁹ ascendit: deus tacet a
 clamat q̄ q̄si pauper comedit di-
 cēs Ehuriū q̄. Qui misericors est
 miā dign⁹ ē. De Petrus Rauaū.
 in quodā sermōe. Lcō. 128.

Hec iustū a peunitib⁹ im-
 p̄is liberauit fugiētēz des-
 cendēte igne in Pētapoli
quib⁹ in testimoniu neq̄cie fumi-
gabūda ostat de sta tra a incto tē-
 pore frais hñtes arbores a incredi-
 bilis aie mēoria stās signū sal-
 ¶ Declāta gubnacōe sapie i liba-
 cōne Adē Noe a Abrahā. In ista p-
 te psequit spūs sc̄is de miābili li-
 beracōe ip̄i Loth qui ē q̄rt⁹ quē
 iducit de p̄rib⁹ ātiquis ad dedān-
 bū q̄ntū valet colē deū. Cultū em̄
 dei vocat sapiam. vt pluries repli-
 caui. Vñ indūter p̄t expo mi quic-
 q̄d taz h̄ q̄ supius d̄ de sapiā incre-
 ata q̄ ē de⁹. l̄ de sapiā creata q̄ ē pi-
 etas l̄ ver⁹ dei cult⁹ vt dica⁹ q̄ sā-
 pia creata⁹ verus dei cultus libe-
 uit a gubnauit elcōs a scōs dispo-
 sitiuē a mēitorie: q̄ fecit eos dig-
 nos gubnacōe dīna. sicut ofueuū
 dicere militi. Strēnuitas tua te fe-
cit militem. ¶ Circa liberacōnem
 ergo loth de subūsiōne Sodome

sciendam q̄ sic̄ n̄t̄ n̄t̄ **Gen̄** .
18. & 19. Ciuitates quinq̄ fuerunt
 in regione iuxta iordanē ubi mō
 est mare mortuū inter **Iudēā** & **A**
rabiā Et dicebatur aliq̄ illa re
 giō vall̄ illustris videlicet **Zodo**
ma & **Gomora** **Adama** **Seboim** &
Segor viri autē istarū ciuitatum
 videntes oco & habundantia vi
 ctualium omnium genēz libidinis
 se deteunt int̄m . q̄ vsum natura
 lem exerceunt quez deus ad p̄pa
 gandū instituit inter virū & mul
 erēz exarserunt masculi in mascu
 los & femine in feminas luxuriāz
 exercentes **Volens** ergo domin⁹
 istud nephandum flagitium pu
 nire misit tres angelos ad **Abra**
ham qui morabatur in valle **Mā**
bre & **Zodoma** nūtiātes **Abra**
he q̄ ciuitates predictē deberent
 subuerti **Abraham** considerans
 q̄ **Loth** frater vxoris habitauit
 in **Zodoma** & q̄ esset iustus posu
 it se supplicans deo q̄ parceret ma
 lis p̄pter bonos & aīe . Si fuerint in
 quit ibi . 40 . i **Zodomaviz** honne
 parces p̄lo p̄pter eos . Et dñs respō
 dit q̄ parceret p̄lo propter . 40 .
Quid inquit **Abraham** si fuerint
 quadraginta quinq̄ . Et sic paula
 tim descendendo quesuit . Quid si
 quadraginta . Quid si . 30 . Quid si
 viginti . Quid si decē . Et domin⁹ re
 spondit parceret propter decem .
Cum ergo in tanta multitudine fu
 fuerunt decem homines recesserunt an
 geli illi duo ab **Abraham** & iueūt
 ad **Zodoma** ; **Loth** autē habi
 tans in **Zodoma** fuit simplicitet
 hospitalitati deuotus **Vñ** cū vidis
 set istos angelos in humana effa

gie venientes . estimās eos esse ho
 mines inuitauit in domum suāz &
 fecit eis conuiuium & premuniēt
 eum q̄ subuerterent **Zodomam**
Et mane dissimulante **Loth** exire
 appretēdēunt eum angeli cum
 vxore sua & duabus filiabus suis
 & statuerunt eum extra ciuitatez
 dicentes eis q̄ fugerent i montēz
 & non respicerent retro . Et statim
 pluit super illas ciuitates sulphur
 & ignem & subuertit quatuor ex eis
 statim **Segor** vero p̄percerunt vs
 q̄ post propter **Loth** qui peccerat
 q̄ ibi possit ad tempus morari **Vx**
or ergo **Loth** more femineo que
 est semper prona rei que prohibe
 tur ei respicit retro se & versa est i
 statuam salis . Post hoc egresso
Loth de **Segor** subuersa est illa si
 cut & alie quatuor . Et versa est tota
 illa regio in lacum salinum & sterile
 que deiceps weatus est mae mor
 tuum : quia nec aues nec pisces in
 eo viuunt immo si aliquid viuū
 in eo proiectum . vel submersum
 fuerit statim exilit & supernatat .
Vñ de narrat **Ioseph⁹** q̄ **Vespa**
sianus iussit quosdam vinctos p̄
 tergum manibus ligatis proici in
 lacum & submergi qui omnes q̄si
 viuētes repulsi sunt ad superfici
 em & de super fluctuabant **Omne**
 autē q̄ vita caret si iutus proi
 ciatur mergitur nisi limatur bitu
 mine nec nauem patitur nisi limi
 atur . lucerna ardens supernatat ex
 tincta submergitur . Glebas feti
 das in diuersis locis euomit po
 ma nascētia in arboribus circa
 lictus vsq̄ ad maturitatem sunt
 viridis coloris . cum etiāz matura

putantur fuisse plena cineribus a
 fauillis. **Hec** dea sunt ad histori-
 am. **Narrat** q̄ spūs sanct⁹ in lecti-
 one ista de liberacone Loth ab is-
 ta mirabili vltione dicit sic. **Hec**
 sapia liberauit iustū fugientēz
 viz Loth. quē hospitalitas singu-
 larit̄ commendabat a pereūtib⁹ im-
 pijs viz Sodomitis. descēdente ig-
 ne in pentapoliā in regionē q̄nq̄
 ciuitatū prebēat. **Et** dicit̄ Penta-
 polis a penta qd̄ est quinq̄ a pol-
 ciuitas. quib⁹ impijs in testimo-
 niū nequicie cōstat tra deserta
 destructa a obusta a adhuc fumi-
 gabūda a emittēs fumū fetidū in
 signū fetidi peccati. qd̄ antiqui in-
 cole omiserāt. a cōstat ibi similit̄
 in testimoniū nequicie eoz arbo-
 res hñtes fruct⁹ nō certo s̄ in cer-
 to tempore vt inutilitati peccati o-
 tra naturā respondeat innatural̄
 fruct⁹ arborū. **Cōstat** etiā in testio-
 niū nequicie incredibilis anie mēo-
 ria stans figmentū salis a statua
 illa salis in quā ouersa fuit vxor
 loth que statua ē memoriale qd̄
 dā incredibilis anime a femine nō
 credētis angelo nisi respiceret a ē-
 go vt vidēret veritatem. **¶** **Circa**
 illam dausulam. liberauit fugien-
 tem. **Notandū** q̄ apud bellicosos
 q̄uis fuga videatur omunē inhō-
 nestat̄: tamen aliquñ laudabilis in-
 uentur. **Vñ** si eēt aliquis qui sil-
 sciret fugere a pugnare notabili-
 ter faceret factū suū. **Sic** em̄ legi⁹
 de tartarijs otra cristianos pugnā-
 tibus q̄ simul equis insectēs fu-
 giūt a tamen insequentēs a ego
 sagittāt. **Sic** fuit de pthis. de qb⁹
Boetius 7. de solacōe Metro p̄mo

sermo

ita dicit. **Ruptis** Athimēie strop-
 lis vbi turba sequētuz p̄torib⁹
 figit spicula pugna fugax. **Mora-**
 liter in hac vita bellum habemus
 cōtra hostes multos: qui tamen
 nō habēt vnū modū pugnādi
 nec vno genere victorie vinci pos-
 sūt. **Nā** dyabolus vincēdus est p̄
 resistētiam. **1. Pet. 7. Cui** resistite
 fortes in fide. s̄ caro a mūdus vin-
 cūtur p̄ bone fuge prudētiam. ita
 q̄ vñ tantū habemus resistere a
 duos fugere. **De** resistētia qua dy-
 abolo debem⁹ resistere dicit̄ metri-
 ce sic **Hostis** nō ledit nisi cū temp-
 tatus obedir. **Est** leo si cedit. si nō
 quasi musca recedit. **Hoc** est qd̄
 dicit̄ **Iaco. 2. Resistite** dy abolo a
 fugiet a vobis. **De** fugaxero qua
 a carne fugitur dicit̄ metricē sic.
Cede ven⁹ cedit. in sta magis ipro-
 ba ledit. **Si** fugias veneris prelia-
 tutus eris. **De** mūdo vero cōstat q̄
 p̄ fugam vinci debz: exemplo xpi
 p̄posita sibi mūdi vanitate cū eū
 regē elegisse volebāt fugit in mō-
 tem **Iob. 6. Figurā** ad hoc habet
2. Re. 2. v̄ habet q̄ ille bon⁹ miles
Abner tres filios **Saruie** **Joab** a
bysay a **asacl** euasit: q̄ duos pri-
 mos dediauit p̄ fugā a tciū fugere
 non potuit. s̄ resistens occidit.
Precipue q̄ fugiam⁹ societatem
 carnalem pp̄ tria. **Solent** em̄ hoi-
 nes fugere igniū cōflagrationem
 vermiū intoxicationē. a fluiū in-
 undationem. **Carnalis** vero soci-
 etas generat ignē libidinis inter
 quasumq̄ p̄sonas. nec est facile
 dedinare sine fuga. **Pullus** q̄ cōfi-
 dat de senectute. nullus de sue reli-
 gionis v̄tute. **seruū** a **filex** duo sūt
 corpora

corpore frigida a tamen de eis ex
 cutitur ignis percussione minima.
Vñ p̄sa. 28. Egre dimini a babilo
 ne. fugite a caldeis. Babilon in
 pretatur ofusio. caldei adraucere
 ignem. a figurat homines libidi
 nosos qui p̄ ardore ignis luxurie
 ducit cōter semetipsos ad ofusi
 onem infamie. a ideo p̄ ultimo re
 medio docet **Apl̄s. i. ad Corin. 6.**
Fugite fornicationē. Secunda cō
 elusio sic ista. **Fugere debem⁹ car**
nalem voluptatē: sicut fugiūt ho
 nes vermū intoxicationē. **p̄bat**
Null⁹ enī libere quiescat aut dor
mit ubi vermes vel serpētes aut
coluber cōter cōuersant. a terte
 mulier m̄to facili⁹ intoxicat ali
 q̄ mētē q̄ colub carne. hūc enī
 venenū dicit m̄ficere carne. p̄
 usq̄ cum sāguine n̄scat. species
 aut mulieris etiā a longe sine tac
 tu p̄ solam immutationē spūale
 oculoꝝ inficit a allicit mētē q̄a
 qui videt mulierem ad occupā
 dum eā iam mechatus est **in cō**
te suo **Matth. 7.** a ideo satis apte
 p̄t exponi de femina q̄ cum sit ra
 dix peccati illud **Eccl̄. 21.** Quasi a fa
 cie colubri fuge peccata. colubre
 dicit quasi colēs vmbres. a mu
 lieres cōmunit āgulos a vmbēs
 a loca nō patentia diligunt. **Iūe**
 illud **Eccl̄. 21.** Non est caput neq̄
 sup caput colubri. a nō est ira su
 per irā mulieris. Et parū ante d̄r
 q̄ omnis malicia nequicia mulie
 ris. De hac loquit signē **Petrus**
 bleseñ. ad **Weynciū regē Anglie**
 in exposicōe quadā sup **Job.** vbi
 cum exposuit quare dyabol⁹ qui
Job de omnib⁹ bonis suis expolia

uit filijs a filiab⁹ a substantia. vx
 orem tamē sibi reliquit. **Hoc inq̄t**
 nō fuit ad solacium viti. s̄ ad cō
 fimationē sue malicie vt p̄ fr̄iaz
 vinceret quē p̄ p̄secutionē nō vi
 cerat a qd̄ verberibus nō poterat
 verbis mulieris efficeret. **Per fe**
minā inquit Ioseph in carcerat⁹
 est. **Naboth** occisus. **Sampsō** vin
 culatus. **Isboeth** in fr̄ctus. **Da**
uid adulter a homicida. **Salomō**
 apostota. **Sifara** dauis cōfessus.
Precursor a **baptista** dñi decolla
 tus **Per** femina mors in orbē tra
 tum intrauit. a cum p̄ filiū dei or
 dinata esset nrā redemptio: presē
 tiens hostis q̄ in morte xp̄i dispē
 satio nostre redēptionis impleret
 salutē toti⁹ humani generis: ma
 chinatus est p̄ femina: impediens
In vxorem namq̄ pilati visiones
 deceptorias. a fantasticas illusio
 nes imsic in tantū q̄ pilato mor
 tem xp̄i dissuadēdo mandauit **Ni**
chil tibi a iusto illi. **Multa enim**
hodie p̄ visū passa sum p̄pter n̄h̄
Dec **Petrus** **Nota** q̄ de xp̄o m̄
 rabant di cipuli **Job. 2.** q̄ solus
 loquebatur cū muliere. **Quid ḡ**
mir⁹: si homines infirmi infirmuz
 iudicēt sinistre si nimis consortia
 mulierū habent **Gen. 2.** q̄ p̄pter
 mulierem formā aq̄ costa fuit as
 sumpta de viro. s̄ qualis fuit resti
 tutio. **Certe** sicut ibi dicit **de⁹** im
 pleuit carnē pro ea. **In** signū q̄
 q̄ntūcūq̄ fuerit homo mulieri
 familiaris: quantūcūq̄ eam ad
 bonos mores pmoueat a ad vite
 rectitudinem: qd̄ est quasi solidū
 os p̄stare: nichil ab ea viceversa
 recipiet n̄ carnē. **cañ** los affectōes
 f. 10

Et ideo ille bonus Ioseph alleatus
 et inuitatus ab uxore domini sui pal-
 lium reliquit **Gen. 39.** De ista fuga
 loquitur beatus Augustinus de cohabitacione clericorum et mulierum. Gra-
 uem inquit inimicam sortita est cas-
 titas cui non solum resistendum est
 sed dimisso freno longius fugien-
 dum: nec eo minus cauende sunt quae
 religiose dicantur: quia quanto religi-
 osiores tanto citius alliciunt et sub
 preteritu pietatis latet viscus libi-
 dinis **Expto crede dicit Aug. Episcopus.**
**Loquor coram deo. non me-
 tio. Cedros libani duces gregum
 sub hac peste cecidisse reperi. de quorum
 casu non magis suspicabar quam
 Ambrosij vel Hieronimi. Hec Aug.
 9. De eodem. Ambrosij in de officiis
 li. p. Feiati tunc clericis: nullo mo-
 do permittitur conuersacio. Ianua
 dy aboli: via iniquitatis: scorpionis
 percussio. Nocuum genus est femi-
 na cum proximat: stimulat et igne
 incendit. hec ille. Tripliciter enim
 ledit mulier sensibiliter. Voce. Vi-
 su et tactu. Vox enim mulieris fra-
 git naturaliter virilem animum su-
 auitate mirabili: periculosa tamen
 Vnde Augustinus de singularita-
 te monachorum capitulo octauo.
 Mulier nunc in risu dissoluit. Nunc
 blandicius exhibet et quod est ve-
 nenosius super cuncta psallere delec-
 tatur. cuius cantu tolerabilius est
 audire basiliscum sibilantem: visu
 ledit si videatur. Vnde prudenter
 bicic metricus. **Femina ser sathane
 fetens rosa: dulce venenum. Sem-
 per prona rei: que prohibet ei. V-
 nit enim vultu. visu. visu rite cultu.
 Diuis ab insultu quam potes es****

to procul tu. Sed etio a marie no-
 cet tactu. Vnde Augustinus libro
 primo soliloquio. c. 7. Nichil esse se-
 tio quod magis ex arte contempla-
 cionis anim virilem dicit: quam blan-
 dimenta femine tactusque corporum
 Iohannis vicesimo. Noli me tange-
 re mulier dicit christus marie mag-
 dalene cum sola esset **Et Thimo.
 sero. Tu vero homo dei hec fuge.**
 Tercio debemus fugere carnalem
 voluptatem sicut flumini inunda-
 tionem. Qui fugiunt aquarum in-
 undationes ascendunt montana
 Moraliter locus montanus est locus
 sancte religionis ad quem fugere
 debet qui carnis delicias vincere vo-
 lunt perfecte **Exemplo istius lothi
 cui dicebatur Ne stes in oia cum regi-
 one sed in monte saluum te fac. Om-
 nis status in mundo est quasi arca
 regione voluptatis sed solus mons
 est locus securus Luce. 21. Qui in
 dea sunt fugiant ad montes Jude-
 a interpretatur confessio et significat
 veram penitentiam veteris vite car-
 nalis quam quicumque habere volu-
 erit ad montem religionis accedere
 qui modo merito solitudo propter
 raritatem accedentium reputatur
**In Psal. Ecce elongaui fugiens et
 mansi in solitudine. Lectio cente-
 sima nona.****

Sapientiam enim pretere-
 untes non tantum in hoc lapsi
 sunt ut ignorarent bona:
 sed et insipientie sue reliquerunt ho-
 minibus memoriam ut in his que
 peccauerunt nec latere potuissent.
 Sapientia autem hos qui se obser-
 uant a doloribus liberabit. Postquam
 actum est de liberatione ipsius lothi a

sodomitarū subuersione. In ista li-
tera diffusius prosequitur de eorū ius-
ta punitione. Et circa hoc duo facit.
Primo ostendit quomodo sapien-
tia rigide dampnat malos. Secū-
do quomodo misericorditer saluat
bonos. Secūda pars ibi **Sapiētia**
autē hos. **Circa** primū ostēdit
quod pena istorū sodomitarum debu-
it esse sibiipsis nocua et dāpno-
sa. Secūdo debuit esse quod ad alios
publica et famosa ibi **Sed** et inspi-
ciētie sue. **Circa** primū est aduertē-
dū quod secundum Arist. 1. ethic. Intem-
peratus differt ab incontinēte p-
hoc quod incontinens peccat ex passio-
ne: unde erit cito penitius. Intem-
peratus autē peccat ex certa mali-
tia et ex corrupta electiōe: et ideo nō
penitius: sed insanabilis hoc est
vix sanabilis. Mala enim consue-
tudo delectabilis et frequentia pec-
candi corumpit iudicium ratio-
nis in homine ita quod homo iudicat
illud quod est malum et viciosum
esse faciendum et licitum et non es-
se peccatum. Et talis apud Aristotē
uocatur intemperatus. Incontinēs
vero dicitur qui bene iudicat esse
viciosum illud quod facit: tamen
propter passionem abducitur a
iudicio et operatur secundum passionē
et ideo passione cessante penitet de
facto: sed intemperatus iudicat
illud quod est viciosum esse faci-
endum et ideo post factum non pe-
nitet propter habitum erroneum
quem sibi acquisiuit ex peccando
frequentē. Et hec est certas me-
talis et ignorācia habitualis quaz
peccatores acquirunt sibi per con-
suetudinē peccandi ita quod ignorat

quid sit bonum in genere morum et
quid sit malum. Unde consuetudo
vicij est ut ab illo defacili non con-
siderat qui eo premit. Peccator e-
nim cum in profundū malorū venē-
rit: contempnit. Et isto modo fuit
de sodomitis qui in illud viciū nō
inciderunt ex passione: sed de dux-
erunt illud viciū in consuetudi-
nē publicā et in vulgarem licē-
tiam: ita quod apud eos licite fiebat
et impune. Vnde ita ignorātes facti
sunt ex consuetudine malicie: quod vi-
ciosus iudicauerunt bonum. Unde
quod ad hoc dicit de eis sic. **Sapiaz**
enim id est timorem et cultum dei
pretereuntes in ocio et gula et luru-
ria quia ista tria dominabant in
eis. **Lapsi** sunt a iudicio recte rati-
onis quia homo naturaliter scit dif-
ferentiam illud quod est contra na-
turā ab illo quod est secundum naturā
in tantā ignorāciam ut nescirent
bona et quae sunt bona et emendabilia in ge-
nere morum. Et sic fuit pena eorum pri-
mo inetalis et inior sibiipsis nocua
et dampnosa: sed nō tamen hec: imo fu-
it eis inflicta pena corporal exterior
publica et famosa. Et ideo subdit. **Nō**
tamen in hoc lapsi sunt ut ignorarent
sed et pro etiā eliquit hominibus memo-
riā insipientie sue impetuum et nul-
lo modo laterent in illis vilitatibus quae
fecerunt sed homines pro semper
exemplo eorum perterriti a consi-
milibus cauerent sibi. Et sic sapi-
entia iuste et rigide dampnat ma-
los: sed non solum hoc immo per
oppositū misericorditer saluat bonos.
Et ideo subdit. **Sapientia** autē et debitus cul-
tus dei liberabit a dolo istos quos se-
ipsum cultum obfuata sed illi viuunt et
f. 7.

hos qui seipfos obseruauit ab oc-
 cationibus a causis peccandi sicut
 liberauit loth a subuisione sodomio-
 rum. De hac historia legitur Petri
 2. Ciuitates iquit sodomorum a go-
 mororum in cinerem redigens euerfi-
 de damnauit. Et exo 8. 26. Memē-
 to quod fecerit sodomie a Gomorre quod
 in tra iac; in piscis glebo re Exephū
 eorum quod ipse aduū sūc ponēs. Et instū
 loth oppressum a nephandorum im-
 pudica ac luxuriosa conuersatiōe
 eripuit. Quis impuritatē flagitiō-
 sam libidinem publicam est a ne-
 ronem omisit. Sicut scribit de eo
 Boecius li. de uita. 2. cesarum. Vn-
 a quendam puerum sponum nomi-
 ne castrauit a in habitu femineo
 terit a solemmissimo nupciarum
 officio in uxorem duxit. De quo quod
 dem ludendo optime dicit propter
 quod hanc uilitatem hęc scripsi.
 Quod bene inquit aduū fuisse euz
 rebus humanis si pater tuus do-
 micianus talem habuisset uxorem.
 Contra istud flagitiōsum a nephā-
 distimum uicium: fecit librum de
 planctu nature Alanus magnus
 de insula doctor sacre theologie fa-
 mosus metrorum prosa compositum
 scientifice multum a curiose. Ha-
 buerunt enim isti sodomite unde-
 cim incentiua libidis que opurat
 Delinādus in duodecim uersibus
 ita dicens. Ocia: segnicies: somn⁹
caro: femina: uinum. Prosperitas
 ludus carmina forma puer. Ocium
est primum: quia iuxta Ouidium
de remedio amoris uersus. Ocia si
tollas perire cupidinis artes Seg-
nicies a desidia a pigricia. Iuxta
illud remedium uersus. Quercitur e-

gistus qualiter sit factus adulter.
 In promptu causa est: desidiosus
 erat. Somnus excessiuus nutrit car-
 nalia uicia. Vn Catto uersus Pl⁹
uigila semper ne somno deditus
esto. Nam diuturna quies uicij a
limeta ministrat. Caro. Eius carni-
um: carnem facit petulantem. Fe-
na id est consortium feminarum. Ru-
meri. 13. Cur feminas reserasti: no-
ne iste sunt que deceperunt filios is-
rahel. Vinumque luxuriosa res est
Vinum a tumultuosa ebrietas p-
ubio 2. Prosperitas Exemptum
de Dauid qui quando fuit in bellis
fatigatus castus erat. Quando ve-
ro in pace a prosperitate: incidit in
adulterium. 2. 11. Luxuriant ai-
rebus plulumque leuandis. Nec fa-
cile est eis commoda mente sequi
Secundo de arte amandi. Lud⁹. Dis-
soluit enim ludus metis sollicitu-
dimem. Unde signanter Sara. Nu-
quod cum ludentibus miscui me. Tha-
B. tercio Carmina id est armonia
dissoluta a lasciuia. Contra que no-
ta Boecium in prologo super musi-
cam. Forma id est pulchritudo a
ideo fallax gratia a uana est pulch-
tudo. Proverbiorum tercio Puer.
Dicit enim Delinādus quod idem fa-
cit etas in puero quod sexus in mu-
liere. Dicitur hic quod sapientia a do-
ribus liberauit. Vbi sciendum quod
sapientia que est christ⁹ homines
liberauit tripliciter. Liberauit enim
sicut medicus. Liberauit egrotantes
a a morbis oppressos. Sicut liberauit
principes dimicantes a in castris
obessos. Sicut liberauit iudex allegā-
tes se iuxta pressos. Pr^o quod liberauit
nos sicut medicus liberauit egrotantes a

morbis oppressos. Bonus medicus
 non statim curat homines; in casu
 ubi materia infirmitatis est mag-
 na: sed paulatim iuuat naturam per
 medicinam ut infirmitas sic adiuta
 purget seipsam a fortiori a puriore
 finaliter conualescat. Et licet infir-
 mus ingemiscat a ploret ut cito
 liberetur: medicus tamen prudens
 expectat a patienter operatur a me-
 lius pro infirmo quam ipsemet intelli-
 gat. **Moraliter.** infirmitas a qua
 christus venit nos sanare: est peccatum.
Iuxta petitionem patris. Ego dixi domi-
 ne miserere mei secundum scientiam misericordiam meam quia pecca-
 uisti tibi. **Istam infirmitatem contra-**
himus a natura propter fontem a
concupiscenciam originalem qui in
corpore nostro manet. semper indi-
nans ad peccatum qui languor natu-
re vocatur ab Augustino. qui in hac
 vita minui potest: sed extinguere non
 potest. Unde medicus noluit nos
 curare subito: sed per moram tem-
 poris. Et ideo reliquit nobis electu-
 ariam. unctiones a cibaria collatiua
 sanitatis id est sacramenta eccle-
 sie baptismum. eucharistiam. penite-
 tiam etc. **Sed perfecte curabimur in**
resurrectione corporum generaliter cessante
omni infirmitate a ad peccandum
promittente. Et ideo in presenti conti-
nue infirmi sumus. Dicit patris. Misere-
 re mei deus quoniam infirmus sum
 sana me domine quoniam contur-
 bata sunt omnia ossa mea. Dilati-
 ones vero alius sanitatis moleste
 quodammodo ferunt sanandi a elati quia
 est contra affectionem commodi.
Unde dicit apostolus Romanorum. A-
Infelix ego homo: quoniam me liberabit
de corpore mortis huius. Sed conse-

lando seipsum. **Rndit Romanorum.** s. dicitur
 quod in breui desinet sanitatem perfectam. **Licet**
 nunc ingemiscat expectans. **Ipsa in-**
 quit creatura liberabit a seruitute
 corruptionis in libertatem glorie filiorum dei.
Quid erit quando natura humana p-
fecte glorificabitur: a omnino erit sa-
nata ab omni infirmitate peccati. Job
4. In sex tribulationibus liberabit
 te a in septima non tanget te malum.
Secundo liberat christus sicut princeps:
 milites suos in castris obsessos. **Nar-**
 rat. 6. **Iulii li. 7. c. 6.** de quadam principe
 nomine Cleonimo cuius populus in quadam
 ciuitate claudebat obsessus. **Volens**
ergo populo suo consulere quid eis uti-
lius expediret cum eis aliter litte-
ras non posset transmittere. ordina-
uit quod vnus de militibus suis de quo
satis confidebat: obsidionem acce-
deret a cum aduersariis obsidionem
facientibus fortiter quasi eos adiu-
uans insulcum preteret. Ordina-
uit tamen quod nulla tela mitteret nisi
illa que sibi traderet. Tradidit er-
go sibi tela. lanceas a sagittas in
quibus artificia aliter erat scriptum.
Confortamini a estote fideles. Ego
Cleonimus obsidionem istam vo-
bis venio celeriter remouere. Iste
ergo miles quasi hostis a inimicus
ciuitatis obsidionem accessit: cum
ciuitatem obsidentibus et expug-
nantibus se immisauit a tela sua in
predicto modo inscripta ultra mu-
ros eiecit quibus inspectis a lectis
Illi qui ciuitatem defendebant plu-
rimum confortati hostibus estite-
dunt a ciuitatem domino suo serua-
uerunt. Moraliter. Princeps iste
 christus est. ciuitas: ecclesia mili-
 tans in qua sumus. **Hec ciuitas e-**
 f. x.

obsessa per circuitum a demonibus
 a malis hominibus quia aduersa-
 rius noster dyabolus tamquam leo ru-
 giens circuit: querens quem deuo-
 ret. prima **Petri. 1.** Et in **Psalmo.**
In circuitu impij ambulat. Prin-
 ceptus vero noster volens nos libera-
 re a confortare mittit nobis militem
 cum lanceis sagittis a telis hoc est
 prelatum vel predicatorem verbi
 dei huiusmodi sunt sagitte poten-
 tis acute. **Iste** accedens videtur au-
 dientibus specietenus non est ad-
 iutor sed aduersarius **Capitulat**
oburgat a reprehendit: ac incre-
 pat ecclesiam militantem a eius mul-
 tiplices defectus demonstrat. **Un-**
de iste est realiter amicus sed appare-
 ter aduersarius. **De quo Math. 4.**
Esto consentiens cito aduersario
 tuo dum es in via cum eo. **Videas**
 ergo diligenter quid in telis suis
 increpationum sic scriptum a inue-
 nies quod missus est a principe tuo
 non ad te finaliter expugnandum
 sed ad te de obsidione prudenter li-
 berandum. **Ecclesiastici. 9.** **Ciuitas**
 parua a pauci in ea viri **Venitque**
 contra eam rex magnus a vallauit
 eam: extruxitque munitiones per gi-
 rum a perfecta est obsidio. **Inuentus**
 est vir pauper a sapiens libera-
 uit urbem per sapientiam suam.
 Tercio liberat christus sicut iudex
 allegans se iniusta perpeffos. **Dia-**
bolus enim seduxerat a indurebat
 ad peccandum. **Et** ideo sub seruitu-
 te dyaboli homo erat detentus ius-
 te quidem a parte hominis **Sed** ini-
 iuste a parte dyaboli. sicut declarat
Anselmus libro primo **Cur** deus
 homo. capitulo septimo. **Homo** i-

quid meruerat ut puniret: nec ab
 villo ouementius quam ab illo cui con-
 senserat ut peccaret. **Dyaboli** vero
 nullum erat meritum ut puniret:
 imo hoc tanto dyabolus faciebat
 iniusti quod non ad hoc amore ius-
 ticie traheretur: sed instinctu mali-
 cie impelleretur. **Et** ideo secundum eum
 iustus fuit ex parte hominis quod ip-
 se a dyabolo puniretur: sed non fu-
 it iustum a parte dyaboli ut ipse ho-
 minem puniret. **Ab** ista namque
 iniusta seruitute liberauit nos christus
 morte sua: quia ipse solus hoc
 facere potuit **Jacobi** quarto. **Un-**
de est legislator a iudex qui potest pe-
 dere a liberare. **Rui** iudicando pro equi-
 tate rei personam non respicit: nec ad-
 muneam pro iusticie rigiditate cuius-
 que placat. **Liberauit** autem eo
 modo quo narrat **Augustinus** deci-
 mo octauo de ciuitate dei capitulo
 decimonono a **Valerius** libro quin-
 to. capitulo quarto de **Codro** rege
Atheniensium quod cum regio sua a ci-
 uitas ingenti hostium bello detella-
 ta esset humani auxilij diffidentia
 ad oraculum **Apollinis** confugeret:
 ac per legatos sciscitaret est quomo-
 do tam graue bellum discurrerit.
Respondit **Apollo** Ita finem ei fore
 si ipse hostium manu occidisset a
 occubisset. qui cum ad hostium cas-
 tra peruenisset: ordinauerunt quod nul-
 lo modo regem Atheniensium occi-
 derent. **Videns** ergo **Codrus** quod ci-
 uitas sua nullo modo pacem habere
 posset nisi ipse manu hostium oc-
 cumberet. **Deposuit** regis insignia
 a habitum pauperis induit a cas-
 tra hostium ingressus est: ubi quon-
 dam ad pugnam puocans iussit

occubuit. Sicq; patriam liberavit
 ppe quod apud suos inter deos depu-
 tatus est. Adaptatio plane patet
 q; xpistus rex est ecclesie militan-
 tis. Aduersarij sunt dyaboli ex de-
 monibus a malis hominibus con-
 gregati. Prophetatum enim fuit a
 a deo preordinatum q; ecclesia id
 est electi de genere humano aliter
 non possent pacem habere nisi rex
 eorum interficeretur. Xpistus er-
 go dei filius hoc vidēs qui cum in
 forma dei esset exinaniuit semetip-
 sum formā serui accipiens in simi-
 licubine hominum factus a habi-
 tu inuētus vt homo. Humiliauit
 se factus obediens vsq; ad mortē
 mortem autem crucis. Et sic nos a
 seruitute dyaboli restituit liberatos
 Gal. 3. Itaq; non sumus ancille fi-
 lii sed libere qua libertate xpist⁹
 nos liberauit. **Lectio centesi-
 matricesima. ::::**

Hec autem profugū ire fra-
 tris Iustij duxit per vi-
 as rectas a ostēdit illi reg-
 num dei a dedit illi scienciam sanc-
 torū a honestauit illū in laborib⁹
 a in fraude circumuentium illi
 affuit a honestum fecit illum. **V**
**Declarata vtili a nobili guberna-
 tione sapientie circa quatuor per-
 sōas spectabiles videlicet Adā. No-
 e. Abraham a loth. In hac parte
 de persona quinta introduci tur vi-
 delicet de Jacob quē deus mirabili-
 ter in multis protegit a dicit. **V**
 bi notandū q; sicut narrat histo-
 ria Ge. 28. a. 29 ysaac priācha du-
 os filios hūit Esau a Jacob gētellos
 Qui cum adoleuissent Esau iudic-
 iacob a minas mortis ei intemp-**

tauit. Jacob ergo consilio matris
 sue Rebece fugit de Bersabee per
 chanaan i mesopotamiam ad la-
 ban auūculū suū fratrem ma-
 tris sue in hoc itinere dormiens su-
 per lapidem vidit schalam erectā
 ad celū a angelos ascendentes a
 descendentes per eam a dominum
 inmixtum schalea dicentē sibi. **Ter-
 rā hanc tibi dabo a semini tuo. Ve-
 niens ergo ad laban gētanē recep-
 tus cōuenit cū eo q; pascēt gregē
 suarū ouium a captarū per .14.
 ānos tli pacto q; sibi daret rachel
 filiam suā in vxorem septennio
 completo: dedit sibi laban de noc-
 te. liam filiam suā seniozem in vxo-
 rē a se in crastino excusauit q; nō
 erat consuetudo illius patrie: priō
 dare ad nuptias iuniozem. **Trans-
 actis ergo septem diebus recepit
 Rachel a seruiuit ei scdm Iheron-
 septem alijs annis: ita q; quatuor-
 decim annis seruiuit laban pro fi-
 liab⁹ suis. Quib⁹ trasactis accepit
 licenciam suā: voluitq; ad patri-
 am suā reuertisse. Rogauit ergo
 eum labā q; adhuc septem ānis
 sibi seruiret. Respondit Jacob q; li-
 bēter faceret tali pacto. **Sepera in-
 quit vniuersos greges tuos in du-
 as partes: pon a s q; omnes vnius
 coloris in vna parte tam in ouib⁹
 q; in capris a tradas aliam partē
 michi ad custodiā. **Vniuersa vō
 pecora spar si velleris et maculo-
 si coloris tradas filijs tuis et pone
 inter nos distanciam trium diez
 itineris. Quo facto peto pro merce-
 de quicquid natū fuerit varij co-
 loris: quicquid autem vnius colo-
 ris tuum erit. **Istud pactum labā**
 f. g.********

vehementer approbatuit cogitans
 q̄ nulle vel pauce haberent vellera
 varia cū tot⁹ grex esset vni⁹ coloris.
Isto pacto firmato Jacob vsus ē
 ista subtilitate. Solebant enim o-
 ues ad aquare in canalibus. **A**ccē-
 pit ergo Jacob virgas amigda-
 linas & plātinās & ex parte decō-
 ticauit & ex pte virides dimisit &
 posuit in canalibus vt oues quan-
 do ad aquabant viderent vmbra-
 istarum virgarum in aqua & ex p-
 imaginacōne istarum varietatum
 colorum conciperent fetus varios
 & maculosos in vellerebus. **H**abet
 enim vis imaginatiua magnum
 effectum circa proles condicōnem.
Vnde cum quedā matrona pepe-
 risset ethiopem accusatur de adul-
 terio & iudicata fuisset pro rea nisi
Quintilianus eam defendisset. **O**-
 stendens ethiopem in cameā depic-
 tum: in qua matrona concepserat. si-
 cut narrat **H**ieronimus. **E**t cōsimi-
 lis casus de **I**postrate narratur. **A**c-
 cidit enim quādam matronam
 pulcherrimum peperisse puerum
 vtriq; parenti dissimilem & toti ge-
 neri eorumdem & punita fuisset si
Ipostram causam non reddidisset.
Picturam quādam in cubiculo
 in q̄ conceperat extitisse filio simile.
Con simile narrat **A**ugustinus se-
 cundo retractationū capitulo sexa-
 gesimo secundo & contra **J**ulianū
 libro secundo de quodā rege **C**ipro
 multum deformi qui pulchras ima-
 gines in cubiculo suo fecit depingi
 vt sibi per modū illū pulchri filij
 nascerentur. **H**ac ergo cautela vs⁹
Jacob fecit meliores fet⁹ maculo-
 si vellere & peiores & pauciores fe-

cit vni⁹ coloris. **Q**uo viso **L**abā
 mutauit mercedē & voluit q̄ sui es-
 sent fetus vari⁹ coloris. **J**acob fe-
 tus vni⁹ coloris. **J**acob ergo am-
 mouit virgas quando ascende bāt
 meliores oues: & posuit eas in ad-
 missura tardiori que peior eāt. **S**ic
Laban frequē mutauit pactū
 & semper habuit peiorem partem.
Hoc oportuit dici ad intellectum
 huius littere. **Q**uibus visis scien-
 dum q̄ **J**acob in eundo ad **l**aban
 in morando cum eo & tandem rede-
 undo ab eo semper gratiose direc-
 tus fuit sapientia gubernante. **E**t
 scdm ista tria littera diuiditur in
 tres partes. **N**am primo narratur
 quomodo sapientia direxit **i**acob
 de pata fugientem. **S**ecundo quo-
 modo eū instruxit famulum & ser-
 uientem. **T**ercio quomodo eum ē-
 duxit versus suam patriam venien-
 tem. **S**ecunda pars ibi. **D**onestā
 uit illum in laboribus & in fraude
 circumuentum illi. **T**ercia
 ibi **C**ustodiuit illum ab inimicis.
Quāntum ad primū dicit sic. **H**ec
 autem id est sapientia. **D**eduxit ius-
 tum id est **J**acob. **P**ro fugū ire fra-
 tris id est profugum & fugientem
 ab iā fratris id ē ab **E**lau fratre su-
 o irato. **D**eduxit inq; p vias rectas
 id est de **B**ersabee in **C**hanaam: &
 inde in **M**esopotamiam siue ad **L**a-
 ban auunculum suum. **E**t in isto iti-
 nere ostendit illi regnum dei in vi-
 sione angelorum ascendentium &
 descendentium per **S**chalam erectā
 in terra ad celū. **V**n̄ **G**enesis vicesi-
 mo octauo. **E**t dedit illi scientiam
 sanctorum: que scientia sancto-
 rum. **S**cire enim est conuersari in

medio nationis peruerse tene a v
 tuo se. **Vel** dedit illi prophetiam que
 est sciencia sanctorum **Sapientie**. **A**
Per nationes in animas sanctas se
 transfert amicos dei et prophetas con
 stituit. **Euigilans** enim de sompno
 suo prophetavit de lege. de templo. de
 passione que in terra illa futura e
 rant dicens. **Terribilis** est locus
 iste: vere domus est in loco isto
 et ego nesciebam. **Non** est hic ali
 ud nisi domus dei et porta celi **Gen**
28. **Terribilis** enim fuit lex domi
 dei. templum passio christi. apertio
 porte celi. **Sic** ergo direxit eum in
 itinere fugientem. **Sed** ulterius cum
 venisset ad laban cui viginti annis
 seruit: instruxit eum sapientia du
 pliciter. **Primo** quod lucraretur si
 bi diuitias. **Secundo** quod ipse la
 ban et filiorum suorum vitaret fraudu
 lencias. **Quantum** ad primum dicit
 quod honestavit illum in laboribus
 suis id est ditavit illum per labores
 fideles quos sustinuit seruido la
 ban viginti annis **Gen**. 31. **Die** noc
 teque vixit at estu et gelu fugiebat
 quod sompnus ab oculis meis. **Itu**
 modum loquendi habet sacra scrip
 tura **Ecc**. 11. **Facile** est in oculis do
 mi subito honestare pauperem. **Et**
 complevit labores illius dando sibi
 perseverantiam. patientiam et me
 ritum condignam **Gen**. 30. **Ditatus**
 est homo ultra modum. **In** fraude
 circumventum illi affuit et honestum
 fecit illi id est docuit illum obviare
 fraudulencis et silitatibus ipsius laban
 qui nitentur diminueri mercedem suam per
 mutacionem pacti modo sibi tribuen
 do fetus ymuis coloris: modo diuersi
 coloris ut supra dictum est **Gen**.

31: **Dixit** Jacob uxoris suis laban
 pater vester circumvenit me et muta
 vit mercedem meam decem vicibus
 id est multociens et tamen deus non
 permisit ut noceret mihi. **Et** honestum
 fecit illi id est divitem sicut
 prius expositum est: vel iustum vel
 inorigatum ad alios quibus malos
Thessal. 2. **Honeste** abuletis ad
 eos qui foris sunt. **Est** autem circa
 historiam notandum **Moraliter** quod
 isti duo gemelli **Esau** et **Jacob** desig
 nant carnem et spiritum. **Esau** pilo
 sus significat carnem que plena est
 superfluis desideriis. **Pili** enim desi
 deria terrena designant: in cuius fig
 num derici habent pilos rasos in
 summitate capitis et attonfos in
 cunctis: ad designandum quod nullum
 terrenum desiderium debet media
 re inter mentem eorum et deum: nec
 etiam debent habere nimias affec
 tiones ad corpus suum. **Vnde** in
 signum huius versus inferius ad
 corpus pilis abscinduntur. **Esau** ergo
 pilosus est caro. **Jacob** levis spiri
 tum signat **Gal**. 4. **Vos** qui spiri
 tales estis instruite huiusmodi in
 spiritu lenitatis **Isti** duo germani
 inceperunt pugne in utero matris. **Et**
 propterea **Esau** cum frater esset adolescens pro
 secutus est fratrem suum et intendit sibi mor
 tem. **Et** ante ad matrem in utero matris caro
 ificat spiritum per peccatum originale **In** pro
 pheta **Ecc**. 11. **Facile** est in oculis do
 mi subito honestare pauperem. **Et**
 complevit labores illius dando sibi
 perseverantiam. patientiam et me
 ritum condignam **Gen**. 30. **Ditatus**
 est homo ultra modum. **In** fraude
 circumventum illi affuit et honestum
 fecit illi id est docuit illum obviare
 fraudulencis et silitatibus ipsius laban
 qui nitentur diminueri mercedem suam per
 mutacionem pacti modo sibi tribuen
 do fetus ymuis coloris: modo diuersi
 coloris ut supra dictum est **Gen**.

fimo

263

quod animalis: deinde quod spiritalis. **Et sapientie.** In ventre matris mee figuratus sum caro. Iste tamen senior debuit seruire iuniori id est caro spiritui ut in actibus hominum non caro: sed spiritus dominetur. **Gal. 4.** Spiritu ambulate et desideria carnis non perficietis. Similiter etiam Esau seruiuit iacob in hoc quod per sequebatur eum: quia sic fuit sibi occasio meriti et patientie et magis profectus. Et isto modo rebellio carnis est seruicium impensum spiritui quo spiritus perficitur et stimulat ad pugnam ut portet victoriam. Iacob ergo id est spiritus sub fratre suo persecutione afflictus fugere debet in mesopotamiam. Mesopotamia iter pretatur eleuacionem cuiusdam uocationis et significat celestem patriam ad quam eleuabimur et ad quam uocati sumus. Sed in ista fuga iacob positus in itinere dormit quia spiritus a strepitu mundi se subtrahit et in sanctis studiis et contemplacionibus conuiescit: capiti supponit petram quia fundamentum totius uite sue christum facit. **1. Cor. 10.** Petra autem erat christus. **Et. 1. Cor. 3.** Fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est quod est ihesus christus dormiendo ergo in sancta contemplacione spiritus uidit scalam rectam ad celum. Ista scala est penitentia que stat in terra: quia in hac uita incipitur: sed attingit ad celum quia facit hominem in morte ad celum appropinquare. **Matth. quarto.** Penitentiam agite: appropinquabit ei regnum celorum. Ista scala habet sex gradus per quos as-

endere conuenit scilicet contricioem confessionem: orationem: ieiunium: uigilias et elemosinas: que sunt partes satisfactiois. Ista figurantur per sex gradus quibus ascendebatur ad solium Salomonis. **2. Paralip. 9.** Duo latera istius scale sunt timor et spes. Debet enim peccator timere non presumere. **Eccl. 7.** De peccatiu peccatorum noli esse sine metu. Debet etiam peccator sperare et non desperare: et sic inter spem et timorem quasi in medio duo latera penitentialis scale ascendere: quia sicut metrica dicitur Si timor est sine spe tunc desperatio ledit. **Et nisi spes timeat statim presumptio fiet.** Ergo timor sine spe: nec spes ualet absque timore. Angeli ascendentes et descendentes sunt cogitaciones nostre quibus interdum cogitamus gratia paradisi et tunc ascendunt. **Luca 30.** Cogitaciones ascendunt in corda uestra. Et aliquando miserias habet uite immo etiam penas inferni ad precauendum et tunc cogitaciones nostras descendunt. **In ps. Ascendunt usque ad celos et descendunt usque ad abyssos.** Hinc scala dominus est inuicem quod penitentes expectat et uocat dicens Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam uos. **Matth. 11.** Anima uero deuota que sic dormit cum iacob: audit dominum dicentem sibi. Terram in qua dormis dabo tibi et semini tuo et terram uiuentium que est pars in qua nunc dormis sicut peregrinus per contemplationem: dabo tibi postea ut requiescas in ea per sempiternam possessionem. **In ps. Credo uidere bona domini in terra uiuentium.** Sed notandum quod Laban cui iacob seruiuit duas filias habuit Liam

a Rachel. Lia lippis erat oculis Ras-
 tel decora et venusta aspectu. Servi-
 uit autem iacob pro Rachel septem
 annis et tamen postea necesse habu-
 it prius accipere. **L**yam antequam ha-
 beret Rachel eo quod non esset consuetu-
 dimis illa prius tradere iuni-
 ores ad nuptias. Sic moraliter est.
Pater noster cui servimus habet duas
 filias: duas vitas. **P**resentem et futu-
 ram. **P**resentis est Lia lippis oculis: nec
 munitur quia manet in hac lacrimarum
 valle plena miseris et afflictionibus.
Futura vero vita est quasi Rachel de-
 corata: amabilis, pulchra et plena de-
 licis. **T**ertio. **V**itis perfecta decoris
 gaudium uniuersae terre. **P**ro ista fi-
 lia oportet nos seruire. **A**nnis id est
 uniuersa potestate. **S**eptenarius e-
 nim est numerus uniuersitatis et
 tamen conuenit de bonis ac sanctis
 vitis frequenter quod seruiunt deo
 diu et vellent libenter habere istam
 Rachel. vitam eternam: quia sine
 maiori difficultate vellent ire ad ce-
 lum: si certe tunc datur eis. **L**ia quod
 deus sic ordinavit quod exponitur vi-
 te adiuue forte ista prelatore ubi
 opprimuntur afflictionibus pro sa-
 lute proximorum. **E**t si queratur a
 christo quare. **R**espondet. **Q**uia non
 est consuetudo celestis patrie iuni-
 orem illam. **R**achaelem et beatitudi-
 nem pulchram et decoram: dare autem la-
 borem presentis vite et ideo prius
 oportet accipere. **L**iam lippam ut
 postea habeat Rachel decoram. **S**ic
 et deus dat coronam pro cinere. **O**leum
 gaudium pro fletu. **P**allium laudis da-
 bit pro spiritu meroris. **I**saie. 6.
Lectio centesima. tricesima prima.

✽ ✽ ✽ ✽

Quod dicitur illi ab inimicis
 et a seductoribus tutant illi
 et certamen forte dedit illi ut
 viceret. **S**icut quoniam omnis potentior est sa-
 pia. **P**ro quod declaratum est quod sapi-
 entia que est verus dei cultus liberauit
 iacob in fugiendo fratris sui odium. **I**n
 conuictio duplex coniugium et exhibitio
 Laban laboriosum seruicium. que omnia
 fecit pariter versus Laban itinerando
 partim cum eo morando. **H**ic ostendit
 ostendit quomodo sapientia eundem iacob
 gubernauit ad partes suas repa-
 rando. **H**abuit enim iacob fratrem
 suum persecutorem. **A**uunculum su-
 um seductorem et angelum suum
 colluctatorem. **E**t ab istis tribus sa-
 pientia eum custodiuit sicut sibi ex-
 pediuit. **N**am germanum suum reco-
 filiauit. **A**uunculum suum ratione
 placauit et ab angelo benedictionem
 impetrauit. **S**ciendum est ergo quod
 iacob repatriando cum vxoribus
 liberis gregibus et armentis tres
 sustinuit difficultates. **P**rima fuit
 quod cum fugeret deam a Laban cum
 omnibus que adquisierat sub eius
 seruitio. **L**aban indignatus quod non
 accepta licentia et insalutato hospite
 recessisset cum gregibus et filiabus
 suis insecutus est eum cum mag-
 na comitum. sicut narratur. **G**ene-
 sis tricesimo primo. **E**t a septimo die
 eum attigit. **C**ui nocte precedenti
 dominus apparuit et dixit ei. **C**auere
 ne quidquam loquaris asperere contra
 iacob. **Q**ua increpatione correptus
 laban nichil nisi rationale
 iacob dixit. **E**t ibi finaliter pactus
 fecerunt et titulum lapidis erexit in sig-
 num quod neutrumquam in posterum con-
 uentum esse licet. **S**ecunda difficultas

202

quam habuit in repatriado de fra-
tre suo quem audiuit sibi velle oc-
currere cum quadrigentis viris et
contra hunc timore deus eum con-
fortauerat ante: ostendens ei mul-
titudinem angelorum **Gen. 32.** in lo-
co qui dicitur Manaym id est cas-
tra que locum sibi vocauit sic quod ibi
vidit angelos dei de quibus ait. Cas-
tra dei sunt hec. **¶** Tercia difficultas
quam sustinuit in repatriado
fuit in lucta angeli de qua **Gen. 32**
vbi dicitur quod vir luctabatur cum eo
vsque mane: sed finaliter vir ille sibi
benedixit et quod contra germanum preualeret
predixit. **L**iteratione ergo Jacob
per sapientiam describens dicit sic
Custodiuit illum ab inimicis vide-
licet a fratre eum persequente an-
tequam fugeret a patria sua et a laban
eum insequente cum redire vellet ad
patriam suam **Gen. 16.** Cum pla-
uerint dominus in hominis inimi-
cos eius conuertet ad pacem. Et a
seductoribus tutauit illum: hoc est
a fraudibus laban eum persequen-
te et filiorum suorum quando morabatur
in mesopotamia. Et certamen forte
dedit illi ut vinceret quando cum an-
gelo luctabatur et victoriam obtinu-
it: non per violentiam sed per deu-
otionem: angelo volente sibi dare sig-
num quia sicut luctabatur cum eo et
tamen habuit finaliter victoriam
ita sustineret aduersitatem a fratre
et tamen in fine victoriam haberet
et sic experimentaliter disceret et sci-
ret quoniam omnipotentior est sa-
pientia que attingit a fine vsque ad
finem fortiter et disponit omnia fu-
auiter **Sap. 8.** Custodiuit illum ab
inimicis. **¶** Notandum quod inter o-

A sermo

nia presentis vite necessaria maxi-
me foret vtile scire discernere inter
amicos et inimicos quia frequenter
amicos credimus illos qui sunt re-
aliter inimici et illos inimicos aliq-
uiens estimamus qui nobis reali-
ter sunt amici. **S**unt enim duo ge-
nera hominum qui apparent ami-
ci et sunt hostes et inimici. **E**t duo ge-
nera hominum videntur inimici et
sunt amici et ita quidam realiter: quod-
dam apparerent. **V**nde quadrupli-
ces habemus inimicos videlicet bla-
dos adulatores. falsos et filiatores.
detractentes et persecutores. corrip-
tentes et correctores. **P**rimi sunt ex-
aminandi per conscientiam. **S**ecun-
di sunt repudiandi per prudentiam
Tercii sunt tolerandi per patientiam
Quarti sunt acceptandi per beniuo-
lentiam. **P**rimi igitur inimici a qui-
bus nos custodire debemus sunt
blandi adulatores. **R**ui enim in
colloquio ita suaviter raderet et que-
tur tibi amputaret vel ideo genam
tuam tergeret et oculum erueret
talibus merito foret inimicus dicendum
sed adulator cuius lingua nouacula
acuta et dolosa: ideo tibi blandi-
tur ut te decipiat et oculum discre-
tionis tibi eruat **Eccles. 10.** In labiis suis
induleat inimicus et in corde suo
insidetur ut subuertat te in foue-
am. **I**n oculis tuis lacrimabitur in-
imicus: et si iuerit tempus non faciabitur
sanguine. **S**i iurerit tibi mala tunc
iuuenies eum illic prope: et quasi adiuuas
suffodiet plantas tuas. **D**e ista ma-
teria loquitur **S**ed epist. 80. fz quanta-
te maiore adulatio quam filius est amici
et non imitat tamen illam: si vicit et pene-
trat apertis ac percipiens auribus excipit

a in tanta precordia descendit eo ip-
 so gratiosa quo lebit. dicitur que ad-
 modum ista similitudine possim
 dinoscere. venit ad me pro amico
 inimicus blandus vicia sub virtuti
 nomine subripunt. temeritas sub
 titulo fortitudinis latet. Ignavia
 vocatur moderatio pro tanto timi-
 dus accipitur. In his dicit Sene.
 Magno periculo erramus: immo
 ficut deditur idem epistola. 44. No-
 sumus contenti modica laudatione
 immo si quis nos sanctissimos sapie-
 tissimos et modestissimos predicet to-
 tum nos acceptamus tamquam nobis
 debitum constet nobis quod illi so-
 lent mentari communiter qui nos
 laudant et tamen in laudibus nos-
 tris credimus eis et ideo nos non cor-
 rigimus. Ideo imitari non volumus
 quia nos optimos esse credimus. et
 ideo sententia platonis fuit: sicut di-
 citur libro de dictis philosophorum
 seu sapientum quod homines ex inimi-
 cis magis talibus quam ex amicis appa-
 rentibus proficiunt: quia dum in-
 mici eis errores eorum improperant
 corriguntur. Amici vero non mai-
 festant errores: sed tolerant et occul-
 tant. **Matthi septimo.** Inimici ho-
 minis domestici eius. Et ysaie ter-
 cio. Popule meus qui teatum te
 dicunt: ipsi te decipiunt et vias
 gressuum tuorum dissipant. Isti igitur
 examinandi sunt per conscien-
 tiam. Consideremus defectus nos-
 tros de quibus conscius nobis su-
 mus et tunc non decipiemur. et hoc
 est quod docet nos Sene in episto-
 la ultima allegata inducens exem-
 plum de Alexandro magno qui in
 obsidione cuiusdam urbis dum e-

atque muros: sagitta percussus cum vul-
 nus vehementer doleret iayt. Pater
 inquit iurant me esse filium iouis
 Sed vulnus hoc hominem me esse
 clamat. Item nos faciamus dicit
 Sene dicamus Vos dicitis me pru-
 dentem esse: ego video quod multa in-
 utilia concupiscam. Nec hoc qui-
 dem intelligo quod animalibus facie-
 tas monstrat quis cibo: quis pota-
 omi debeat esse modus. De isto in-
 imico expo potest illud **Ecclesiasti-
 ci. 12.** Ne credas inimico tuo inete-
 rum. Nocivior enim omnium non
 est pestis quam familiaris inimicus. Rui-
 dum verbis bonis saltem apparen-
 tibus laudem exprimere nititur: in-
 tus sub complacentie typo viscus
 fraudis atque doloris seminat inter-
 ne. Secundo vero nostri inimici sunt
 falsi consiliatores qui nobis aliter
 suggerunt quam expediat animabus et
 hi maxime sunt periculosi in omni-
 tate quacumque. quia sicut in bonis
 consiliatoribus consistit maxime
 honor. salus et profectus reipubli-
 ce: ita in malis consiliatoribus max-
 ime consistit et subversio eiusdem.
 Dicit enim Tullius libro secundo de
 senectute quod consiliator est in repub-
 lica sicut gubernator in naui. In na-
 ui inquit alij sentinam exhauriunt
 Alij cordas trahunt. Alij maram
 scandunt. Ille vero qui tenet clauum
 est quietus: sedens in puppi et ml-
 ta maiora facit. et Avicenna dicit
 quod consiliarius est efficiens sic dicitur
 formam secundum quam alius habet
 operari et dirigere. Distinguit enim
 quadruplex efficiens Consiliarius
 Adiuuans. disponens et perficiens
 Debent igitur ipsi consiliiarii habere

2262

invita san ditate. in verbo veritate
 in zelo equitatem a in experimēto
 sagacitatem a tales in romana re-
 publica vocabantur senatores a se
 habent in comitatu sicut cor in cor-
 pore scdm **Plutarū**. Vnde **Romu-
 lus**: condita ciuitate quam ex nōi-
 ne suo **Roma** vocauit: centum ex
 senatoribus elegit quorum cōsili-
 o ōnia ageret. quos senatores ppē
 senectutem patres propter sollici-
 tudinem cure nominauit. **Horum**
 nomina ab initio vrbis cōdite au-
 reis litteris scribebantur propter
 quod patres conscripti ab omni-
 bus dicebantur. **Isti** eligebantur
 postq̄ emeriti in diuersis statib⁹
 a officijs exstitissent. tāto aptiores
 sapientie negocijs: q̄to in exerci-
 cijs corporis minus possunt. **Isto**
 eū apud grecos tantus honor fuit
 q̄ numq̄ duces producerent nec a
 liquod solemne facerēt sine istis
Sicut igitur isti senatores a consili-
 atores sūt reipublice vtilissimi: q̄n
 sunt boni a virtuosissimi sunt iudici
 principi a prelato perniciosissimi
 quando sunt mali: quādo videlicet
 habent zelum pro commodo suo
 priuato a personali a non pro bo-
 no communi. quando sunt corrup-
 ti cupiditate a receptione munerū
 quando sunt nimis perterriti: dissi-
 mulant dicere veritatem quando o-
 dio vel rancore regulantur vel inuē-
 dia ad alios tunc consulendo. prin-
 cipem destruunt quem regere a di-
 rigere deberent a fiunt non solum
 ei sed toti reipublice pessimi immi-
 ci quoz cuiuslibet dici potest illis q̄d
 dicit **Paul⁹** **Elime mago**. **Act. 13.**
O plene omni dolo a omni fallacia fi-

li dyaboli inimice oīs iusticie nōn
 desinis subūtere vias dñi rectas.
Talis consiliator fuit ille **Aman** q̄
 simplicitatez nob dissimū principis
Assueri fraudulētis cōsilijs circū-
 uēit a nobilis regis innocentiā ad
 nephariā crudelitātē iduxit. **West.**
13. **Hostis** noster a inimic⁹ pessim⁹
 iste est **Aman**. **Isti** igitur inimici
 sunt repudiādi per prudentiam si-
 cut idem fecit **Aman** q̄n inquam
 sententiam ad suggestiōem a cō-
 siliū eius datam de occidendo to-
 to genere iudeorum misericorditer
 ptractauit. **Tercij** inimici nostri
 sunt detrahentes a persecutores Et
 istos vulgariter vocamus hostes a
 inimicos qui personas a condicio-
 nes nostras ledunt a tamen ipsi
 frequenter nobis proficiūt. **Sicut**
 enim docet **Boe. g. d. cōsola. pro. 6**
Prudentia diuina exinde sepe p-
 ducit infigne miraculū q̄ malos
 mali bonos faciunt. **Nam** dum ma-
 li quidā considerant se iniqua que-
 dam a pessimis perpeti: noxiarum
 odio flagrātes ad virtutis fruges
 redeunt dum se eis dissimiles stu-
 dent esse quos oderāt. **Tales** sūt
 aduersus religiosos a sanctos vi-
 ros isti mundo dediti a dyabolo q̄
 facta a vitam sanctorum lamant.
 iudicant a deprauant. quorum in-
 famatio timenda nō est: quia est
 a turpibus orta **Sicut** enim dicit
Gregorius super **Ezechielem** **Per-**
uersorū derogatio vite nostre ap-
 probatio est. quia iam ostēditur
 iusticie aliq̄d nos habere si illis q̄
 deo nō placēt inapum⁹ displicere
Nō em̄ ē derogatio si cōmedatio lu-
 cis si eā odiūt a fugiūt respiciōes

Sancti viri sunt lux mundi p lucida: fama a sinceram conscientiaz
Thessalo. 2. Vos filij lucis estis a filij dicit. Peccatores autē sūt sicut vesperationes amantes semper opera tenebrarū. **Ierū** nō est derogatio: sed commendacō odoris vitis si cum serpentes fugiunt. **Boni** viri sunt bonus odor et pristi per bonā conuersationē suā. **Cor. 2.** Alijs quidem fumus odor mortis in morte. Alijs autem vite in vitā. **Peccatores** autē sūt serpentes pleni veneno peccati. **Tercio** non est derogatio sed commendatio coloris si ceteri illo mentiantur a iudicāt falsū. **Peccatores** ceci sūt **Sophonie** primo **Ambulant** vt ceci quia domino peccauerunt. **Et** sapientie secūdo **Excecauit** eos malicia eorum. **Vnde** a iudicia temeraria **De** factis sūt simpliciter contemnenda. **Vn** cui quidā iuuenis ociosus dicit de mos tenui philoplo. **Si** homines me obiderent sicut te: me ipsum perimere; **Et** respondit **Et** ego me perimerem: si me quemadmodum te amarent. **Quarto** non est derogatio: sed commendatio medici: si freneticus maledicat. **Serui** dei sūt medici aiarū. **Peccatores** autem sicut frenetici. **Si** igitur tales viros sanctos diffamant: oportet eorum blasphemias deridē. **Vnde** legitur de respasiano imperatore qd cum esset auarus a fener a quidam improperado sibi diceret **Vulpem** pelle; posse mutare non animum. **Respondit.** **Risus** huiusmodi detemus hominibus. nobis correctionem: pnam criminosis. **Quarta** inimia qd habem⁹ apparenter: sed tamen realiter sūt

amici: sūt corripientes a correctores qui nos de nostris excessibus a erroribus agunt: puniunt a emendant. **Veritas** enim est errantibus odiosa qd diu in erroribus perseverant. **Talis** fuit **Paulus** erga **Galathas** quibus dicit **Gal. 2.** **Ego** inimicus factus sum vobis: verū dicens vobis. **Isti** inimici sūt acceptandi ad tenuolentia; **Matth. 5.** Diligite inimicos vros a bene facite hjs qui vos oderūt hoc ē virtuosos mores vestros. **Lectio** centesima tricesima secūda

Nec venditum iustum non dereliquit: si a peccatoribus liberauit eum descenditq; cum illo in foueā a in vinculis nō deliquit eū donec afferret illi sceptrum regni a potentias aduersus illos qui se deprimebant a mendaces ostendit qui maculauerunt eum a dedit illi claritatem etiam
Postq̄ dedata est gubernatio sapientie circa quinque nobiles: videlicet **Adam** **Noe** **Abrahā** **Loth** a **Jacob**. **In** ista parte induatur exemplum septe persone spectabilis videlicet ipsius **Joseph** qui miro modo fuit exaltatus a humiliatus: tribulatus a glorificatus. **Et** circa hoc duo facit. **Nam** primo ostendit quomodo ipse **Joseph** fuit multipliciter tribulatus. **Secundo** quomodo per sapientiam extitit magnifice liberatus ibi. **Donec** afferret illi sceptrum regni a potentiam aduersus illos qui se deprimebant a mendaces ostendit qui a
Circa primum sciendū qd **Joseph** duas tribulationes sustinuit iungas de quibus hic breuiter facit

mentionem. Fuit enim a fratribus
 venditus et alienatus per facinoro-
 sam conspirationem; **Gen. 27.** Fuit se-
 cundo de libidinosa et de voluntate
 adulteri effectualiter denegata. de
 laetis. diffamatus et accusatus per
 maliciosam mulieris machinationem
Gen. 29. Casus prime iniurie fuit
 iste. Fratres sui decem inuiderunt si-
 bi et cum aliqui eum vellet occidisse
 deo nolente mutauerunt consilium
 et transeuntibus ismaelitis eum
 vendiderunt pro triginta argenteis
 de consilio iude qui fuit vnus de fra-
 tribus **Joseph.** Hoc facto miserunt
 tunicam **Joseph** intinctam sang-
 uine hedi: ad **Jacob** patrem eorum
 dicentes se in agro tunicam illam in-
 uenisse: qua visa pater coniecit fi-
 lium suum a fera aliqua deuoratum
 et irremediabiliter eum perierit. **Is-
 ti** mercatores duxerunt eum in egip-
 tum et vendiderunt **Phuthifar** eunu-
 cho principi milicie regis: nec est
 intelligendum quod iste fuit eunuchus
 id est castratus a iuuentute si-
 cut solent nobiles facere propter cus-
 todiam dominarum: quod constat is-
 tum habuisse filiam **Assenech** quam
 iste **Joseph** postea duxit in uxorem
 sed tradunt iudei quod iste **Phuthifar**
 videns **Joseph** elegantem puerum e-
 mit eum a mercatores ut eo abusus
 fuisset. Dominus autem ita irrigida
 uie eum quod impotens fuit coire et cus-
 todit **Joseph** ab eo intactum. **Un-
 de** propter hoc deinceps dicebatur
 eunuchus et tunc factus est pontifex
heliopoles et magis honorabilis
 quam fuerat ante principatum. **Iste**
 igitur **Phuthifar** videns **Joseph** in-
 geniosum in agendis et graciosum

constituit eum dispensatorem totius
 domus sue. **Uxor** vero **Phuthifa-
 ris** et domina **Joseph** infatuata de
 ipsius pulchritudine sollicitauit
Joseph de concubitu: qui se excusa-
 uit. **Tum** quia esset prodicio con-
 tra dominum suum **Tum** quod peccatum
 in deum suum. **Igitur** cum quadam
 die **Joseph** cameram domine intras-
 set ipsa apprehensa lasciuia pal-
 lii sui ait. Domini mecum: qui neque
 quam acquiescens operi nephalio: fu-
 git relicto pallio apud eam. **Hec**
 videns se contemptam: conquesta
 est viro suo. accusans **Joseph** de
 sollicitatione impudica et quod voluis-
 set eam violenter oppressisse: in cuius
 argumentum ostendit ei pal-
 lium derelictum. **Phuthifar** nimis
 credulus verbis uxoris misit eum in
 carcerem in quem pistora et pinena
 regis missi fuerant. **Dedit** et domini
Joseph tantam gratiam in conspec-
 tu domini carceris quod tam carcerem
 quam inclusos eius custodie mancipa-
 uit vel deputauit. **Eo** tempore isto
 eum duorum ipse exposuit somp-
 nia. **Pistore** et suspeso pincerna li-
 beraturus. **Recordatus** et diu postea
 interpretatoris sui **Joseph** cum rex
 per sompnum suum preuidisset
 septem sterilitatis annos. **Joseph**
 per meditationem pincerne deduc-
 tus de carcere: sompnum exposu-
 it sterilitatem futuram post septem
 annos steriles predixit et consilium
 regi dedit quod aliquem prudentem
 virum et industrium in regno constitueret
 qui blada per illos septem annos
 fertiles in horrea congregaret qui-
 bus terra sterilitatis tempore vic-
 taret. **Constitutus** est **Joseph** in illo

officio a maximus egypti factus est sub rege. A quo accepit anulum a torquem aureum circa collum eius a turu nobili utebatur. **Pro** cone damante ut omnes genufleterent coram eo. **Sic** igitur de vinculis a carcere ad regni regimen est translatus. **I**stam igitur mirabilem a multiplicem gubernacionem **J**oseph describens salomon dicit sic. **Hec** scilicet sapientia: vendituz iustum scilicet ioseph non dereliquit. **Sic** scribit **Boetius** exulas: qd mu se eum exulante non dereliquerunt: sed continue concomitate fune nec eas timor aliquis vahit impebit. libro primo metro. **1.** **V**as saltem nullus potuit pervincere timor. **P**enostum comites prosequerentur iter. **Sed** a peccatoribus scilicet fratribus suis quos accusauerat a pud preter: de crimine pessimo **Gen.** **37.** **L**ibe aut eum: descenditq cum illo in foueam id est in carcerem. **L** in foueam: in cisternam verem sine aqua in qua: proiecerunt eum fratres sui **Gen.** **37.** **E**t in vinculis non dereliquit eum. **P**s. **D**umiliauerunt in pedibus pedes eius. **E**t **Gen.** **37.** **P**incerna a pistoi missi sunt in carcerem vbi vindus erat **J**oseph donec afferret scriptum regni id est principatum super regnum egypti. **I**n ps. **C**onstitui eum dominum domus sue: a principem omnis possessionis sue a potentiam aduersus eos qui eum deprimebant videlicet fratres suos: ad quos hunc tantam potentiam qd eos vel in mortem vel in carcerem potuit damnae si voluisset. **E**t eos mendaces ostedit qui eum maculaerunt imponendo si-

bi crimen adulterij. **Q**uod fecit factu per honestam vitam: ostendens eos fuisse mentitos id est falsu dixisse a illam pessimam mulierem fuisse mentitam: vel forte non solum verbo: sed factu eos conuicit: quando erat postea positus in tanta potestate. **E**t non solum ista fecit sapientia ipsi **J**oseph: sed etiam dedit dñi claritatem eternam id est famam claram apud memoiam hominum in sempiternum. **Hec** quo ad litteram. **Hec** iustum vendituz non dereliquit. **N**otandum est qd inter varios peccatores. **A**liqui vendunt patris potestate. **A**liqui filij veritatem. **E**t aliqui spiritus sancti sanctitatem. **P**atris potestatem vendunt aliqui prelati maiores. **F**ilij veritatem vendunt falsi assertores. **S**piritus sancti sanctitatem vendunt fidei simulatores. **P**rimo igitur mali prelati vel simoniaci: vel potius iherice vendunt patris potestatem. **D**ant enim potestatem a vsum dauum ecclesie pro muneribus a temporali mercede. **F**requentes ecclesiam vnicam sponsam xpi vendunt. **Q**ui qtu xpm offedunt facilius patet inuenti. qd rigide: qd acute a qd pntiue istud vicium reprobauit. **I**pse enim in suo aduentu in carne venit iudicari non iudicare: venit peccata tollere: non punire. venit ad ostendendam clementiam: non vindictam a tamen contra peccati simoniam ita feruebat qd qd oblitus innate mansuetudinis non examinas causam non obiurgas: sed statim ad puniendum se dedit. **V**nde **J**ohannis secundo a **M**atth. **vicesimo** opmo dicit qd factu qd flagello de fumiulis

Sermo

p

uentit uendentes a ementes de tem-
 ploz mensas numulariorum sub-
 uertit a es a cathedras uenditium
 columbas euerit qui simoniacos
 figurabant dixit eis. **S**criptum est
Domus mea domus orationis uo-
 cabit; uos autem fecistis illaz spe-
 luneam latronum. **N**ec mirum si sic co-
 tra tales exarsit. **N**am ipsi xpm ex-
 pellunt de suo officio. **C**ristus em se
 fecit ostium ecclesie nolens qd ali-
 quis in ecclesia id est ecclesiastica
 dignitatem intraret nisi per eum
Joh. 10. **E**go sum ostium a qui non
 intrat per ostium in ouile ouium
 sed ascendit aliunde: ille fur est a
 latro. **I**sti igit prelati mali et per-
 uerfi qui ecclesiam cristi vendunt
 expellunt cristum de officio suo faci-
 entes pecunia esse ostium a non cristum.
Sicut fecit **S**imon magus: cui
Petrus dixit. **P**ecunia tua tecum
 sit in perditione: quia existimasti
 donum dei pecunia possidei. **A**ctuum
8. **N**ec est persona aliqua ita pae-
 ni ualoris in mundo quin magna
 sibi iudicaret contumeliam fieri si
 duceretur de foro ad forum a ubiqz
 offerretur uenale: qd totum spola xpi
 imo xpi p spola offendi dicit qd uilissi-
 mis ribaldis ad emendum offertur
Nunc in foro pape nunc in foro re-
 gis vel principis vel alterius domini
 secularis. **T**alis merito fur debet
 uocari a latro sacrilegus. **Q**ue ius-
 titia est uocare illum sacrilegum la-
 tronem qui furatur calicem vel sa-
 crum librum de ecclesia: a non illum
 qui furatur ipsam ecclesiam totam
 a omnia bona eius. **Q**uantum con-
 temptum a dampnum faceret egi-
 qui in cameram suam introducez

serpentes bufones a uermes. **S**ed
 certe isti uenditores in ecclesiam de-
 i callidos a uersutos impletos uene-
 no peccati aduatores. latrones. p-
 dones qui reptilia a uermes magis
 qd homines dici pnt introducit. **E**t sic
 maximu dampnu fieret homini si
 sponsa sua sic per artem magicam
 incantaretur qd loco prolis huma-
 ne produceret talpas. serpentes vel
 asinos cornutos: ita fit in parte ista
 irrecompensabile dampnu eccle-
 sie: per ecclesie uenditores. **Q**ua-
 do enim aliquis auarus qui totus
 interet terre in ecclesia canonisat
 vel presicitur in curatum: possunt
 filij ecclesie dicere. **M**ater nostra
 pro fratre peperit nobis unam tal-
 pam. **Q**uando ponitur unus max-
 imus uirator vel ligator: possunt
 dicere. **M**ater nostra genuit nobis
 serpentem. **E**t quando presicitur u-
 nus episcopus illitteratus vel lay-
 cus possunt dicere merito: quia ec-
 clesia peperit unum asinum cornu-
 tum. **D**icit enim **B**eatus **A**ugusti-
 qd per septuaginta annos babiloni-
 ce captiuitatis duauit sacre ignis
 quem **I**heremias abscederat **R**ui-
 tunc primo extinctus est quando
Anthiochus uendidit sacerdotium
Iasom. 2. **M**achabeorum. **D**e istis
 malis uenditoribus exponi potest
 illud **Johel. 3.** **Q**uerum posuerunt
 in prostibulo a puellaz rediderunt
 pro uino. **Q**uer enim cristus ponit
 tur in prostibulo: quando sacra ec-
 clesia confertur uni lubrico a luxu-
 rioso. **E**t puella id est ecclesia uen-
 ditur pro uino quando bona eccle-
 sie conferuntur uni guloso. **S**ecun-
 do aliqui sunt qd redunt filij ueritate

Dij sunt falsi iuratores quos vocamus omniter assertores. Isti enim nec volunt testimoniū dicere nisi cōducantur mercede cum testis teneatur dicere veritatē et iudex sine murmure discernere veritatem seu equitatem. Legimus de diabolo quod quādo voluit mentiri induit formam serpentis quasi recundatus fuisset in nativā propria mentitus esse: si quicquid de mendacio: de periuo numquam legitur fuisse conuictus: immo opinio est quod quando adiuratur in nomine trinitatis dicere verum seu veritatem: ipse non mentitur. Isti igitur falsi iuratores peiores sūt dyabolo: qui quātumcumque adiurentur possunt per munera contra veritatem adduci. Amos secundo **Vē** didit pro argento iustum: et pauperem pro calciamētis. Tercio videntur spiritus sanctitate: fidei simulatores qui opem de genere bonorum faciunt pro laude humana de quibus dicit saluator. Amen dico vobis recipiunt mercedem suam. Istis venditoribus: sermonibus blādiciosis sub specie Jacob arroganter loquitur suplātor dyabolus illud quod habet de Jacob et fratre suo Gene. c. 27. **Vende** michi primo genita tua. Et ille ei modicum retribuit flatu: venti in commendatione miseri hominis. **Leatio** centesima tricesimatercia.

Hec populum iustum et semine sine querela liberauit a nationibus que eum opprimebant. Intrauit in animam seruū dei et stetit contra reges horrendos in potentis et signis. Postquam declarati sunt multiplices effectus sa-

30

piēntie ex speciali gubernatione quarundam spectabilium personarum. Que quādam preuilegiata familiaritate fuerunt deo carissime. In hac parte consequenter prosequitur de effectibus mirabilibus sapientie quos fecit circa gubernationem vnius totius populi videlicet populi israelitici qui fuit populus deo peculiariter consecratus et in cultu dei per legem datam specialiter informatus. Fecit autem sapientia tria notabilia beneficia isti populo in genere. Primo enim eos de egipciaca seruitute potenter eduxit et liberauit. Secundo per desertum eos quadraginta annis deduxit et paupit. Tercio istum populum in terram promissionis induxit et eam ei appropriauit. In educatione israel de egipto mirabiliter afflixit egipcios et protegit hebreos in educendo eos per desertum: affectuose iustos instruxit et animose destruxit incredulos. In terra promissionis mirabiliter exaltauit hebreos et prostrauit chanaanos. De istis tribus beneficiis populo israelitico per dominum in deserto collatis agitur ab hoc loco vsque ad finem libri. Vnde in ista parte Salomon dei beneficia recitatur et prosequitur et regradatur deuote et intermixtum nunc de beneficio collato contra egipcios. Nunc de beneficio collato contra chanaanos. Nunc de mirabili ducatu quem fecit deus in via per columnam nubis et ignis in deserto. Vnde ubi tamen potest processus vsque in finem capituli in quatuor partes. Nam primo tangit breuiter israelis ab egipcis liberationem. Secundo

268

israel p egyptias ditacionē. **Ter-**
 cio eandem p desertū traductōez
 Et q̄to viroz bonoz gr̄arum acti-
 onez. **Secda** ps ibi. **Dec** reddidit
 iustis. **Tercia** ibi. **Et** deduxit eos
Quarta ps ibi. **Iusti** tulerūt
Circa primū duo facit. Nā primo
 ostēdit quis fuit in ista liberacone
 agēs principale. **Secūdo** ostēdit
 quis a qualis fuit in eadem agēs
 instrumētale. ibi **Intrauit** in ani-
 mā serui dei. **Quātum** ad primū
 sciēduz: q̄ sicut narrat **Ero.** p̄mo
Post mortē Ioseph filij israel i
 egypto additi fuerūt fuituti a ser-
 uierūt egyptijs in luto a latere a
 in magna captitate. a tamē non
 obstāte diuissima fuitute ml̄tpli-
 tati sūt nimis. q̄nto q̄ opprimebā-
 tur tanto magis multiplicabātur
 a cresebāt. **Tādē** hoc op̄to sta-
 tuit rex **Egypti** q̄ quicq̄d nasceret̄
 eis sexus masculini p̄iceret̄ in flu-
 uiuz: quicq̄d feminei seruaret̄ v̄t
 sic viri destruerent̄ a mulieribus
 ad libidinē v̄terent̄. **Cuius** tempo-
 ris tempestate natus est **Moyſes**
 quē de⁹ nūcium suū fecit ad pha-
 raonem a p̄ quē populū libeāuit
Dicit ḡ sic **Deſciz** sapiētia p̄lm
iustū filios isrl. qui iō iusti dicū-
 tur: q̄ fidem habuerūt de vno es-
 vero deo colendo. **Vñ** **Abacuc.** 2.
Iust⁹ ex fide suaviuit a semē sine
 querela. semē patriarchaz qui
 vixerūt sine querela. Et otinē a-
 liqui fuerūt in illo populo boni a
 iusti a sine querela ouersātes **Li-**
 beravit a nacōmb⁹. a ab egyptijs
 qui tales manserūt q̄les nati sunt
 carentes sup̄naturali cognitione
 dei. que est p̄ fidem in p̄senti. que

quide nacōnes ihuz populū oppri-
 mebant operib⁹ duris luti a late-
 ris vt sup̄radcūm est. **Vñ** **Exodi.**
 p̄mo. **Venite** sapiēter opprima⁹
 eū. **Dec** igit̄ sapia fuit in ista libe-
 racōne agēs p̄ncipale. **Agens** ve-
 ro instrumētale fuit **Moyſes.** De
 quo subdit̄. **Intrauit** in animā s̄-
 ui dei. sapia intrauit in animam
Moyſi qui fuit seru⁹ dei. **Iux̄** illud
Ero. 2. **Ego** ero in ore tuo a docebo
 te quid loq̄ris. **Et** stetit sapia v̄g
 vel ipse **Moyſes** cōtra reges ho-
 rend⁹: pharaonē a eius p̄ncipes
In portētis a signis id est facie-
 do portēta a signa mirabilia. **Por-**
 tentū dicit̄ a pretendere qd̄ est p̄
 signare aliquid mirabile nouū
Vñ **psid.** 2. **Ethimo.** c. 3. **Portēta**
 deā phibēt a portando a pōnden-
 do ostenta eo q̄ ostendere futura
 aliq̄ videantur. **Prodigia** vero eo
 q̄ porro a paul̄ futura predicant.
Monstra vero a mōstro sūt dicta
 eo q̄ aliquid signū demōstrant
 siue q̄ statim mōstrent quid ap-
 pareat. **Quē** em̄ monstra gignun-
 tur significāt cōiter aliq̄s maḡs
 mutationes futūas in republica
 sicut p̄z anteq̄ **Xerxes** p̄didit rē-
 num p̄sarum **Vulpis** ex aqua di-
 cit̄ p̄creata fuisse. **Et** anteq̄ **Alex-**
ander occisus esset: mulier q̄daz
 monstrū quoddā em̄za est: qd̄ su-
 periores p̄tes corporis humanas
 habuit s̄ mortuas inferiores diu-
 sacū bestiarū s̄ viuētes. a signifi-
 cauit repentinam regis interfectō-
 nem. **Vide** at̄ **psidorus** vbi supra
Monstrū eciam fuit ille tycon q̄
 faciens nouē iugera occupauit. **si-**
cut **Homer⁹** testat̄ hoc n̄ scribere
 iustū p̄. d̄. d̄.

nisi in p̄fido inuenissent. Est em̄
 inger q̄ntum arat̄ arare p̄vno
 die. a. d̄iet in longitudie s̄m Pa.
 260 pedes. a. latitudie medietate
Qd spaciū si multiplicet̄ p̄ noue
 a. dicat̄. q̄ homo tantū spaciū oc
 cupat̄ iac̄do: fiat solempne mē
 dacium sicut credo. **S**tetit ḡ Moy
 ses ōtra reges horrendos in portē
 tis a. signis. **S**igna dicunt̄ mācu
 la. **J**uxta illd̄ **M**arci vltio. **S**igna
 at̄ eos qui crediderint. **H**ec seq̄nt̄
In nomine meo demonia eicient̄
 at̄. **S**ed h̄ potest esse dubiū q̄
 re modernis temporib⁹ nō sūt m̄
 racula ita passim sicut olim in p̄
 mitiua ecclesia. **T**unc em̄ in litte
 ra verificabatur illa auctoritas de
 fidelib⁹ de quinq; illis signis. **Q**
Ad hoc dicēdum q̄ ecclesia cōfide
 rat̄ sui triplicē statu: primitiuū
 mediū a. vltimū. **I**n p̄mitiuo sta
 tu siebāt signa frequēter. **I**n statu
 moderno raro. **S**ed in temporib⁹
 ant̄q̄ rarissime. **I**n statu nāq;
 p̄mitiuo siebāt frequēter miracu
 la: quia s̄m **C**risostimū **V**era mi
 racula habēt admirationem vtili
 tatem a. necessitatem. **T**ūc igit̄ o
 portuit frequēter fieri mācula q̄
 vera miracula h̄nt admirationez
 a. homines delectātur in mirabili
 b⁹ a. homines erāt tunc aliquib⁹
 delect̄ a. cōmibus subleuādi ad fidē
 Et it̄ p̄ vtilitatē q̄ tūc erāt ml̄
 ti infideles a. errorib⁹ iuoluti. **M**o
 derno vero tempore raro fiunt q̄a
 nec suadet necessitas eo q̄ fidelū
 mltitudo est magna. **A**liqñ tamē
 fiunt: quia hoc suadet vtilitas eo
 q̄ aliq̄ infirmi sūt a. indigētes so
 lidari in h̄is que fidei sūt. **S**z q̄re

nō si fiunt ita passim a. indūter
 sicut in ecclesia p̄mitiua triplex ē
 ratio. **P**rimo q̄a ecclesia mō ē fir
 mata a. stabilita in fide. **E**t hec est
 ratio **G**regor. qui ponit exemplū
 de planta: cui tā diu aquā infū di
 mus donec eā cum tra cōualuisse
 videmus. **S**ecūdo p̄pter vniūsale
 mūdi exemplū. a. h̄ac racōnez as
 serit **A**ug⁹. 22. de ciuitate dei. c. 8.
Quisquis p̄digia adhuc inq̄rit
 vt credat: magnū est ip̄e p̄digiū
Qui etiā mūdo credēte nō credit
Tercio p̄pter fidei maius meritū
 q̄ s̄m **G**reg. in **O**mel. **F**ides non
 habet meritū cui humana racō p̄
 bet experimentū. **E**x quo patet q̄
 fides est nobis meritoria maḡ: ce
 teris parib⁹ q̄ fuit patrib⁹ in ec
 clēsia p̄mitiua. **I**n fine autem mū
 di rarissime fiunt miracula tripli
 ci de causa s̄m p̄fidoz. de fumo bo
 no li. i. c. 17. **P**rimo vt p̄seq̄ntiū
 man⁹ audacior efficiat̄. **S**ecundo
 vt sanctoz pacia euident̄ cōpro
 bet̄. **T**ercio vt eoz q̄ casuri sūt le
 uitas oñdatur. **J**uxta at̄ illam
 p̄ticulam. **S**tetit ōtra reges horē
 dos. **N**otandū q̄ omnis bon⁹ p̄la
 tus talis debet esse vt p̄ iure ecclē
 a. veritate sacre doctrine audeat
 stare ōtra reges a. tirānos: sicut a
 postoli: sicut p̄phete: sicut martīes
 sicut cōfessores vt possit de eo dici
Stetit ōtra reges horrendos. **I**n q̄
 b⁹ verbis bonū prelatum q̄tuor ē
 cōmendat̄: duo a parte subiecti a
 duo a parte obiecti. **A**pte quidē
 subiecti: cōstitudo cōsciētie q̄ **S**tetit
 fortitudo resistētie q̄ cōtra. **A**pte
 vero obiecti: altitudo reuerētie q̄a
 reges. a. magnitudo malivolētie

10
p

quia horrendos. **Primo** debet in p
lato esse rectitudo officii. sicut mony
eos apostolus **Ep̄. 6.** **State** inquit fuc
cincti lumbos vestros in veritate in
duti lorica iusticie et calcetati pedes
in preparatione euangelii pacis.
Prop̄etas palme dicitur q̄ nullo
p̄dere impedit: quin semper statu
re teneat rectitudinem: q̄ tuncūq̄
onus magnum sibi imponat̄ dūz
crescit. et ideo quia sic inuenitur in
uide virtutis: deputabatur i oma
mentum victoris. **Moralit̄** **Prelat̄**
q̄ tuncūq̄ onus sibi imponat̄ p̄t
p̄secutionem tyrannicam et iniustam
semper sequare debet. **Statute** rectitu
dinem in cōscientia vt sibi merito
dici possit illud **Canticor̄. 1.** **Statu**
ra tua assimilata est palme. **Dicit**
enim **Aristo. 1. eth.** q̄ virtuosus de
bet esse sicut tetragonus sine vitu
perio. **Corpus** tetragonū: sicut tes
sera i omni sua parte equalit̄ stat.
Vñ ita fortiter stat vnus decius su
p̄ vnitatem sicut super. 6. puncta. **I**
ta debet virtuosus et maxime prela
tus facere. **Sapie. 2.** **Stabunt** iusti
in magna cōstantia. **Stās** est p̄mp
tior ad ministrandum. **Luce. 10.** **De**
Martha que stetit et ait. Domine
nō ē tibi cure q̄ soror mea reliquit
me solā ministrare. **Fortior** ad di
micandum sicut dicitur **Paralipo**
me. secundo. **Dic** stetit in medio a
gr̄ia defendit eum. **Aptior** ad am
bulandum. **Thobie. 1. 1.** **Inuenit**
iuuenem stantem splēdidum p̄e
cinctum et quasi paratum ad abu
landum. **Altior** ad cōtemplandū
Abac. 2. **Et** super custodiam meaz
stabo: et figaz gradum super mun
tionem et contemplabor vt videaz

20 **Secundo** i bono prelato debet eē
fortitudo resistentie contra malos
et ideo dicit̄ **contra.** Non enim licet
sibi fugere: fingere et fauere. **Fugere**
per cure dimissionē. **Fingere** per
dissimulationem. **Fauere** per adu
lationē. **Sed** stare contra remēdo
contra opponendo contradicendo
Vñ de prelatis bonis potest exp̄i
illud p̄s **Posuisti** nos in contradicō
nē vicinis nostris. **Tercio** ad cō
mēdācōz boni plati a pte obiecti
notat altitudo reuerētie q̄ vtra re
ges. sic helias vtra **Achab** et omis
p̄phete vtra reges se obiecerūt sicut
p̄t̄ **palip. 1. 2.** et i **libris. 8.** **Parti**
et **Medi** et oēs orientales vtunt̄ ele
phatis i bellis suis. **Est** ei elephas
aiā ita forte q̄ supra dorsum suū ex
stuit vnum castrū ligneum i quo
possunt 20. 30. 40. homines di
micare. **Alexander** autēz magnus
pugnaturus cōtra p̄z regē indis
duplici vtra illos elephāntūz vte
bat̄ cautela vna vice ordināuit q̄
ponerent̄ statue eret̄ plene p̄mūis
calidis et feruentibz i via vbi debe
rent isti elephātes t̄sire: qui statu
as hōēs esamātes eas cū promulsi
dis eleuare et subuertere nitēbant̄.
Sz statim ab ere feruenti in p̄mulsi
dis combusti fugam inierūt et max
imam stragem i exercitu indorum
fecerunt. **Alia** vice coraz suo exercitū
fecit minari vnum gregem porcor̄
in quo iussit vnum porcum tenere
et affligi. **Quo** clamante totus greg
gruimē cepit. **Modo** elephas natu
raliter timet gruimūm suis. **Audi**
entes igitur elephātes tantū stre
pitum porcorum taliter gruimēti
um fugam inierunt et i exercitūm

proprium: grauiſſimam ſtragem
fecerunt. Hæc caute lam narrat Jo-
hannes belety li. 2. de officio eccle-
ſie. Moralit: per iſtos elephantes q̄
ſunt animalia maxima & fortiffima
& caſtiſſima ſignatur maiores pre-
lati in eccleſia ppter magnitudinez
dignitatis. & ppter ſimilitudinem
caſtitiatis: q̄ elephas eſt animal
caſtiſſimum. Porũ officium eſt in
exercitijs eccleſie præcedere & malos
hoſtes mugitu ſue predicacõis ter-
rere. Super iſtos collo catur turres
lignee: quia eis ſupponuntur eccle-
ſie & committuntur animarũ cure. Ta-
lis fuit Petrus de quo dicit ſalua-
tor. Mat. 16. Tu es petrus & ſuper
hanc petra edificabo eccleſia meã
dyabulus igitur timens iſtos ele-
phantes duplicem prouidit caute-
lam. Primo enim ponit cõtra eos
ſtatuas eas plenas igne. Iſte ſta-
tue ſunt mali nobiles: proceres: &
potentes qui videntur generoſi ſic
ſiteunt patres eorũ. Sed nõ ſunt
miſi ſtatue & laryati q̄ effigiem ex-
teriorẽ hominis habent: ſed non
vitam: nõ prudẽtiam: nõ rationẽ
nõ manſuetudinẽ quã homi in-
didit natura. ſunt tamẽ ſtatue & ree
ppter ſtrepitum pompe & ſupẽbie
ſecularis & ſunt repleti inſiſe auſ
igne iracundiẽ Et tales ſunt de ſecta
dyaboli de quo Job. 41. Altus ei
prunas adere facit. Iſti ſtat hodie
contra elephantes. i. epifcopos &
cõbuũt promuſcidas eorũ: ita q̄
nec corripe nec corrigẽ eos audet
Et nõ ſolum iſtos timent epifcopi
noſtri. p̄mino ſtrepitum porcorũ
timent clamorem vnius ſuis. Por-
ta ſunt lubrici moralit: & ſus e me-

litrix. Iuxta illud p̄biorũ. 2. Cir-
culus aureus in narib⁹ ſuis. Mulier
pulchra & fatua. Talis elephas fuit
Johannes baptiſta q̄ dicit
Deuodi. Non licet tibi hieyorem
fr̄is tui. Mat. 6. Nec tales fue-
runt apoſtoli quorũ locuz nõ epis-
copi tenet: quib⁹ p̄dixerat ſalua-
tor. Marci. 13. Tradet vos in oculi-
ſis & in agogis ſuis & flagellabũt
vos & ante reges & p̄ſides ſtabitis
p̄ me in teſtimoniũ illis. **Q**uar-
to ad omẽ dacõẽz boni p̄lati ſubdi-
tur a pte obiecti cui deberet reſiſte-
re: magnitudo maliuolentie: quia
horrendus. Valde enim terribilis eſt
potestas tyrannica: & tamen xp̄iſ-
tus eſt fortior. Vnde ſimpliciſſimi
viri tyrãnos deuincũt ipſi⁹ virtute
qui dicit Sapie. 8. Timebunt me
reges horrendi. Iſta que dicta ſũt
poſſunt etiam applicari ad beataz
katherinam que ſtetit cõtra Max-
encũ tyrãnũ & p̄ncipes ſuos. **172**
Et reddidit iuſtis mcedẽ la-
torũ ſuorũ. & deduxit eos in
via mĩabdi. Et fuit illis in
velamẽto diei & in luce ſtellarũ in noc-
te Et tranſiit illos p̄ mare rubrũ
& tranſiit illos p̄ aq̄m mĩmã. In-
micos aut illoz demerſit in mare: &
ab altitudine iferoz eduxit eos. **173**
Poſtq̄ tactũ fuit breuẽ & ſumã
de libeacõẽ ppli iſrelitici de egipto in
mãu Moifi. In iſta lãone p̄ſequit
ſpũſ ſãct⁹: ſiue Salomõ p̄ ſpũſ ſã-
ctũ diffuſ⁹ de mō recedẽdi eorũdẽ
Et duo narrat: viz hebreorũ opulẽ-
tã vitacõẽz i eorũ exitu de egipto: &
eorũ mĩabidẽ p̄gnacõẽz in deſto.
Quũ ad p̄mũ dẽ ſic. Et reddidit iuſ-
tis mcedẽ latoz ſuorũ. vbi ſciẽs q̄
g. 2.

filij israeli exitu eorum de egipto
 acceperunt mutuo ab egiptiis sup-
 pellectilem variam et vasa in mag-
 na copia et omnia secum asportauerunt
 de mandato domini. **V**n nec furtum com-
 miserunt. **T**um quia dei auaritate
 fecerunt qui est dominus omnium.
Tum etiam quia eis debebat mer-
 ces pro labore durissimo quo serui-
 erant in egipto et hoc est quod dicit. **E**t
 reddidit iustis mercedem laborum
 suorum quibus laboribus egiptiis
 seruiuerant annis 400. dando eis bo-
 na mobilia egiptiorum pro magna
 parte. **V**nde canit ecclesia. **D**ec non
 est in qua dominus spoliavit egipti-
 os: ditauit hebreos. **S**equitur secu-
 dum de mirabili eorum peregrinatione
 in deserto in qua pensanda sunt multa
Generatim tamen duo scilicet viam per
 quam et tempus per quod. **Q**uatum
 ad viam fuerunt tres difficultates
 spatium desertum: mare rubrum: et flu-
 men iordanicum. **Q**uatum ad tem-
 pus sicut tunc ita et nunc. **F**uerunt
 omnes diuersitates videlicet diei
 noctis. **I**n die protexit eos a seruo-
 re maximo qui est in partibus illis per
 nubem que populum semper ob-
 brauit ne lederentur ab estu. **I**n noc-
 te per columnam nubis qui eis il-
 luxit ita quod se transferre potuerunt
 quando eis placebat tam de nocte
 quam de die. **R**ursum ut ad viam rede-
 mus per quam de egipto transierunt
 fuerunt tres difficultates sicut prius
 tetigi. **T**ransitus per desertum: tran-
 situs per mare rubrum et transitus
 per iordanis fluvium. **I**n mari rubro
 fecit deus duodecim diuisiones iux-
 ta numerum tribuum filiorum isra-
 bel ita quod vnaqueque in sua diuisione

transiret. **E**t ibi tribus iuda mense-
 rit primo regnum: quod ipse a Moysen
 precebatem primo secuta est alijs
 dubitantibus. **E**gipti autem has
 diuisiones videntes in mari rubro
 et hebreos per eas de transire coram
 eis sine periculo animati sunt ad i-
 trandum mare rubrum: quod a dominis
 sustinuit patienter. **T**andem in vi-
 gilia matutina respexit dominus su-
 per castra egiptiorum et reuise sunt
 aque maris que steterant transeun-
 tibus filijs israel a dextris et a sinis
 tribus quasi murus et submerserunt
 pharaonem et exercitum eius totum
 dicitur autem ideo mare rubrum quod
 omnis terra circumstantis rubra est
 et inficit aquam colore confirmat. **I**-
 bi etiam eutee gemme inuenerunt.
His intellectis sensus littere satis
 patet. **D**icit enim sic. **E**t deduxit il-
 los in viam mirabilem videlicet per des-
 tam terram et inuiam: nec illa que
 isti asportauerunt de egipto potue-
 runt eis sufficere ultra triginta di-
 es. **E**t fuit illis in velamento diei id
 est propter diem protexit eos per
 nubem sicut predictum est. et in lu-
 ce stellarum per noctem: hoc est in
 columna nubis et transiit illos per
 mare rubrum: sic scilicet vestigio
 et sine periculo quantum ad mare
 rubrum et transierit illos per aquam
 miram id est per iordanis fluvium
 qui illo tempore transierat ahieos
 suos sicut patet **J**osue 3. **D**e quo
 hic narranda est historia. **C**um ex-
 ploratores terrarum promissionis vi-
 dissent et relatione Josue fecissent
 certo tempore. **J**osue dicit ad popu-
 lum quem ducebat. **S**anctificamini
 etas videbitis mirabilia statimque

Et mane dicit sacerdotibus quod acci-
 pientes archam intrarent fluvium.
 qui tunc maximus fuit. tunc ex aquis
 pmbrium. cum ex liquefactione ni-
 uium de montibus. Cumque sacerdo-
 tes intrassent aquam: steterunt a-
 que ex illa parte unde fluebant. quasi
 mons: ex alia autem descenderunt et cur-
 rebant in mare mortuum. Sacerdotes
 vero steterunt in medio fluminis cum
 archa donec uniuersus populus per-
 transiret. Et hanc historiam tangit
 hic cum dicit. Transiit illos per a-
 quam nimiam id est per iordanem quae
 tunc maximus existebat. **V**ela-
 liter potest exponi de mari rubro et
 tunc continuatur cum littera que di-
 cit. Inimicos autem illorum dimerit in
 mare id est egipcios. et ab altitudi-
 ne inferorum eduxit eos. id est hebre-
 os. ab altitudine. et profunditate ma-
 ris: que valde inferius descendebat
Transiit illos per mare. **M**oraliter per
 mare per quod transire debe-
 mus ad regnum celeste quod est ter-
 rapromissionis nobis facte: est mun-
 dus iste qui mare dicitur propter in-
 quietudinem tempestatis: propter ama-
 ritudinem acerbatis et propter iua-
 litudinem sanitatis. **P**rimo ergo ist-
 te mundus dicitur mare et comparatur
 mari propter inquietudinem et tempestatis
In mal enim est habundantia flue-
 ntium et ventorum. Unde qui in mal sunt
 semper sunt in periculo **Ecclesiasticus 23.** Ru-
 hant in mare: narrant pericu-
 la eius. Sic in presentivita semper
 sunt procelle et fluctuationes unda-
 rum. **M**odo homo deprimitur per ad-
 uersitatem: modo eleuatur per prof-
 peritatem: modo gaudet per sanitatem
 modo dolet: modo ridet: modo conturbatur

sermo

p^o

turbis animorum: modo hostium et inimicorum
 modo exaltatur ad dignitatem: modo humiliatur
 ad paupertatem. **In** **D**ominus Mirabi-
 les clarores maris. **I**tem huius mundi
 fluctuationis **Macrobius** et saturnaliu-
 m prope finem dicit quod aqua maris pro-
 iecta in flammam eam nec extinguit
 nec accendit. Cuius ratio est natu-
 ralis: pinguedo aque marine que
 est densa. salta pinguis et grauis.
Moraliter loquendo Aqua maris est
 iocunditas secularis. **N**ec iocundi-
 tas adiuncta flammam iuuenilis ardoris
 eam accendit ultra omnem modum
 recte rationis. Et ideo debent iuue-
 nes virtuosos se ab istis abstrahere
 feruore sue iuuentutis in aqua dulci
 extinguere **Ecclesiasticus 7.** Ignem ardentem ex-
 stinguat aqua. **I**n libro de naturis rerum
 diciturque si leo dormiat in nauis tra-
 seute mare. nauis incipit in gressu et peri-
 ditari: cum vero vigilat redit tranqui-
 litas nauis **M**oraliter quoniam prelati dor-
 mit per negligentiam: congregatio in-
 cipit periclitari. **T**ali prelati dicitur
Proverbiorum 28. Eris sicut dormiens
 in medio maris: et sicut gubernator
 amisso clauo. **E**t ideo ad hoc quod
 saltem congregacionem reddatur oportet ta-
 lem prelatum excitari: cuius figu-
 ram habemus **Matthaeus 8.** ubi legi-
 mus quod christo in nauis dormiente
 tantas sustinuit nauis tempestates
 quod discipuli compellebantur domi-
 num excitare et dicere. Domine sal-
 ua nos perimus. **E**ccllesia in mundo
 est sicut nauis in mal. **V**nde ecclesi-
 a vocatur nauicula. **I**uxta illud me-
 tricium cum dicit. **E**ccllesia pro nauis
 rego sunt dimata mundi. **S**unt
 michi scripture retia piscis homo.
Quando ista nauis dormit prelati

per negligentiam et remissionem ex-
citandus est per monitiones amicorum ut
pericula consideret et vndas malas ne
navicula subingat. Quod periculosum sit
istud mare dicit beatus Bernardus in quodam
sermone. Periculum inquit probat tra-
seuntium raritas et peccantium multi-
tudo. In mari marcellie de quatuor
navibus non perit una. In mari huius
mundi de quatuor animabus vix
evadit una. Secundo mundus iste
dicitur mare propter amaritudinem acer-
bitatis. Totum enim gaudium huius vi-
te aspsum est amaritudinibus. Unde
Gregorius in quadam omelia. Vbi quod mors
vbi quod lux: vbi quod desolatio: vndi-
que patimur: vndique amaritudinis
implemur et tamen cetera mente carnalem
concupiscentiam et eius amaritudines
amamus, fugientes sequimur. Latentes
inheremus et quia latentes retinere non
possumus cum ipsa labimur: cadentes
quem tenemus. hec Gregorius. Clementi enim
deus disposuit ut vita ista tibi et
tribulationibus sit admixta quod ea
aliter nimis amarem. Vnde sicut nu-
trix volens puerum ab lactate limite
mamilla: a quo amaro ut sinapio
Ita deus volens nos ab amore mun-
di retrahere ipsum amaritudinibus
voluit admiscere. Vnde Gregorius de mo-
ralium. Elcis suis ad se pergentibus do-
minus huius mundi iter aspectu fa-
cit: nedum quisque vite presentis re-
quie. quasi vite amenitate pascitur
magis eum diu peregrinet: quam cetera pro-
venire delectet. nedum delectat in
via: obliuiscatur quod desiderabat
in patria. Sicut enim pisces non sen-
tiunt amaritudinem maris: sic homines
mundani huius non sentiunt ama-
ritudinem quia sunt talibus assueti

Abac. 1. Facies hominis ut pisces
maris. Hic tamen est advertendum
quod viri sancti qui inter alios: amari-
tudines mundi gustant tripliciter
Sciunt eas dulcorare secundum tres mo-
dos quibus solent dulces fieri aqua
maris. Aque enim marine fiunt dul-
ces per solis elevationem: per terre trans-
mutationem: et per cere distillationem. Is-
to modo sancti viri tribulationes hu-
ius vite dulces sibi faciunt. Primo
per elevationem: sicut sol eleuat vapo-
res a mari qui postea congelantur in
nubes de quibus dulcissima red-
ditur aqua: sic sancti viri tribulatio-
nibus agitati statim in celum ascen-
dunt ubi de gloria futura cogitant.
Quibus pensatis manifeste confi-
deant quod non sunt condigne passi-
ones huius temporis ad futuram
gloriam et beatitudinem quam expec-
tant. Secundo aque fiunt dulces
ex conditione terre per quam transe-
unt. Vnde aque transeuntes per terram
fabulosam communiter fiunt dulces.
Sic moraliter si mortem nostram et nos
in brevi mortuos et in terram ver-
tendos cogitemus. Dicemus quod va-
na sunt quecumque in hac vita du-
ra videbuntur. Hieronimus. Facile con-
temnit omnia qui semper se cogi-
tat mortuum. Tercium experimen-
tum est quod si vas integrum et concavum
de cera virginea factum mittatur in
mare: inuenitur cito repletum aqua
valde dulci: eo quod cera illa nichil a-
maritudinis permittit transire. Sic
moraliter christum cogitemus
cuius persona dicitur per factum est
tor meum tanquam cera liquefrens et
terre cera virginea: quia de virgine
pura natus est. Et in eum referam

quicquid hic tribulationis toleramus a totum fiet dulce. Ratio est quia cera talis est in se dulcis ex natura mellis: et habet in se poros per quos aqua salta trahitur et sic dulcescit. Christus autem dulcis est ex natura mellis quia conceptus in virgine pura fuit de spiritu sancto de quo 1 Cor. 2. Spiritus enim meus super mel dulcis. Poros autem habet patres magnos et paruos vulnera videlicet spinis et clavus lancea et flagellis corpori suo sancto pro nobis illata. Et ideo si per istos poros tribulationes huius vite distillare velimus est ita magnum nec ita grave quin parvissimum videbit ad illud quod ipse pro nobis: non pro se voluit tolerare. Unde Ambrosius in quodam sermone. Omnia habemus in christo et omnia in nobis christus. Si vulnere curare desideras medicus es: si febris est tuas fons est: si grauaris iniqua sententia: iusticia est: si indiges auxilio virtus est. Si mortem times vita est: si tenebras fugis lux est: si celum desideras via est. Si cibum queris alimentum est. Sic igitur christus amaritudines huius vite dulciter recogitat et efficit nobis dulces: ne via vite nostre intolerabilis nobis fiat. Isaie 41 Posuisti profundum maris viam ut transirent liberati. Hoc est dictum quatumcumque sit homo in profundo tribulationis in hoc mari magno: viam tamen habet per quam christus precessit. Tercio mundus iste dicitur mare propter inualitudinem sanitatis. Non est aliquis quantumcumque bone complexionis: qui ita bene possit esse sanus in mari: sicut in ter-

ra. Illi enim qui in terra nutriti ad terras sunt assueti quando ad mare veniunt pessime patiuntur et ab hominacionem tantam habent quod et nautas non possunt capita eleuare. Ita modo Moraliiter nullus est ita morigeratus qui possit ita virtute se viuere in mari huius mundi sicut in solida terra sancte religionis. nec est aliquis in religione bona recte educatus quin multas abhominaciones patiat: si se immiscet cum mundanis ut merito dici possit illud Sop. 2. Ne qui habitatis fuculum mali generis perditurum.

Lectio. 134.

Ideo iusti tulerunt spolia impiorum et cantauerunt domine nomen sanctum tuum. et victicem manum tuam laudauerunt pie quoniam sapientia aperuit os mutorum: et linguas insipientium fecit distas. Direxit opera eorum in manibus prophete sancti. Expli cata liberatione filiorum israel de egipto et eorum inabili pernacione in deserto. Die persequit de iustorum gratiam actione. Postquam ei dominus tot mirabiles plagas fecerat in egipto. Diuisiones in mari rubro. submisiones egiptiorum: eo et filii israel se in manu forti liberatos et liberos viderent. Stati deo gratias reddiderunt. Unde tunc temporis fecit Moses illud canticum quod ponit Exod. 14. Cantemus domino: gloriose enim magnificatus est. Et moratus est totus populus in litus maris septem diebus et omni die accesserunt ad litus cum tympanis et citharis et aliis musicis instrumentis et cantauerunt illud canticum domino. Viri seorsum in turmayna: et mulieres seorsum in alia

82.

Consimili autem modo ecclesia. A diebus hebdomada pasche descendit cum processione cantu ad fontem baptismale; cantando cum gaudio illum ps. In exitu israel de egipto. Fuit autem canticum istud moysi factum metris versibus hexametris siue metro hexapoco in quo nobilium victricie describi solent. Et quia istud canticum est primum de quo legimus Ideo vocatur canticum canticorum ratione antiquitatis. **N**arrando igitur in lectioe ista de iubilo atque laude quam deo deberunt filii israel liberati ab egiptiis quatuor facit. **P**rimo enim dicit laudantium obedienciae. **S**ecundo laudis iocunditatis. **T**ercio tantum iocunditatis assignat occasionem. **E**t quarto istius laudis ordinacionem. **I**lli namque qui laudauerunt iusti fuerunt. **q**z **Eccl. 17.** Non est speciosa laus in ore peccatoris. **V**n quod ad hoc est primo sic. **I**usti tulerunt spolia impiorum. ideo videlicet quia sapientia dixerit **ps. 124.** **I**deo ipsi iuste tulerunt spolia impiorum. **Q**uia enim ipsi submersi sunt et proiecti ad litus maris filii israel eos spoliaverunt armis et rebus quas habebant. sicut spoliaverunt eos ante asportando de mandato domini vestes et vasa argentea et aurea de egipto. huic historie alludit **Aug. 2.** de doctrina christiana c. 20. dicit quod si que forte vera et fidei nostre accommodata propheta dixerunt et maxime **Platonici** non solum formidanda non sunt sed ab eis tanquam ab iniustis possessibus in usum nostrum vendicanda. **S**icut enim egiptii non tantum ydola habuerunt et onera grava que populus israel detestaretur et fugeret: sed etiam vasa atque ornamenta de auro

et argenteo iam populus israel exiens de egipto sibi in vasa meliores de precepto domini vendicavit sic etiam doctrine gentium non solum seditiosa et superuacua continent sed etiam libérales aptissimas et sui veritatis et quedam precepta de bonis moribus que omnia sunt a bonis theologis vendicanda secundum sententiam **Aug. 2.** ut propheta bonis theologis servent. **E**t ideo tam in propheta quam in poeta debent theologo ad horam aliquam studuisse. **N**ec est veritas ostendenda licet in theca lateat vanitatis. **V**n cum **virgilius** studeret in poetria et quidam ab eo querebat quid faceret **Rudic.** **L**ego inquit aux in stercore et colligo sapientiam de rudi poeta. **I**usti igitur tulerunt spolia impiorum et egiptiorum qui in eos impij fuerunt et crudeliter et decantauerunt domine nomen factum tuum. **E**cce recta intentio laudantium: quod non hominibus decantaverunt nec dominabuntur sed domino. quod specialiter extulerunt de nobilitate sue essentie et strenuitate sue potentie. **V**n dicit. **D**ecantaverunt domine nomen factum tuum: quo nomine nobilitas eius essentia designatur. **I**n ps. **D**omine dominus noster quod admirabile est nomen tuum in universa terra. **N**ec quod ad primum. **E**t videlicet manum tuam laudaverunt palter. **M**anum et potentiam quod tum ad secundum. **E**t ita fecerunt unanimiter: mulieres seorsum et viri seorsum. **E**t hoc est multo commendabilius quam permittere mulieres inter clericos et cantores stare et discurrere in choro. **Zacharie. 12.** **F**amilie et familie seorsum et mulieres eorum seorsum. **L**audaverunt igitur. sed ex qua actione. **C**erte quia sapientia os multorum

apertuit id est hebreorum qui fuerunt
 aut quasi muti pro timore et captiui-
 tate in qua fuerunt. **Et linguas infan-**
tum fecit disertas. Hoc est hebre-
 orum qui siluerunt a laude dei in egipto
 quasi infantes non potentes loqui. **Eorum**
inquit linguas sapientia fecit disertas et
expeditas ad loquendum. Ad disti-
 tubinam multum offert locuiditas et au-
 dacia. **Et propositum obstat et impe-**
dit omnis timor. Et ideo postquam euase-
 runt egiptorum timore statim facti
 sunt disertum ad deum suum laudandum.
 Sed de cuius ordinatione fecerunt
 istam laudem. **Certe hec et alia fece-**
runt de mandato Moysi. Et ideo scri-
 bitur. **Dixerit opera eorum uel sapientia**
in manibus prophete sancti scilicet
Moysi. Osee. duodecimo. In mani-
 bus prophetarum assimilatus fuit
 decatauerunt **Domine nomen sanc-**
tum tuum. Si filii israel nomen do-
 mini decatauerunt deuote quia eos
 de seruitute egiptiaca liberauit: mel-
 ius nos nomen domini decatare de-
 bemus et venerari qui nos a pena in-
 ferni passione sua redemit. **Ipsi ei**
laudare potuerunt nomen antiquum
tremende potentie. Nos autem nomen
 pietatis et dementie. **In Psalms. Secun-**
dum nomen tuum deus: sic et laus tua
in fines terre. Hoc nomen est ihesus
 de quo **Matth. i. Vocabis nomen**
eius Iesum. Ipse saluum faciet popu-
 lum suum a peccatis eorum. **Solent ei mel-**
li amatores de personis amantibus face-
re cantilenas earum nomina exprimen-
do. Igitur de hoc nomine ihesu idem fa-
 ciamus. **Iuxta illud Psalms. Laudabo**
nomen domini cum cantico et magis
cabo eum in laude. Est igitur notan-
 dum quod istud nomen est nomen ba-

notis et excellentie: nomen amoris
 et benignitatis: nomen valoris et vi-
 rentie. **Primo est nomen honoris**
et excellentie Philippi. 2. Dedit illi
nomen quod est super omne nomen
ut in nomine ihesu omne genu flex-
tatur. celestium. terrestrium et infer-
norum. **Unde secundum sacros canones**
quoniam hoc nomen Iesus profertur in ec-
clesia omnis christianus inclinare doct-
rum capite. quoniam tam hoc quam multa ali-
a spiritualia in quibus lucrum diuicia-
rum non consistit a prelatibus huius te-
poris negligatur. **Istud nomen est**
nomen nouum et nouiter fuit christo
impositum in sua circumcisiōe. Vo-
catum est nomen eius Iesus quod
uocatum est ab angelo prius quam in
utero conciperetur. Luc. 1. Solent
enim homines nomina noua assu-
mere triplici ratione. Quidam rati-
one ad apte dignitatis. Quidam ra-
tione celande veritatis. et quidam
ratione practice probitatis. Ratione
ad apte dignitatis omnis persona
que creatur in papam eligit sibi no-
men nouum et nomen tale quod vir-
tutem: bonitatem et modestiam repre-
sentet. quasi diceret. Quilibet cumque
fuerim temporibus retroactis rigi-
dus vel iniustus: negligens vel se-
uerus: ero deinceps pietate modest-
tus et regulatus virtute. Secundo ra-
tione celande veritatis. Solent non
nulli sibi assumere noua et maxime
tales qui intrant regnum in quo do-
minantur inimici eorum. Tunc so-
lent tales statum suum celare et se
extraneo nomine nuncupare ne eo-
rum odicio aliis innotescat. Tercio
ratione practice probitatis. sicut Mau-
lius torquatus. Ille enim fuit quidam

romanus et dicebat **Lucius** ma-
 lius: quem cum quidam gallus ad
 singularem certamen prouocauit cum
 eo egressus ipsum occidit: et torquem
 auream quam in collo gestabat au-
 ferens sibi imposuit. A quo facto no-
 men torquati tam sibi quam posteris
 conquisiuit. Et sic etiam propter audiam
 magnifice Romanam rempublicam
 Octavianus dicebat Augustus: propter
 istas tres rationes. deuit christum filium
 dei nouit incarnatum: sibi assumere
 nomen nouum. Creatus namque fuit a
 postolicus siue summus pontifex et
 caput ecclesie secundum humanitatem
Epistola 1. Ipsum dedit caput super om-
 nem ecclesiam que est corpus eius.
Ad hebreos 3. Considerate aposto-
 lum et pontificem nostre confessionis
 Iesum. Et quia fuerat in tantum
 rigidus ante: uoluit in suo nomine
 future demeritae significare modesti-
 am. Secundo quod ipse intrauit mundum
 istum corporaliter in quo demones
 qui sibi inimicabantur grauius
 ut plurimum dominabantur: uo-
 luit se occultare ne ab eis deprehenderetur
 et latere possit principes et
 potestates tenebrarum harum. Tercio
 ratione practice probitatis quam fecit
 sanguine proprio redimendo genus
 humanum. Unde statim effuso modico
 sanguine in circumsione qui fuit
 quasi pignus et arma complete redemp-
 tionis future impositum fuit sibi istud
 nomen **Iesus.** **Isaie 62.** Vocabi-
 tur tibi nomen nouum quod os do-
 mini nominauit. Est igitur nomen
Iesus nomen honoris et excellen-
 tie. Secundo hoc nomen est nomen amoris
 et beniuolentie **Isaie 26.** Nomen tuum
 et memoriale tuum in desiderio anime

Aia mea desiderauit te in nocte. **Ret-**
 mium quod secundum **Bernardum** hoc nomen **Die-**
 sus est mel in ore melos in aure: in-
 budus in corde. Hoc nomen bene sen-
 serat beatus **Igerius** qui tormētis expo-
 situs nomen istud sepe sonabat. A
 quo cum pagani querebant: quare in-
 cessanter hoc nomen inuocaret. Dix-
 it quod illud sic in corde scriptum habuit
 quod illud obliuioni tradere non ua-
 lebat. Sic igitur cum occisus fuisset
 corde corpore extraxerunt et illud in
 presens membra deiderunt. et sepe in una
 quaque particula hoc nomen **Dies** scriptum
 aureis literis inuēret. Hoc nomen **Pau-**
 lus sibi multum impresserat: et caput a
 corpore decollatum illud manifeste sona-
 uit clara uoce. Qui etiam nomen christi sub
 isto emino **hiesus** et christus in suis epistolis
 40. uicibus replicauit. Qui etiam nois
 amoris satis sibi impresserat quod pro eo
 contumelia et obprobria propter se gau-
 debat. **Ad 4.** Ibat apostoli gaudentes a
 conspectu caliginis. Tercio nomen istud
 est nomen ualoris et omnipotentie cui ni-
 hil est diabolicum et fatanicum potest esse
 si digne conuenientes proferat. **Unde**
Matthaeus 16. In nomine meo demones eiiciunt
 liguis loquentur nouis: spiritus uolunt
 et. Unde narrat quod cum quidam gentilis ad fi-
 dem nostram fuisset: uisus. Demones sibi in-
 uidentes in manu dicit eum in se stauerunt et ui-
 sibiliter uerberauerunt frequenter. Iste ad
 doctrinam cuiusdam uirum sancti in quo: an-
 gulus lictu amminu suorum fecit istud
 nomen sancti sibi: et quies ad camera
 intrauerunt stantes a timoris dixerunt
 ha ihu ha ihu: sed ad semel non latere
 appropinquare ualebant. Ille uisus de
 nouo hoc uides scripsit hoc nomen
 et ad quendam lacum appedit: et quies
 ad eum molestandum uerit lacum ad

nomine eius oblecta sic ab eis pe-
nitus extitit literaturus de hoc nomine
verificat illud **Iob 1. 2.** Quis quicumque i-
uocauerit nomen domini saluus erit. **De**
nois visavitate suis **Deo. 8.** ariopa-
gita dicitur ad hunc. Sic enim refert
magister in historijs super actus apostolorum
Contigit quemdam ceterum coram; **Paulo**
a **Dionysio** in **Athenis** transire
dixit ergo **dionysio** paulo. si dixeris il-
li cetero. In nomine dei tui vide: et sic vi-
derit ego statim credam. **Sed** nevtaris
magis verbis quia forte nosti
verba que habent huiusmodi efficaciam
ego prescribam formam verborum. In hac
inquit forma verborum dicas. In nomine ihe-
suy christi nati de virgine crucifixi: mortui
qui a resurrexit et ascendit in celum vide.
Sed ut ois suspicio tolleretur paulus
precepit **dionysio** ut ipsemet eadem
verba proferret. Quo factum quod fuerat ce-
terum vidit. et **dionysio** statim conversus est
Vnde de isto nomine singulariter et signifi-
catis **Act. 17.** Nec ei est aliud nomen
sub celo datum hominibus in quo oporteat
nos salvos fieri etc. **Capitulum vnde**
animum

L. 136
Iter fecerunt per deserta que
non inhabitantur et in locis
desertis fecerunt casas. **Ste-**
terunt contra hostes et de ini-
micis se vindicaverunt. **Sitierunt** et iu-
caverunt te et data est illis aqua de petra
altissima et requies sitis de lapide du-
ro. **Ps. 78.** Sal. ad laudem sapientie
narravit mirabilem liberationem populi
israelitici de egipto. In hac parte contra
sapientiam commendando agit de eiusdem
populi gubernatione in deserto: et ut hec gu-
bernatio mirabilis: euiden-ter appareat
describit eam per quodamque anthitesim
Nunc recitando beneficia collata inde

is. nunc replicando supplicia: interrogata
eorum adversarijs **Adversarij** autem filio
cum israhel fuerunt egipti in egipto. **A-**
malechite in deserto. **Chananei** in tra-
pmissionibus. et omnes istos deus per filios is-
rahel mirabiliter flagellavit. **Primo**
ergo ostendit in sequentibus quibus fuerit re-
proborum pena. **Secundo** quanta fuerit eo-
rum culpa. **Secunda** pars ibi. **Ca. 17.** **Vai**
autem sunt omnes homines. **Circa** primum duo
facit. **Primo** agit de penis egiptiorum
Secundo de penis amorreorum ibi. **Ca. 12.**
Quod bonum et suavis es domine. **Circa**
primum duo fiunt. **Primo** ostendit quod
divina iusticia punit proportionabiliter
ad peccata. **Secundo** ostendit quod divina poenitentia non
est ad eundem modum puniendi necesse limi-
tata. **Secunda** pars ibi. **Non** enim ipso-
factum. **Circa** primum adhuc duo fa-
cit. **Primo** agit de beneficio
collato filiis israhel in deserto. **Secundo** de
supplicio eidem beneficio contrario il-
lato egiptiis in egipto. **Secunda** pars ibi
ibi. **Per** que ei penas. **In** locone hodi-
erna agit de tribus in quibus fuerunt
a sapientia gubernati dum in des-
erto fuerunt videlicet de longa et periculo-
sa peregrinatione. de magna et vic-
toriosa hostium expugnatione. de
larga et miraculosa sitis extindio-
ne. **Secunda** pars ibi. **Steterunt** con-
tra hostes. **Et** tertia ibi. **Sitierunt** et
inuocaverunt. **Quantum** ad primum
dicit sic. **Iter** fecerunt per deser-
ta. **Vbi** notandum quod filii israhel
recedentes de egipto versus terram
promissionis per multa deserta tra-
siverunt. **Nam** inter egiptum et ma-
re rubrum habuerunt quatuor man-
siones in deserto. et de transitu maiore
partem habuerunt deserta sive et syna-
Cades: sicut patet **Numeri. xxxiii.**

718

Ca. 17

Cum et ego venissent in caedes p̄
terminos amorreorum: misit Moyses
12. exploratores ut considerarent ter-
ram promissionis et redeuntes po-
pulum animarent ex fertilitate terre
sicut patet Numeri 13. Isti nuncij
reuerſi post .30. dies quibus terram
promissionis explorauerat: dissen-
serunt inter se. Nam decem ex eis dix-
erunt terram esse pessimam et peri-
culosam ad acquirendum. et quod ibi
habitarent gigantes quibus filij
israhel comparati quasi locustae vi-
debantur. Afferuerunt etiam quod tra-
illa deuorauit habitatores suos hoc
est tantum labore: exigit ut colat
quod homines propter excessum laboris
et modicitatem fructus consumun-
tur. Vel secundum hebreos exponit sic.
Terra ista est nec habere viua-
ces homines potest. Solum duo de 12.
videlicet Iosue et Caleph commen-
dauerunt terram secundum veritatem
quam viderant. Populus igitur ma-
iore partem secutus. cepit murmu-
rare contra dominum et cogitauerunt
sibi ordinare duces. et fuisse reuſi in
egyptum. Quam obrem dominus
offensus ad populum. iussit eos re-
dire ad solitudinem de qua uenerat
ut illi decem iuxta numerum qua-
draginta dierum quibus terram pro-
missionis considerauerant 30. an-
nis in deserto uiuerent: et tandem
sibi morerentur cum populo qui eis
assenset. Et sic factum est quod om-
nes illi qui exierant de egipto uiri
fortes et robusti mortui fuerunt et
filij eorum. 30. elapsis annis terram
promissionis intrauerunt omnibus
illis qui supra 30. annos exierant
de egipto mortuis exceptis Iosue si-

lio Num et Caleph filio Iephone
Trasierit ergo de egipto in caedes pro
terminos terre promissionis duobus an-
nis Et iterum a loco illo reuerſi des-
cendit super eum. 38. annos et in fine .39.
anni redierit in caedes et sic in .30. anno
fuerunt in caedes et sic .2. mansiones quas
leguntur fecisse ab egipto: usque ad
caestria moab. Iuxta iordanem tamen
et .9. annis complete fuerunt viz. 12. ab e-
gipto usque ad montem sinay ubi per
annum manserunt a sinay usque ad cha-
des 21. mansiones fecerunt infra annum se-
cundum. Per .38. annos postea extraue-
runt in deserto Et redierunt fere ad ma-
re rubrum quo tempore moriebatur
populus successiue et alij in loco e-
orum generabantur: et in fine tu-
cesimonomi anni redierunt de fini-
bus sinay in chades in undecim di-
ebus quibus 19 mansiones fec-
erunt Vide magistrum in historiis
Numeri 19. 28. et 33. q. 2. hoc est opi-
nio sua. Et videtur dicere quod fuerunt
in deserto quadraginta annis pro
murmuratione facta: in reditu ex-
ploratorum. Alij dicunt quod non est in-
telligendum quod fuerunt in deserto
30. annis computando a tempore quo
dixit eis dominus Iuxta numerum qua-
draginta dierum quibus terram consideraſtis
30. annis recipietis iniquitates vestras
Cum ei hoc dictum fuit pro duos annos
ab egressione de egipto fuissent
32. annis in deserto: quod non tenet: sed
pro quod redeuntibus exploratoribus
murmurauerunt super eum 39. annos
errando in deserto de caedesbarne
usque ad montem oreb et contra re-
deundo per montem sinay in chades
barne 30. anno iherosolymis De ista pe-
gnatione loquitur scriptura Et iter fecerunt

per deserta plūaliter quia per multa deserta trāsierunt que nō inhabitabantur supple ab hominibus sed a bestijs a feris. Et ideo dicitur deuteron omni vice simosecūdo. **L**ocus horrois a vaste solitudinis. Et in istis desertis fixerunt casas id est diuersas mansiones q̄ quadraginta duas fecerunt vt superius dictum est Casa sc̄dm **I**sidorū decimo quinto ethimo. caplo. 11. est agreste tabernaculum palis a virgulis arundinibusq̄ contextum quibus possunt homines se tuel a vi frigoris calorisp̄ iūria. Sic igitur habuerūt longā a periculosaq̄ peregrinacōnem in deserto. Secundo habuerunt ibidem magnam a victoriosam hostium debellacōem. **V**nde **E**rod. 11. narratur q̄ amalechite venerunt in desertum raphidim ad pugnandum cōtra israel Moyses vero misit contra eos iofuecum pautis armatis. Ipse vero ascendit in montem assumens secū aaron a hur a portans secū virgā dei. Cūq̄ moyses orās dñm manū eleuaret: vicebat isrl. Si autē paulū remississet vincebat amalech. **Q**uo cōperto aaron a hur supposuerunt ei lapidē a ipsi manus eius ex vtraq̄ parte sustentabant. **R**ē factū est vt Moyses non remittēt manū vsq̄ ad solis occasū. **F**ugauitq̄ iofue Amalech in ore gladii. **I**sti historie a alijs alludens litteras dicit. **S**tererēt vtra hostes a de inimicis se vindicauerūt. **T**ercio habuerūt in deserto largam a miāculosam sitis extindionē. sicut per **E**rod. 11. a numei. 20. **P**rimo ei cū venisset ppl̄s i raphidi defecit eis

aqua penit⁹ a ceperūt murmurare vtra moysē. Moyses vero de mādato dñi percussit semel petrā in ore a egressa fuit aqua vocauit moyses nomen loci illius tēptatio. **V**n sic narratur numeri. 20. cū. 20. anno redissent in caes post mortē Mariē sororis moysi indignū popul⁹ aqua a murmurauerūt vtra Moysen a aaron quī abo dñm orauerūt pro remedio. **D**eus autē dixit Moysi q̄ si congregata multitudo peccet ret petrā corā eis: illa daret aqua. Moyses vero aliquatit̄ hesitando percussit petrā semel nichil manauit p̄pter diffidētia. **P**ercussit secūdo a egressa fuit aqua largissima. **I**ta vt biberet ppl̄s a iūmēta. **E**t q̄ moyses a aaron didis domini nō crederunt p̄fecte: dixit eis domi⁹ q̄ populum in terram p̄missionis nō inducerent a ideo ambo mortui sunt in deserto. **A**aron in mōte hor. 9. anno egressionis Moyses vero in monte nebo a quo considerauerat prius terrā p̄missionis. **V**n vidit eā: h̄ eam non intrauit. **E**t q̄ moyses a aaron increduli fuerūt deo promittenti aquas de petra quasi deo promittenti contradicentes. **I**deo vocate sunt aque ille: aque contradictionis. **D**ñs duabus historijs alludens litterā dicit sic. **S**itierunt a inuocauerunt te a data est illis aqua de petra altissima id est alto loco sita. **E**t pro tanto mirabilius videbatur q̄ si aque exissent de petra iacente: immo a requies sitis id est aqua per quam sebat sitis data ē illis de lapide duro. **I**n **P**s. **Q**ui ouertit petrā in stagna aquarū a ruper i fontes aquarū. **E**t nōn dñ

Colo

q̄ ista duo miac̄ula distabant tā loco q̄ tempore quia primum factum fuit i Raphydim vbi fecerūt septem mansiones a trāsitu mais rubri. **S**ecundum factum fuit in eades vbi fecerunt .22. mansiones a raphydim computādo .23. ab exitu de egipto. **D**istabant etiam tempore: quia vnum quod fuit in Raphydim factum fuit anno primo egressiōis ab egipto. **S**ecūdu vero factuz fuit anno quarto post reditū populi de eades a morte; marie vt superius factum fuit parum ante mortem aaron. **N**otandum moraliter q̄ trāsitus filioꝝ israel per desertum versus terram p̄missionis trāsitum nostruz designat per mundum istum versus patriā celestem. **I**n deserto autem tria fecerunt sc̄dm l̄rā; modo l̄cā; **S**icut enim viatores pegrinabantur: sic bellatores preliabantur: a sicut dei cultores deum venerabantur. **P**rimum notatur cum dicitur **I**ter fecerunt. **S**ecūdu cum dicitur. **S**teterunt contra. **T**ercium cum dicitur **S**iderunt. **I**n primo se habuerūt sicut pegrini. **V**nde fecerūt sibi castras. non castra: non magna palatia: sed parua tuguria a de fragili materia in quo redarguitur curiositas illoꝝ qui nimis in excessiuis edificijs delectantur. qui plus circa lapides non viuentes sollicitantur q̄ circa lapides viuos: ac si in eternum forent permansuri. non cōsidentantes q̄ hic non habemus manentem ciuitate; s̄ futuram inquirimus. **A**d hebreos .17. **E**t communiter qui ista excessiua edificia fabricant breui tempore ea inhabi-

tant a alijs morientes dimittunt: non cogitantes de verbo saluatoris. **M**arci .17. **Q**ui cū quidam discipulus dixisset. **M**agister aspice quales lapides a quales structure. **R**espondit. **V**ides has omnes magnas edificaciones. **A**men dico vobis n̄ remanebit lapis super lapidem q̄ non destruat. **S**ecūdo filij israel se habuerunt in deserto sicut bellatores: a nos cōtra vicia semp pugnare tēp̄. **D**ēm̄ enim pugre cōtra demonem: mundum a carnem. **D**emō pugnat contra nos duplici manu: occulta suggestione a aperta impugnatione. **P**rimaz manū euadem̄ per prudētiam: que rerū exitus metitur. **S**ecūda per patientiam qua equanimiter tribulatio toleratur. **M**ūdu pugnat duplici manu sc̄licet ambitōe honoris a amore diuiciā. **P**rimam manū aputabi: p̄ timorē iudicij finalis cogitantes: q̄ q̄ mō in hōib; alijs p̄ponunt: quō in fine strictissime iudicabūtur. **S**apientie .6. **J**udicium durum h̄is qui presunt. **S**ecūda manu sibi amputabimus amore xpi paup̄is qui nobis crepluz paup̄tatis debet: nascendo: viuendo: moriedo a c̄. **C**aro vero pugnat duplici manu. **G**ula a luxuria. **P**rimā manū aputatē dēm̄ p̄ otinētā. **S**ecūda p̄ abstinentiā a marie illi q̄ sūt i religiōis des̄to constituti. **T**ercio filij israel se h̄uerūt veri dei cultores a do cū idigerēt potū supplicie postulantes. **S**itis aut̄ bōꝝ viroꝝ ē desideriu vidēdi sumaz essētiā: a p̄s quā ē s̄s vitā i e; h̄ne videbi m̄ lumen. **I**n Ps̄ **S**ituit aia mea ad a c̄: **A**cep̄ purgacōe efficaciter

naturaliter homo sitit a morali-
loquendo quicūq; est purgatus a
peccō vitam istā fastidit a etna; de-
siderat. Iuxta illud ps̄ Sitivit i te a-
nima mea: q̄ multipli. ti. ca. me. It-
ta sitis exāguī non p̄t donec x̄p̄is-
tus nobis dixerit illud Canticō. 1
Comedite amici mei a bibite a me-
briamini carissim: vt adimpleatur
illud ps̄ Inebriabūtur ab vberta-
te dōm̄: et torrente voluptatis
tue potabis eos. Lectio cētesima
trigesima septima . . .

Der que enim penas passi sūt
inimici illorū a defectōne
potus sui a in eis cū habū-
darent filij israel letati sūt. per hec
cum illis deessent: bene cum illis ac-
tum est. Nam pro fonte quide; sem-
piterni fluminis humanum sang-
uinem dedisti iniustis. Enarato
beneficio collacionis aque proflu-
entis de petra miraculose quam de-
dit sapientia increata filiis israel
sitientibus in deserto. Hic compa-
rat istud beneficiū ad penā occu-
ram illatam egipcijs in egipto Cū
enim egipcijs rebelles domino filios
israel nolent dimittere: dominus
decem plagis egiptū percussit que
in hīs v̄sibus continentur. Sāg-
uis. rana. culer. cinomia. mors pe-
corina. Ulcera. grandis. brucis. te-
nebre. stirps mortua prima. Vide
de numero in Iudo. 13. ethim. Qua-
rum prima fuit ista. Aaron virga
moisi accepta percussit fluvium nylū
a versa ē aqua fluvij i sāguinē I-
ta q̄ egipcijs aliqd̄ idē haurire vō-
lentib; tam coloe q̄ sapore sāguis
apparuit a sic fact; est sāguis in tō-
tra egipti i flūij a rivis a paludi-

b; a i vasis domoz tam ligneis q̄
faveis a vbiūq; egipci; foderūt
putos iux fluvium iuenerūt sangui-
nē. Hebrei vero aquā habuerunt
salubre; i terra gessen i qua habi-
tabant. Vel scdm̄ Josephū aqua
illū fuit hebreis potabilis licet ess;
mutata i sanguinem tam sapore q̄
colore. Et hec plaga septem dieb;
duravit. Exod. 8. Ita q̄ omnes pis-
ces fluminis mortui sunt. Quic au-
tem miraculo Salomon in hac lit-
tera vult dicere per quamdam an-
thitesim q̄ sicut dominus iuste pu-
niuit egipcios per sitim a potus de-
fectum i egipto. quādo filij israel
i egipto aquis potabilibus habū-
dabant. ita per oppositum in deser-
to: cum filij israel sitim haberent
a aquis carerent. bene cū illis fecit
deus dando eis aquam de petra mi-
raculose a nō sustinendo eos sitim
affligi. Dicit igitur sic. Per
que enim penas passi sunt inimici
illorum a defectōne potus sui id ē
per easdem naturas aquarum per
quas egipci; puniebant a defecti-
one id est propter defectum potus
sui a i eis cum habundarent filij is-
rabel letati sunt. Per hec id est na-
turas aquarum in deserto. Cum il-
lis id est cum filijs israel deessent
aque ad tempus bene tam illis id
est cum filijs israel actum est de-
ministrante aquas salubres de pe-
tra. Et ideo sicut per defectū aqua-
tum puniuit egipcios a letificauit
filios israel in egipto. Ita per con-
trarium filios israel sitientes in de-
serto aquis eductis de petra pota-
uit. Et est cōtrarietas i hoc q̄ egip-
cijs sitientibus nullā aquā cōcessit

hebreis p sitim afflicis aqs opti-
 mas de petra pduxit. a hoc e qd
 subiungit littera. **N**a p fonte quide
 sempiterni fluminis vnyli huanuz
 sanguine aqs mutatas in sang-
 uinem dedisti iniustis. egyptijs
 Et hoc iuste quia humanu sangui-
 nem in flume piecerat submerge-
 do paruulos hebreoz. sicut habe-
 tur **Exo. 1.** humanu sanguine a-
 quas conuersas in sanguine bi-
 bent si vellēt exfiguere sitim suaz
Iuxta illud Exo. 3. r. Cum sangui-
 nem oderis: sanguis te perseqtur.
 Hec est sententia littere licet vario
 modo posset exponi. **H**umanu sa-
 guine dedisti iniustis. Sicut de **Au-**
 gustinus. **C**ontra quinqz hereses
 fufus est sanguis medici a factum
 est medicamentum frenetici. **O**is
 peccator frenetico oparat qa qua-
 to grauius infirmat tato se repu-
 tat securiore. videt cu flere dret et
 gaudet de infirmitate a no potest
 custodiiri nisi vincularis. **I**sto mo-
 peccator qnto peior tanto min⁹ se
 reputat peccatore: quia **Pro. 18.**
Impius cum in profundum uenit
 peccatorz otemptit. **S**ed sequitur
 eu ignominia a opprobriu quia ri-
 det cu flere dret. **V**n xps videt ci-
 uitate iherusalem fleuit super eaz
 dicens **Quia si cognouisses et tu**
supple fleres Luc. 19. **V**n ecia vi-
 ri facti gaudentib⁹ iphs fle solent
 ppter passionem qua hnt de p-
 ditione eoz. **V**n i vitalpatz de q-
 dam facto legitur q cu vidissz or-
 natuz curiosu cuiusdaz facie mu-
 lieris dixit flens. **I**gnosce michi
 omnipotens de⁹: quia vn⁹ dies or-
 natus istius mulieris superauit to-

ti⁹ vite mee industria ornata
Introgatib⁹ g causā flentis dixit
 due res me mouet. **V**na de illius
 perditione. **A**lia de mea remissio-
 ne: qa no habeo tantuz studium
 placebi do qntu habz illa ad pla-
 cendu hominibus malis a dyabo-
 lo. **F**reneticus eciaz gaubz de sua
 ppria infirmitate. a multi turpissi-
 mi peccatores iactat se de suis sceler-
 rib⁹ **Pro. 2.** **L**etant cu male fece-
 cerint a exultant in reb⁹ pessimis
Isti sanari no possunt nisi vincu-
 lentur: infirmitatib⁹ missis a deo
 que sut vincula salutaria peccato-
 ri. **I**n ps. **C**u occideret eos qrebāt
 eum a reuertebant a diluculo re-
 niebat ad eum. **E**t in ps. **E**t mlti-
 plicate sut infirmitates eoz a pos-
 tea accelerauerūt. **V**incula eciaz
 in quib⁹ ligari dlet peccator sunt
 sacramenta ecclie a pcpue tres ptes
 pmetie: coitritio: confessio a satisf-
 factio **Eccl. 6.** **D**ecor em vite est in
 ulla. a vincula illius alligata sa-
 lutis. **I**sta vincula salute operan-
 tur vtute passionis xpi. **I**n qua p
 salute nostra sanguine suu subie-
 vt p eo verificetur dictu **Aug.** qa
 fufus est sanguis medici a factum
 est medicamentum frenetici. vt
 merito xpo regraciando dicamus
Humanu sanguine m dedisti iust-
 tis. **I**n quib⁹ verbis nostra redēp-
 tio p xpi passionē diuinitus pecc-
 ata declarat esse preciosa: doloro-
 sa: amorosa a graciola. **P**reciosa
 quia **humanu**. **I**nter omnes em
 creaturas corporales homo est p-
 ciosior qa ad similitudine a yma-
 gine trinitatis creatus est ysa. 13
Preciosior est vir auro. a homo
 mundo

mundo obriso. a ideo ex ordinati-
 one diuina: homo omnib⁹ testijs
 pponitur ad regēdum vt dñs **Ja-**
co. 3. Omnis natura bestiarū a vo-
 luctū a serpētum a ceteroz⁹ domat
 a domata est a natura humana
Et ideo p effusione sāguinis hūa-
 ni non bestialis mors inflicta fuit
 p pena **Gene. 9.** Ruiciq⁹ effudit
 sāguinez humanū effudet sang-
 uis illius. **Ab** ymaginē quippe di-
 fact⁹ est homo. **Vnde** **Aristoteles**
 in epla ad **Alexād.** **Caue** inq⁹
 effundere sāguinem humanū: qz
 hoc soli deo ouenit. **Fuit** g redēp-
 tio nostri p̄iosa facta p xpi hūa-
 nitatē. **Vñ** **Apostolus** ad **Titu. 3.**
Apparuit benignitas a hūanitas
 saluatoris nostri dei. **Vñ** **Aug⁹.**
 in libro de v̄ginitate. **Inspice** vul-
 nera p̄dentis: sāguinē morien-
 tis: precū redimētis: cicatrices re-
 surgētis: caput habet inclinatū
 ad osculandū: cor apertū ad dili-
 gendū: brachia extēsa ad āplex-
 andū: totū corpus extēsu ad redi-
 mendū. **Hec** quāta sunt cogitate.
Hec in scatera cordis appendite:
 vt totus vobis sit figuratus i cor-
 de qui totus p vobis fuit fixus in
 cruce. **Est** igit redēptio nostra pre-
 ciosa: quia p humanū sāguinē
 qz veraciter ymaginādo nūq⁹ fu-
 it human⁹ sāguis vere a pprie et
 pure effusus vt in xpō. homo em̄
 peccādo recedit a natūa humana
 a sit sicut bestia p **Psalmistam**
Boetiū. 2. de sol. phie. **Post** pec-
 ratum ḡ primi parentis corrupt⁹
 est sāguis ille qui primo corpol
 primi hominis fuit creatus. nec
 v̄m̄ san⁹ fuit donec veniret ad

xpm de mūdissimis sāguinib⁹
 de purissima v̄gine a in vtero sac-
 tificato: progemitum opere spūs
 sancti. **Vñ** ipse secund⁹ post **Abā**
 sāguinē habuit humanū in il-
 la puritate quā natura requirit hu-
 mana. a ideo pprie loquēdo nūq⁹
 fuit sāguis human⁹ n̄ ille. **Et** ideo
 signāter d̄t **Ap̄ls** ad **Heb. 9.** **RS**
 xps assistēs pontifex futuror⁹ to-
 norum p̄mplius a p̄fectius ta-
 berna culū nō manufactū neq⁹ p
 sāguinem hircor⁹ aut vitulor⁹. s̄
 p xpm sāguinē introiuit semel
 in sancta eterna redemp̄one in-
 uēta. **Secūdo** inuēit nostra redēp-
 tio dolorosa. cū dicit p sāguinem
Sanguis de corpore sāo nō erit si-
 ne dolore. **Dolor** at xpi maxim⁹ fu-
 it **Iuxta** illud **Tren. p̄mo.** **O** vos
 omnes qui trāstis p viā attēdite
 a videte si est dolor similis sicut do-
 lor me⁹. **Sāguis** at hūan⁹ ha-
 bet naturaliter ista tria. s̄. qz fecū-
 dat lignū aridū: sanat corpus
 languidū a causat semētum soli-
 dum **Primo** fecūdat lignū aridū
 dicit qz si fuerit lignū arefactum
 optimū remediū est statim i p̄-
 cipio arefactōis apponere radi-
 ci sāguinem humanū. **Narrat** ei
Hermes egipci⁹ qz rosariū plan-
 tatum in terra cōmixta cū sāguī-
 ne humano ad calorem modicū
 ignis om̄i tempore anni p̄ducit ro-
 sas. **Sic** moralit̄ homo sicut arbor
Matth. 8. **Vide** homines q̄ si arbo-
 res: arefcit per peccatum quādo de
 deo nō cogitat vt debēt: nō habet
 deuocōnem: nō facit delectabilē
 que di sunt **Job. 1. p̄mo.** **Lig** agri
 aruecūt qm̄ cōfusum est gaudiū:
 h. 1.

E

2M

Sanguis hūan⁹ fuit

H

a filijs hominū. In isto casu non est melius remediū q̄ ad radicez cordis talis p̄sone apponere sanguinem xp̄i calidum p̄ meditacōne deuotam. **I**sta meditacō statim accendit amorem qui ē calor naturalis arboris vel hoīs. Sed amor dei nūq̄ otiosus ē s̄ opatur magna si est s̄m **Gregorius**. Et ideo ad istum sanguinem sequitur fructus operis. Et ideo dicit **Bernardus** super **Cantica** s̄. **uicesimo secundo** Super omnia reddat te mihi amabilem bone ihesu calix quem bibisti opus nostre redemptionis. **D**ic enim omnino amorem meum sibi vendicat. **D**ic deuotionem nostram blandius sibi allicit instius exigit. et arcus astringit. Et ideo sicut dicit **Apostolus** ad **Hebreos**. nono. **O**mnia pene s̄m legem in sanguine mundantur et sine sanguinis effusione non fit remissio. **S**ecundo sanguis sanat corpus languidū. **V**nde consultū legimus **Constantino** imperatori leproso q̄ balnearet se in sanguine calido pueroꝝ et curaretur. **E**st em̄ infirmitas pueri quaz quādoq̄ sustinet et vocat̄ reglos piculosa valde nisi per remediū aliquod occurrat. **E**t est remediū tale q̄ puer vngatur sanguine hominis qui prius morbu illum passus fuerit. **I**sto mō corporis nostri mortalitas ē mirabilis infirmitas quia continuē morimur s̄m **Senecā**. **I**sta infirmitas ut vix fietimus immortales curari non potuit nisi per illius sanguine qui sponte nostra immortalitate suscepit et sua nos passione curauit. **V**n̄ **Ber-**

nardus in quō dā sermōne **O** bone ihesu quid tibi et mortis. **N**os deliquim⁹ et tu soluis. **N**os peccauim⁹ et tu hui⁹. **O**pus sine exēplo gratia sine merito et caritas sine mō. **T**ertio sanguis cōt̄ cementū solidū. dicit̄ q̄ antiqui volentes facere edificia p̄petua cementū cum hūano sanguine commiscuerunt. **V**n̄ etiam de vortegitno rege britanie in historia britanū dicitur. q̄ cum edificaret turri in monte exercerij in vualia quicquid cementarij v̄ die operabantur tell⁹ alio die ob sorbuūt. **C**onsuluerunt ergo magistri dicto regi q̄ inuenem quezdam inquiri faciat qui patreꝝ terrenū nō haberet cuius sanguine lapides et cementū aspersi prestarent solidum fundamentū. **M**oā h̄ter ante cristi passionem sic erat in mundo q̄ quicquid homines edificauerunt quantumcumq̄ bene edificarent moraliter viuendo bene totum in morte ob sorbeatur a terra. quia omnes in puteꝝ inferni descenderunt nec stare potuit edificium meritorū donec aspersi essent sanguine iuuenis qui patrem non haberet in terris. **A**d **Hebreos** duodecimo. **A**ccessistis ad mediatorem noui testamenti ihesum et sanguinis asperisionem. **M**elius loquentem q̄ **Abel**. **I**sto igitur sanguine cementum ecclesie conglutinatur et solidatur ut deo amore indissolubili inhxrea⁹ qui procul prius in regione dissimilitudinis distabam⁹. **A**d **Eplē** s̄. **s**ecundo. **N**unc autem in cristo ihesu vos qui aliquādo eratis longe facti estis prope i sanguine cristi.

Tercio innuitur nostra redemptio fuisse amorosa. cum dicitur De dediti. Non enim propter nostra precedentia merita vel futura christus nos redemit. sed sola sua ineffabili caritate. Juxta illud Apoli ad Titum. 2. De dedit semetipsum pro nobis ut nos edimeret ab omni iniquitate Et Jo. 3. Sic deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret. De ista mirabili deuotione deuote loquitur Aug. in quodam sermone de natali domini. Homo inquit factus est hominis factor ut fugeret vbera reges sidera: ut esuriret panis: sitiret fons dormiret lux: ab itinere via fatigaretur: falsis testibus veritas occulteretur: in deo viuo et mortuorum a iudice mortali iudicaretur: ab iniustis iniusticia dampnaretur: flagellis disciplina cederet: spinis totus coronaretur: victus infirmaretur: salus ueneraretur: vita moreretur. **Quarto** fuit nostra redemptio gratiosa: quia non fuit facta pro amicis bonis et iustis: sed pro inimicis peccatoribus et iniustis. Unde uisio sub inferis. Humanum sanguinem dedisti iniustis. prima Petri. 2. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est: iniustus pro iniustis. Sed quod adhuc est gratiosius non solum pro iniustis dabatur: sed cotidie datur iniustis in sacramento altaris: quia iniusti sunt qui peccato tanto beneficiis sunt ingrati. Unde Aug. in quodam sermone de die iudicii. Cur me grauiori criminum tuorum cruce: quam illa in qua quodam propeuderam affixisti. Grauior enim michi est crux criminum tuorum in qua iniustus pendo quam in illa in qua quodam morte tua occisurus: tui miseratus uolens

ascendi. Dee Aug. Quia propter beatum Bernardum in quodam sermone loquens in persona domini deuote dicit sic. O homo uide quod pro te patior: non est dolor super dolorem meum quo crucior: ad te clamo qui pro te morior: uide penas quibus afficio: uide dauos quibus confodio: et cum sit dolor tantus exterior: intus tamen est placidus grauior: cum te tam ingratum experior. L. 10. 178.

Oui cum minuerent in tra-
ductione infantium occiso-
rum dedisti illis habundantem
aquam in sperate ostendens per-
situm quod tunc fuit quem admodum tu-
os exaltares et aduersarios eorum
necares. **En** narrato aque benefi-
cio potabilis date miraculose he-
breis in deserto et e contrario suppli-
cio aque uise in sanguinem illato
egiptiis in egipto. **Die** assignat
tanti beneficii hebreis collati con-
gruam rationem. Est autem quodam talis
congruentia que eos non sustinuit
propter defectum aquam primam in deser-
to. hebrei enim in egipto occisi fue-
rant et mirabiliter diminuti pro sub-
mersione puulorum de qua habetur
Exodi primo Quicquid masculini sex-
us nati fuerit in flumen picite. **I-**
gitur in recompensatione illi dampni
pro aqua illati congruum fuit quod pro aqua
remedium contra sitim perciperet in de-
serto ut sic ostenderet iniusticia egip-
tiorum siti occisorum: aqua uisus in san-
guinem et in nocentia hebreorum consecu-
torum de sua siti remedium pro aqua de pe-
tra fluentes. **Et sic** Qui cum minu-
erent. quod hebrei. tui minuentur. sic
tet pauciores in reductione infantium ad
occisorum. in palatio infantium ad
h. 2.

mortem fm legē statutā qua dī-
 nabat q omīs masculi traducerē-
 tur ad mortē Dedisti illis aquā ha-
 bundantē in spate ⁊ contra spem
 ipsorū. **M**oyſi ⁊ Aaron Vnde dī-
 xit moyses p̄lo **R**ueris. **A**udite
 rebelles ⁊ increduli Nūquid d petē
 hac poterim⁹ vobis eicere aquas. ⁊
Et infra dicit domin⁹ ad moysen
 ⁊ aaron. **C**ur nō credidistis mihi
 ut sanctificaretis me corā filiis is-
 rael. **N**on introducetis hos popu-
 los in terram quā dabo eis. **D**edi-
 sti inquit eis aquā in spate osten-
 dens per sitim que tunc fuit i deser-
 to cōparat⁹ ad sitim que fuit i egip-
 to. **q**ue admodum tuos exaltares
 eis miraculose potum tribuendo ⁊
 ministrando: ⁊ aduersarios eorū
 necares siti intolerabili flagellan-
 do **C**irca istā clausulā **D**edisti eis
 aquā abundantem notandū q
 per aquā in scriptura sacra pluriā
 designantur **S**ignificat interdum
 sapiā; salutarē. **I**nterdū astutiā
 secularem **I**nterdū p̄mā; regula-
 rē **S**apiā; autem salutarē. que ē
 verus dei cultus qui cōsistit in stu-
 dio ⁊ oracōe. in studio sacre the-
 ologie ⁊ oracōibus deuotis qd
 nobis per sacram scripturā relucet
 ⁊ signantē p̄pter ea **V**idelicet p̄-
 ter eius sup̄ficialē cōtinuacōez p̄-
 ter naturales; hūēctacōne ⁊ p̄pter
 eius figure rep̄sētacōne **P**rimo a
 qua sapiā; salutarē significat p̄-
 ter eius sup̄ficialē cōtinuationem
Aqua em̄ faciliter fm ea que sibi
 approp̄imantur se conformat **V**n
Ambrosius in exameron li. 3. **A**q̄
 rigore frigoris commutat ut inter
 vaporācia ferueat ic̄ vmb⁹ sa frū-

gescat. sole rep̄cussa exestuet inui-
 bus irrigata glaciali humore ca-
 leſcat **I**sto mō sapia moral que
 hominē docet cōuersari sine quē-
 la in medio nacōis prauē ⁊ per-
 uerse salua semp honestate vite
 ⁊ veritate cōscie. nouit se omnib⁹
 cōformare. **C**or. 9. **P**rimib⁹ om-
 nia factus sum ut omīs lucrifacerē
Vn **C**atō **C**onstās ⁊ leuis ut res
 expostulat esto **T**ribus mores
 sapiens sine crimine mutat **I**er
Salustius fm **A**lberti **C**onsulo qd
 quis eris qui pacis federa queris
Consonus esto lupis cū quibus
 esse cupis. **N**ec tamē hoc incōstan-
 tie deputandū ē sed prudēcie. **V**n
Martialis de formula vite honeste
 ca. 1. **S**i prudēcia; amplecteris
 idem vbiq; eris ⁊ prout resū aut
 tēporū varietas erigit ita te acco-
 modes tēpori **N**ec te in aliquibus
 mutēs. s; magis aptes sicut man⁹
 eadē est ⁊ cum palma extēditur ⁊
 in pugnā; astringitur **I**te sunt a-
 que sp̄loe que currunt cū silencio
psaie 8. **Q**uia vbi ē multiloquiū;
 clamor et garrilitas ibi ē cōiter fa-
 tuitas ⁊ ebacō **I**er. 2. **Q**uid tibi
 vis in via egip̄ti ut bibas aquā ē
 bidā; **I**sta sapia tradit i scriptura
 sac emanauit de petē altissima vi-
 delz de xp̄o. **C**or. 10. **P**etē aut eāt
 xp̄s **E**t sicut dicit **A**uicenna sicut
 aq̄; desēdit de alto melior ē alijs ce-
 teis p̄ib⁹; ita sapia ⁊ discre⁹ v̄mēdi-
 diuata a xp̄o melior ē nob̄; dōtri-
 na q̄cūq; alia **E**ccl. 1. fōs sapie ver-
 bū dei i excels̄ **S**edō inēdū aq̄; i sep-
 turasacra siḡficat sapiā; salutarē
 p̄pter eius naturales; hūēctatio-
 nem. **D**icit **A**mbrosius iexam̄ de

ope tercie diei. **Q**d aqua e alitrip
omniu vultoz diuersos singu-
lis vsus ministras. **I**sto modo do-
ctrina sacre scripture dat singul
alimentum iuxta sue condicōnis
necessitatem vt faciant fructuz bo-
noz opm tēpore oportio. **I**n ps
Et erit tamq lignū qd plantatur
est secus decursus aquarū qd fru-
ctū suū dabit in tpe suo. **S**t **A**re-
sto. 1. de aialib. c. 4. **Q**d aq pluui-
alis valet oibus piscib⁹ a plātis
ete pl⁹ qd aq fluuialis vel fontis a
pl⁹ pillam cresant arbores. a nī
bū crescit nī imbibat aqua. **M**o-
raliter aqua pluuiā que de celo
descendit est doctrina moralis sa-
cre scripture **D**eut. 32. **C**oncreseat
vt ros eloquiū meū **I**sta plus cō-
cōfert piscib⁹ a plantis v homini-
bus in mūdo ouersantib⁹ a cres-
centib⁹ qd quecuq; alia doctrina
qntumcuq; moralis a phis ad i-
uenta. **E**t ideo signanter vocat aq
sapie salutaris **E**cci. 14. **E**t in ps.
In loco pascue ibi me collocauit
sup aquā refectōis educauit me
Aqua em scripture sacre nō soti
potat bitētes s eos reficit. **V**nde
inē religiosos in refectorio legi so-
let vt nō solu; vētres cito s ec mē-
tes reficiātur dei verbo. **I**sta aqua
mutat in vinū ad pces marie: qd
nī ipsa grām docēdi ipetraē dig-
netur: insipidum apparebit que-
quid ab homine pferet. **I**n cuius
figurā nō nisi ad marie instantiā
ips in nuptiis aquā cōmutauit i
vinum **I**ob. 2. **T**ercio aq in scrip-
tura significat sapientiā salutarē
ppter ei⁹ figuralem rēp sentacōez
In aq em clara a nō turbata sed

quieta species rez obiectaz appa-
rent. **V**n **B**ernar. siluester in Me-
gacōl mo suo. pdit **L**iquentis aq
clara sbnā: cui⁹ plana ac lubrica
supficies figuras reddit emulos
vmbraū in currib⁹ lacessita. **V**n
aq tenet vicem speculi ad vsū pau-
perū **I**uxta illud **E**cci. 28. **I**n aq re-
splendit vultus pspicientiū **I**sto
modo scripture sacra seu ecia ver-
bū dei hominē sibi oñdit qual ē
in moribus. **V**nde **G**reg. 2. mora.
Scriptura sacra mentis oculis q-
si quod dā speculū opponit vt inē-
na nostra facies in ipsa videat. **I**-
bi etenī feda: ibi pulchra nostra
agnoscim⁹: ibi setimus quātum
pfcim⁹: vel qd longe a pfectu dif-
tam⁹. **S**ecūdo pncipaliter aqua i
scriptura significat astutiā secula-
rem. de qua **A**p̄ls p̄ma ad **C**or. 3
Sapientia huius mūdi stulticia
est apud deū. **S**criptum est enim
Comprehendam sapientes in a-
stucia sua. **H**ec enim astucia ad
modū aque dat apparentiam qn-
tatis: excellentiam sub limitatis
a insolentiam mutabilitatis. **P**ri-
mo astucia secularis dat apparen-
tiam quātitatis: quia illud quod
p aquā videt grandius apparet
q est in sua ppria quātitate. **V**n
Ptolomeus. **Q**uod in aq ponitur
videtur maius. **E**t **S**eneca de natu-
ralibus questioibus libro pri-
mo dicit. **O**mnia per aquam iudi-
cantibus longe videntur esse ma-
iora. **E**t cito post. **S**ydēra amplio-
ra per nubem aspicienti videntur
quia acies nostē in humido labi-
tur: nec apprehendere quod vult
fidelit potest qd māifestū fiet si
h. 3.

potuit impleris aqua in illud p-
 tuleris anuli. Na cum in ipso fundo
 anulus lateat. facies eius in summa
 reddit quicquid videt. p humore
 longe amplius ubi est hec Sene.
 Probat etiam in pspetua. qd aliq
 que ab oculis i certa distancia no
 videntur aque supinfusione inci-
 piunt videri. Vn si denari⁹ in scutel-
 la ponat sumatq; distacia a qua
 minime videatur si aqua in scutel-
 la infundatur eode existete spaco
 inter scutellam et oculu. Denarius q
 prius ante infusione; aque vide-
 ri n poterat. apparebit. Moraliter
 Quanticuq; aliquis fuerit modi-
 cus fm mundu sine pulchritudi-
 ne et fortitudine corpis. sine diui-
 tijs. sine gne. sine pntibus. si aq
 sapie secularis opiat gradescet et
 apparebit magn⁹. Addiscat iura
 ciuilia et canonica cenet se legib⁹
 et statutis regijs stari; apparebit
 nobilissime quantitatis. faciet eu
 crescere i diuicijs. familia et thesau-
 ris et tamen non ideo est maior in
 rei veritate apud deum sed minor
 Vnde Gregorius quinto mora-
 lium Daruilus est qui terrena
 diligit. magnus qui celestia con-
 cupiscit Vn qmuis appareant mag-
 ni nobiles et iocundi apud secula-
 riter indicantes: fut tamen in diuio
 cospetu et iudicio conscie pprie par-
 ui ignobiles et dolore repleti Job
 29. Ecce gigantes gemunt sub aqs
 et qui habitant cu eis. Gigantes
 hoc est illi qui nostro iudicio mag-
 ni vident Sed aqua dat excellen-
 tia subtilitatis. Aq enim naturaliter
 que terre supeminet dñari. et alie
 no quiescit aqua naturalis. quia

Ille est totus appetit⁹ aque super-
 eminere et supponi immediate et
 dominari terre Isto modo moralit⁹
 Astucia secularis ad nullum aliud
 finem tendit nisi ad volandum i
 honoribus et ad acquirendu doi-
 nium terrenorum In cuius figura
 aqua produxit aues Gen. p^o Pro-
 ducant aque reptile anime viuen-
 tis et volatile super terram sub fir-
 mamento celi. Astucia enim secu-
 laris duo genera hominu produ-
 cit reptilia et volatilia Reptilia fut
 agricultores et falsi mechanici et
 manuopatores et huiusmodi quo-
 rum tota conuersacio est in terra
 Volatilia fut nobiles placitatos
 falsi mercatores Vfurarij solemp-
 nes et detici symoniaci et prauu no-
 bilium ofiliarij Isti acquirunt loca
 sublimia et gradus et dignitates
 in ecclesia Gen. 1. Multiplicate fut
 aque et eleuaerunt archam in subli-
 me a terra Tercio aqua dat insol-
 lentia; mutabilitatis Vnde omnes
 insulares et maritimi inconstantes
 sunt et insolentes mimi sicut pat⁹
 de nautis qui comuiter conuersan-
 tur in aquis. tales enim regulantur
 p lunam que est domina aquarum
 Luna enim est velocissimi motus.
 hoc est plures circuiuoluciones fa-
 cit ceteram qd qcuq; alius plane-
 ta. Et sic moraliter astucia secu-
 laris reddit homines mutabiles
 et versipelles ad modum vulpis
 qui numq; recto sed tortuoso itin-
 nere graditur. De ista astutia di-
 citur Jeremie decimo quinto. Fac-
 ta est michi quasi mendacium a
 quarum infidelium Baculus qm
 cuq; rect⁹ si vna eius medietas pro-

pfundetur in aqua videbitur cor-
 tuofus. Sic isti falsi placitatores
 quicūq; fuerit causa hoīs iusta.
 p̄ eorum astutiam et astutam v̄fu-
 ciam faciunt apparere iustam: et
 eōtra causam iniustam faciunt
 videri rectam. Et hī sunt a quib⁹
 inegia lites et iniqua mēdacia ori-
 unt̄. puer. 11. Qui dimittit aquaꝝ
 caput ē iurgiorum. Qui dimittit a-
 quaꝝ et q̄ astutia seculari sine regu-
 la bone conscientie vitur caput ē
 et principalis causa litis inter ho-
 mines mūdiales. Terco p̄ncipali-
 ter aqua in scriptura sacra fiḡficat
 penitentiā regularem. Aqua enim
 lauat sordida. flectit rigida et co-
 quit cruda. Isto mō p̄nā primo
 abluūt sordes peccatoꝝ quicūq;
 fuerint enormia. In cuius figurā
 didim ē Naamā leproso. 2. Re. 4.
 vade et lauare septies in iordane
 et recipiet sanitatem caro tua: atq;
 mūdaberis. Ezech. 16. Laui te aq̄
 munda et mundaui sanguinē tu-
 um ex te. Sanguinem tuū hoc est
 peccatum tuū qd̄ ex carne et sang-
 uine ortū habet. Eccl. 11. Ruid neq̄
 us q̄ qd̄ ex cogitauit caro et sang-
 uis. Hoc ergo sacramentū p̄nē
 figuratur p̄ piscinam p̄baticā de q̄
 dr̄ Job. 4. q̄ habuit quiq; portic⁹
 in quibus iacebat multitudo lan-
 guentū. Angelus aut̄ dñi fm̄ tem-
 pus descendebat et mouebat aq̄.
 et q̄ primus descendisset post mo-
 tionem aque sanus fiebat a qua-
 cūq; detinebatur infirmitate. Pisci-
na dicitur quasi aqua pisces non
 habens per contrariū. Probaton
 grece ouis latine. Quia ergo illa a-
 qua caruit piscibus et oues imola-

de ibi lauabantur. ideo piscina p̄-
 batica dicebat̄. Et sacramentum
 penitentie significat in qua laua-
 ri debet quisquis q̄ debet deo p̄mo-
 lari. Dabet autem quiq; porticus
 fm̄. 4. occasiones ex quibus homi-
 nes aquam penitentie ingrediūt̄
 videlicet verbi dei predicationem.
 sanctorum precedentium confide-
 rationem generalem ecclesie ordi-
 nationem. diuinam inspirationē.
 et corporee infirmitatis tribulacō-
 nem. Quidam et valde multi igre-
 diuntur piscinaz penitentie p̄ por-
 ticum verbi dei. Actū. 2. Hīs au-
 ditis sp̄ncti sunt corde et dixerūt
 ad petrum et reliquos ap̄los. Quid
 faciemus viri fratres. Petrus ve-
 ro ait ad illos. Penitentiā agite.
 Alij ingrediuntur piscinam p̄nē
 per porticum exemplorum viroꝝ
 scōꝝ et vñ b̄tus Greg. 1. dyalo. Sūt
 nōnulli q̄s ad amoreꝝ patrie cele-
 stis non min⁹ exēpla q̄ p̄dicamē-
 ta succendūt. Alij p̄ porticuꝝ eccle-
 siastice constitucōis qua precipit̄
 cuilibet xp̄iano. semel in anno cō-
 fiteri et cōicare. Alij p̄ diuinā inspi-
 rationem et occultam sicut Nicola-
us Būdid⁹ dñicus et Franciscus
 Alij p̄ infirmitatis corporee flagel-
 lationeꝝ. Et iste est porticus cōmu-
 nissimus in q̄ iacet multitudo max-
 ima languentiuꝝ: quia vix volūt
 extra quadagesimam confiteri
 nisi per infirmitatis articulum ne-
 cessitent. Secdo aqua designat pei-
 tentiam: quia flectit rigida. Ita pe-
 nitentia corda superba indomita
 et insolentia flectit ad obediētā.
 Vnde sicut Corallus q̄ diu est in a-
 qua crescit et augetur ad modum
 h. g.

28

Corally

plante: q̄ d̄to ē trahit̄ r̄gescit i
 lapidē Juxta illud Ouidij Met̄.
 14. Sic et corallū quo primū conti-
 git auras Tēpore durefcit mollis
 fuit herba sub vndis Ita multi dū
 sunt inter sanctos viros penitēcie
 datos crescunt et molles attrahi-
 biles sunt. qui extra penitēciam
 positi inueniunt̄ rigidi et rebelles.
 Eccl̄. 29. Dixi rigabo ortum planta-
 tionum. iebriabo ptus mei fructus
 Tercō aqua designat p̄m̄ā; quia
 coquit̄ cruda Cū adiutorio enim
 ignis q̄d crudum est a digestionē
 contrariū fit per decoctōnē i aqua
 cōueniens corp̄is nutrimentum.
 Isto modo quidā incorporati nō
 possunt corp̄i xp̄i mistico p̄pter su-
 am crudelitatem et insipiditatem.
 donec in aquis p̄nie d̄codi fuerint
 Juxta illud Ezech̄. 29. Cōsumēt̄
 carnes et coquent̄ vniuersa cōpo-
 sicio. ossa tabescent. Cōsumēt̄
 carnes et carnales affectiones et
 coquet̄ vniuersa cōposicio. vos
 natus superfluous ad modestia; re-
 duce t̄ et ossa tabescent et rigide et
 rebelles volūtates ad humanitatē
 et obedientiam ducentur.

Lectio 139.

Quin enim temptati sunt et
 quidem cū m̄ia disciplina;
 acceperunt et scierunt quē
 admodum cum iā iudicati impij
 tormenta paterentur. Nos quide;
 tamq̄ pater monens probasti. Il-
 los autē; tamq̄ rex durus interro-
 gans condempnasti Absentes ei
 et presentes similiter torquebant̄
 Duplex enī illos accepit tedium.
 et gemitus cū memoria preterito-
 rum. ¶ Quia dictū est q̄ tam he-

brei q̄ egipci a d̄o flagellati fue-
 runt. In hac p̄te intendit ostende-
 re qualiter isti populi diuersimo-
 de fuerūt afflicti. naz hebrei ad cor-
 rectionē egipci ad d̄p̄acionē. Et
 cū hoc duo facit Priō poit̄ afflicti-
 omis diuersitatem. Secō replicat
 egipciōz puerilitatē ibi. Pro cogi-
 tationibz. Circa primū duo facit
 Primo ostendit q̄ tribula cō im-
 missa hebreis cessit ad morū infor-
 macionē. Secō q̄ tribulacō istie
 ta egipcijs fuit eis ad penē eter-
 ne inchoacōnē. Et istud facit loq̄n-
 do alternatim vicissim. Nunc de
 egipcijs. nunc de hebreis. ¶ Circa
 primum ostendit q̄ infliccio imis-
 sa hebreis in illa sita in deserto fu-
 it eorum probacō. castigacio et i-
 formaō. Probabant̄ ad eorum
 humiliacionem: castigabant̄ ad
 morum suorum correctionē et infor-
 mabantur ad cognoscendum di-
 uinam vlcionez. Quantum ad eo-
 rum probacionē dicit Cum enim
 temptati sūt id est probati ad bo-
 nū eorū Gen̄. 22. Temptauit d̄s
 Abraham et dixit ad illuz ac. Et q̄-
 dem cū m̄ia disciplinā acceperunt
 vel accipientes q̄ castigabant̄ mi-
 seicorditer ad suam correccionem
 et p̄ illā castigacionē cognouerūt
 expimētaliē quodāmo diuinaz vl-
 cionē i d̄p̄nacione malorū et ito
 subdit Scierūt quēadmodū cū ira
 iudicati. ipij id ē egipci tormentā
 paterent̄ id est p̄ illā sitā quā filij
 isrl̄ sustinuerūt in deserto q̄i q̄daz
 expimēto scierunt qualiter fuerūt
 egipci afflicti tempore quo tota
 aqua egipci in sanguine fuit con-
 uersa. De quo i ps̄. Conuertit aq̄s

eorum in sanguine: a ymbres eorum ne biteret. fuit ergo illa sitis illata hebreis in deserto ad eorum pbacem vt p ipsius patientiaz merentur a ad eorum castigacionem misericordie illata ad dilectionem dei ad se experientem a ad eorum iformacionem vt penam quam egipcijs sustinuerat p manu dei i semetipfis ituerent p sitim consimilez. In hoc tñ fuit diuersitas: qz hos quidem hebreos tamq pat monens probasti. Illos autem tamq rex durus interrogans odempnasti. Pater enim licet pmittat filium aliquo modo indigere ad ipsius castigacionem. Inuadit tñ eum circa extremam necessitatem. Exempli de patre a filio prodigo. **Luc. 15.** Cum adhuc longe esset vidit illum pater suus a misericordia motus e. Sed rex condempnas aliquem iudicialit ad penam mortis. illam penam executioni mandat sine dispensacione quacumq. Quia ergo de filios israel fuisse pmittit cito eis de remedio miraculose prouidit ideo dr. Nos quidem tñ pater monens pbasti. Et qz egipcios siti puniuit nec tñ illam aliquam dispensacionem exhibuit ideo dr merito. Illos autem tamq rex durus interrogans condempnasti. Et ideo non dr absolute tñ rex: tamq rex durus quia rex bonus se habet ad subditos sicut pastor ad oues a pater ad filios. fm Arist. 8. ethi. Condempnati ergo fuerunt egipcijs no pbati nec castigati. Et qz grauiter afflicti fuerunt ostendit ex circumstantia loci a tps. Non enim aliqui affligebantur ista siti puta absentes a locis

aquam in fontium: imo tanta siti affligebantur qui fuerunt presentes in locis vbi solent aque abundare. sicut absentes a locis illis: quomnes aque ille couerse fuerunt in sanguine ita vt essent impotabiles omnino: a hoc e qd subdit. **Absentes a presentibus similitor quebant.** Et etiam vt qui similes erant in culpa fierent similes in pena. **Quantum autem ad circumstantiam loci a temporis puniebant grauiter:** qz gemuerunt ex dolore pene presentis: a timuerunt de futuro ex memoria preteritorum. Et ideo dicit **Duplex enim illos acceperat tedium.** et p: a gemitus cum memoria preteritorum. **Circa illas daufulam.** Nos quidem tamq pater monens pbasti. **Nota.** qz triplicem habemus patrem supnaturalem per creationem: corporalem p propagationem. a spirituales per curam a conseruacionem. De primo dicit **Deutro. 32.** Numquid si ipse e pater tuus: qz pos. fecit a creauit te. **Math. 23.** Patrem nolite vobis vocare super terram. **Vnus est enim pater vester qui in celis est.** **Iste pater est pater sanctitatis. pater potestatis a pater pietatis. Pater sanctitatis.** **Io. 11.** pater sancte da rifica filium tuum vt fi. ac. **Iteuz i eodez.** **Pater sancte serua eos i nomine tuo quos dedisti michi.** **Et infra.** pater sanctifica eos in veritate. **Pater pietatis.** **Math. 18.** pater oia possibilia sunt tibi. **Pater pietatis.** **2. Cor. 1.** **Benedicis deo a pater dñi nri ihu xpi.** **Pater misericordie a pater totius sol.** **Et e pater sanctitatis dñi eū deprecari p deuotionem: qz pater pietatis de eū uocari p**
h. 4.

Colla.

281

subiectione. quia e pat pietatis
 detem? cum imitari p assilacōne.
Priō quia est pater sādītatis. De
 tem? eū deprecari p deuocōnem.
Matth. 6. **P**ater noster q̄ es i. c. s. no.
 tuū que ē oīo dīca in qua omni
 a nobis necessaria paucissimis pe
 ticōnib? includuntur: que omnes
 alias oracōes añcellit auctoritate
 vtilitate. a cōpendiositate **Quam**
 si fideliter feruenter a humiliē dix
 erimus impetrabim?. quicqd̄ no
 stre saluti potest expedire **Job. 16.**
Amē dico vobis **S**i quib? petieritis
 patrem in nomine meo dabit vo
 bis. **E**t est notandū q? multo vti
 lius est illā oracōne dicere gene ā
 lem q? p̄icularia vota nostra deo
 exprimere quib? plerūq; ea defice
 ra? q? nocēt obīta **V**nde **V**alel
 us li. 1. c. 2. **S**ocrates humane sa
 pie quereus quobd; terreſtre ora
 culū nichil vltra petendū a dīs i
 mortalibus arbitrabatur q? ut bo
 na tribuerent. quia hī demū sci
 rent quid vnicuiq; esset vtile **N**os
 aut plerūq; id votis expetim? qd̄
 non impetrasse melius foret **E**tem
 densissimis tenebris iuoluta mor
 talium mens inq̄ late patentem
 errore cecis petitiones tuas sper
 gis. **Q**uicias appetis. que multis
 exicio fuerūt. honores cōcupiscis
 quos pessimis tonsores q? dederūt
 regna ip̄a tecum voluis quorū ex
 itus sepe numero miserabiles ce
 nūt splendidis cōiugis iñcis ma
 nus atq; hęc ut aliquando illustē
 runt ita nō nūq; domos euertunt
 funditus **D**efine ergo stulte futu
 ris malorū tuorū causis quasi fel
 icissimis rebus inhiare. **et q; totū**

celestium arbitrio cōmittē quia q̄
 tribuere bona ex facili. solent etiā
 eligere aptissime possunt **Luce. 11.**
Si vos cum sitis mali nostis bona
 data dare filiis vestris de celo quā
 to magis pater v̄ celestis dabit
 spiritū bonū petenti se. **S**cđo quia
 pater iste ē pat̄ potestatis debe? **eū**
 venerari p subiectionē **Iux̄ illd̄**
Malach. 1. **F**ilius honorat patrem
 a seru? dominū suum. **S**i igit̄ pat̄
 ego sum vbi ē honor me? **E**t **eccl̄.**
17. **M**agna potētia dei solius a ab
 hūilibus honoratur **T**ercio quia
 est pater pietatis detem? eum imi
 tai p assilacōne **Luce 6.** **E**stote
 misericordes sicut a pater v̄ mise
 ricors ē **L**audabile a honorabile
 ē in filio bonā patris pprietatem
 effigiāē. **P**ropetas at̄ dei miserei ē
Vn cātat eccl̄ia **D**e? cui ppriū ē mi
 sereriāē. **E**t ite. bñ misericordes q̄ni
 a; misericordiā osequēt **Matth.**
4. **S**cđo habem? patre naturalem
 p ppagacōnem. **E**t istum detem?
 in vite necessarijs supportāē **I**n cō
 trarijs repudiare **E**ternis me
 morijs cogitare **I**sti inq̄ patri de
 m? in vite necessarijs si idiget mi
 nistrare **V**n **C**risostō exponens
 illud **Job. 19.** **M**ulier ecce fili? tu?
 dicit sic **D**ocet nos xp̄s vsq; ad vl
 timā respiracōem pntū diligēcia;
 h̄re. qz ei alijs mulierib? astātib;
 nichil dixit **D**ocet plus aliqd̄ ip̄n
 dere pntib?. **S**icut em xp̄ian? ad
 uersates gēitores ad spūalia nos
 se nō deb; **I**ta qui nichil ip̄ediunt
 debet eis p̄bēa honori h̄ri añ alios
 qz gēuerūt a qz aluerūt. **V**n **A**m
 bro? sup̄ illd̄ **Matth. 19.** **H**ōra pa
 trē. **P**ri? inq̄t gēd? pietatis ē iste

ut quos auctores tibi voluit esse
 deus. honores obsequijs abstine-
 as contumeljs. qz nec vultu ledenda
 est pietas pnti. **Vñ Aristoteles 9.**
Eccl. docet qz pntibz detem⁹ suffi-
 cere in nutrimento a detem⁹ eis ho-
 norem quemadmodū dñs ppe max-
 ima bñficia generadi a nutriendi.
Et s. ethi. dicit qz in honoribz qz
 detem⁹ dñs a pntibus nō est no-
 bis possibile reddere fm dignitatē
 bñficioū ab eis receptoū. **Et idē**
apud antiqz tam hōr exhibitōz qz
 qz etiā honor exhibitōz pntibus
 pietas dicebat. **Vñde Tull⁹** in sū-
 a rethorica Pietas est p quā san-
 gne mētis pateqz beuolū officiū
 a diligēs tribuit cultus. **Hui⁹** pie-
 tate exemplum prebuit nobis na-
 tura in **Cyconia** de qua **Solin⁹** di-
 cit in de mirabilibus mundi. exi-
 mia cōmie inest pietas. Nam qz
 tum temporis impenderunt fetibz
 educandis tantum a ipse inuicē a
 pullis aluntur. **Vñnam** quilibet
 saltē septem annos vellet circa pa-
 rentū curam expendere. sicut dñs eū
 septem annis ab aqua a igne cus-
 todire tenentur. **Eccl. 3.** Fili suscipe
 senectam patris a non contristes
 eum in vita illi⁹. et si defecerit sen-
 su veniam da a ne spernas illum
 in tua virtute. **Hanc naturam** cō-
 mie plinius narrat. **Ambro⁹** in ex-
 ameron de opere quince diei c. lv.
Hec auis depositi pntis art⁹. p lōge-
 uum senectutis temp⁹ plumaruz
 tegumento alarumqz remigio nu-
 batos circūstātesqz soboles pennis
 pntis fouet. **Et quid** dicā. **Colla-
 to cito** pascit. quādo etiam ipsa re-
 parat nature dispendia ut hic at-

qz inde subleuantēs senem fultro
 alarum suarū ad volandū exerce-
 ant a i pristinos vsus distueta iaz
 reducant pñ patris mēbra. **Et idē**
Romanoū vsu pia auis vocatur
Hec Ambro⁹. **Hec auis** fuit dea cō-
 cordie consecrata sicut dicit **Iuue-
 nalis** li. pmo. **In signum** qz nisi a
 filiis debitus honor patribz impē-
 datur nulla in republica concordia
 eē pōt. **Et idē** in diuina pcepta
 loco quarto ponit hōra patrem a
 matrem ut sis longeu⁹ sup terraz
Exo. 20. et in lege moyfi tactuz fu-
 it qui maledixerit patri ac matri
 morte moriatur **exo. 21.** **Scdō** pñz
 istum detem⁹ in cristo contrariis
 repudiare. **Ita** qz si in hñs qz ad vi-
 te pfectōne a xpi pñtēt imitacōez
 pat voluerit filius; ipse dire sicut de
 ingrediendo eligione de vouendo
 continentiam a huiusmodi qz ad
 consilium pfectionis pertinet seu
 pñtere no sciuntur. **Filius** non so-
 lum si debet eū expectare. sed sua
 verba repudiare. **Iurta doctrinam**
saluatoris **Matth. 15.** **Veni enim**
separare hominē aduersus patrē
 suum. a filiam aduersus matrem
 suam. **Et in eodem.** **Qui** amat pa-
 trem et matrem plus qz me non
 est me dignus. **Super hoc** verbo
dicat **Jeromius.** **Si** necessitas ve-
 nerit vt amor parentum siue fili-
 orum amor dei comparetur a nō
 possit vtrumqz seruari; odium in
 suos a pietas in deum est seruan-
 da. **Potissima** tamen cautela by-
 aboli est homines ab amore reli-
 gionis retrahere per amorem pa-
 rentum. **In cuius** figura; sic dicit
Iero⁹ a **Crisosto⁹** cum dominus

esset occupatus i officio p̄dicati
 di suggessit ei quidā **Math. 12.** Ec
 ce mater tua a fr̄es tui foris stant
 querentes loq̄ tibi. insidias xp̄o
 tendens: vt sp̄iali op̄i carnem a
 sāguinē auferret **Sup** quez locuz
 expressius loquēs **Crisost.** Et sic
 duz xp̄us psuaderet p̄lo q̄ esset
 fili⁹ dei d̄yabolus p̄curauit aduē
 tum matris vt tuete vidētes parē
 tes carnales. d̄mitatis ei⁹ obscu
 raret naturā **Et** idō qui vult fugē
 a mūdo non d̄z hōc p̄ntibus nec a
 micis carnalibz indicare **Figuraz**
 hui⁹ hēmus **Gen. 21.** q̄ **Jacob** dū
 vellet fugere in patriam suā auū
 culum suum a soceruz noluit pre
 munire **Et** **Judici. 10.** **Sāpson** leo
 nem occidit i frustra a postea de ore
 leonis mel cōmēdit. a neutz p̄ri
 vel matris voluit indicare **Et** idō de
 ista materia **Ihero.** i quadā epl̄a
 ita scribit. licet in collo puulus de
 p̄deat nepos: licet sp̄atio crine a
 scissis vestibuz vbera quibus te
 nuerat mater ostendat licet in li
 mine iaceat pater. p̄ calcatum per
 ge patrē. per calcatam perge m̄ez
 fictis oculis ad verillū crucis euo
 la: solum pietatis genū ē in hac
 re te esse crudelem. **Tercō** p̄rem
 istum debem⁹ et̄nis memorijs co
 gitare ne sim⁹ q̄ diu habemus eē
 ingrati illi p̄ quez deus dedit nob̄
 eē **Ecc̄. 27.** **Memēto** p̄ris tua a ma
 tris tue **Sz** de filijs inḡtis cōmūit
 modo videm⁹ q̄ quātumcūqz cari
 fueriūt patri vel matri quātumcū
 qz eis diuicias copiosas relinquāt
 post tres dies a sepultura pactos
 obliuioni perpetue recommēdāt
 s̄m̄ quēdā dolorem in habitu niḡ

a vultu hūctioso p̄tendūt a cor
 dis leticiam quadam cooperiunt
 tristitia simulata. **Talis** fuit **Gel
 lya** de qua narrat **Marcial** co cus
 primo libro epiḡmatuz. **Amisuz**
 non flet cum sola est gellia p̄ez
Si quis adest inesse profiliūt lacri
 me. **Non** lugeat quisquis laudat
 gellia querit. **Ite** dolet vere qui si
 ne teste dolet **Vult** dicē q̄ ista gel
 lia quando erat sola i nullo d̄hi
 it mortem patris: a q̄ cito p̄p̄
 dit q̄ aliquis eam videret statim
 voluntariās lacrimas fudit. a sic
 dicit poeta de **Gellia** **Nullus** d̄bz
 veraciter q̄ vult de suo dolore lau
 dari **Sed** ille dolet vere qui sine te
 ste dolet. **Tercō** q̄ habem⁹ pa
 trem spiritualem per curam a cōf
 uacionem cui debemus obediēti
 am tenuolentiam a honorem: **Et**
 merito ip̄e pro nob̄ tenet reddere
 rationem: tenetur nos fouere per
 cōpassionem De talibus patribz
 potest exp̄m̄ illud **Gene. 21.** **Pa
 stores** ouium sumus a nos a p̄es
 nostri. **Ite** pater debet esse sic **he
 liseus** dixit. **z. Re. 11.** **Pater** mi. pa
 ter mi: curus israhel a auriga ei⁹
 vt sit curus supportans suauiter
 debilitates infirmorum a auriga
 pungeñs viriliter negligencias
 accidiosorum **Ite** debet eē archa
 domini in qua fuerūt virga tabu
 le a manna. **Ita** in prelato debet
 esse virga correctōis seu castiga
 tionis: tabule iformacionis a mā
 na consolacionis vnde **Augusti
 nus.** **Corripiat** inquietos cōsole
 tur pusillanimes: pius pater sit
 ad omnes **Ite** debet habere non
 solum faciez leonis p̄ austeritatē

si faciem hominis per mansuetudinem
et pietatem. Sit colupna non solum
ignis per adiuuitatem exustionis. sed
etiam colupna nubis per suauitatem
precationis. **Vñ Bern. sup Cant.**
Discite vos prelati subditorum ma-
tres vos esse debere non dominos
studete magis amari quam metui. Et
si interdum seueritate opus est pat-
na sit non tyrannica. Matres so ue-
to patres corripiedo vos exhibea-
tis: suspendite verbera. productis
verbera: pectora lacte pinguescant.
non tunc turgescant. Lco 120.

Omnem enim audirent per su-
a tormenta bene secum agi
comemorati sunt deum admi-
rantes in fine exitus. **Quae ei in ex-**
positione praua proiectum derise-
runt in finem euentus mirati fue-
non similiter iustis faciens. Ps
quod ostensum est qualiter pena consi-
mili ad diuersum tamen fine affli-
di fuerunt sicut egipci et hebrei. Il-
li in egipto. Isti in deserto. In hac p-
te declaratur quis inde profectus
iusticie prouenit apud egipcios
Et est duplex. Primo iustum fuit quod
qui se deum ignorare dicebant ad
dei noticiam et confessionem induce-
rentur per coactionem. Secundo iustum
fuit quod qui dei prophetas contempserant
et morti exposuerant. postea vene-
rarentur per admirationem. Et istum
duplicem profectum ex diuina fla-
gellatione secutum explicat Salom
in hodierna lectione. Secunda pars ibi-
que enim in expositione. Primum igitur
istud bonum de egipciorum flagel-
lacione sequebatur. quod illi qui pe-
ue et maliciose dei noticiam se ha-
beret negauerant. Exo. 4. Quis est

dominus ut audiamus vocem eius et
dimittam israel. **Nescio dominum**
et israel non dimittam. Et illi ipsi ad
dei recognitionem et confessionem per
tormenta coegerunt. Et sic factum
est. Nam quando senserunt se tor-
queri diuinitus nunc per mutationem
aquam in sanguinem. nunc per ranas
immissas. nunc per alias octo pla-
gas. reducti fuerunt ad recognoscen-
dam diuinam uirtutem. Unde ut
so tercio signo de simphibz. dixerit
malefici Pharaonis. digitus dei
est hic. Exo. 8. et 9. Dixit et pharao
post plagam grandinis. Peccavi
etiam et nunc dominus iustus: ego et popu-
lus meus impius. et exo. 12. Fugi-
am israel de dominus enim pug-
nat pro eis. Hoc dixerunt quando
fuerunt in mari rubro et dominus exer-
citum eorum percussit ymbre ful-
mine et tonitruo immediate ante
quam mare rediret super eos. Et hoc est
quod litera uult dicere. Cum enim au-
diret supple egipci. per sua tormenta
bene secum agi. et iuste agi cum eis com-
memorati sunt deum. et recognosce-
tes se diuina uirtute correptos do-
minum esse deum confessi sunt. ad-
mirantes in finem exitus id est de
fine exitus israel de egipto. in ps
Fecit magnalia in egipto et mira-
bilia in terra cham. terribilia in
mari rubro. Secundo per tormenta et
flagella dei educti fuerunt egipci
ad uenandum moysen dei prophetam quem
per uuln submississe uolebat. Exo. 1.
Et quantum ad hoc litera dicit
sic. Quem enim in expositione pra-
ua quando uidelicet de precepto
malitioso regis egipti paruuli ex-
ponerentur ad mortem et proiecerunt

in flumen predictum Moysen deri-
serunt: contempnibiliter abiecerunt
In finem euentus mirati sunt. Rñ
viz i tot plagis a portētis percussit
egiptum a eduxit populū suū de
egipto a vltra mare rubrum sub-
merso egipcioꝝ exercitu in eodē
Nō similit iustis faciens. **I**sta lit-
tera debet referri ad textū locis p̄-
cedentis vbi dicit. **I**llos tamq̄ du-
eus rex interrogās. **C**ondepnasti
nō similit iustis faciens: aliter nō
appareret congruitas in sermone. a
est sēsus q̄ aliter punit iustos
hebreos: aliter iniustos egipcios:
q̄ illos ad correctionem: hos ad
dampnacōz seu dampnacōez vt
in lectioe precedente dictum fuit

Lectio ceterisimāq̄ dē gēsiāpma

DRo cogitacōibus insen-
satis iniquitates illorū.
Quidam errātes cole-
bāt multos serpentes a bestias su-
peruacuas: immisit illis multitudiez
mutoꝝ aialium in vindictā vt sci-
rent: p̄ q̄ peccat quis: p̄ hec a torq̄-
tur. **P**ostq̄ salomō deū glorifi-
cādo a magnificādo recitauit mi-
rabilem afflictionez quā egipcijs
intulit eos multipliciter flagellan-
do. **I**n hac pte agit de eorū culpa
ostēdendo q̄ iuste puniti sūt fm
exigentia culpā suarū. **E**t cir-
ca hoc duo fiūt. **P**rimo dūgitur
culpe pena. **S**ecūdo ostendit p̄or-
tio debita inf̄ ea ibi. **V**t scirent.
Circa primū duo facit q̄ p̄mo
ponit libertatem peccādi in gnali
Secūdo exprimit fatuitate peccādi
magis in speciali. **S**ecūda ps ibi.
Que admodū quidā errātes.
Circa primū dicit sic. **P**ro cogi-

taōibus aut insensatis iniquitates
illoꝝ q̄si diceret. **N**ulla racōe p̄ba-
bili vel temptacōe carnali pecca-
uerūt peccato ydolatre. s̄ omnino
euaneuerūt in cogitacōibus: a ob-
scuratū est cor insipientis eorū. **Rō. 1.**
Sed q̄liter in speciali dē q̄nter eū-
rat sic. **Q**uidā errātes colebāt
multos serpentes. q̄. v. q̄. **Q**uidā er-
rauerūt vt egipcijs a chananēi q̄
ad suam dāpnacōnem ydolatri-
am inuenerūt: errātes erroꝝ mo-
rū iexcusabili. **Pro. 10.** **E**rrant q̄
operātur malū. **C**olebant multos
serpentes id est esculapium sub
specie serpentis: a bestias superua-
cuas id est pictas vel sculptas vel
superuacuas id est inutiles ad v-
sum humanū sicut serpentes a v-
mes. vel bestias superuacuas id ē
fictas ymagines bestiarū. **C**olebāt
Iouem sub specie arietis a **M**er-
curiū sub specie canis. **V**el sicut dicit
Mgē in historijs depigebat **J**u-
piter capite arietino **M**ercuriū ca-
pite canino a ceteris ptes vel fuerūt
humane effigies. **I**te yfidorus. **S**
Ethimologiae. vltimo dicit q̄
Mercurius pingebat cum capite
canis a canis est animal sagacis-
simū a **M**ercurius est deus eloq̄n-
cie. **H**abuit etiā in capite a pedi-
bus alas ad designādum veloci-
tatem qua defertur vix p̄ aera.
Quia sic coluerunt ydola bestiarū
merito etiam per bestias puniti
fuerunt. **V**nde sub dicit. **I**mmisit
illis multitudinem animalū: mu-
torum in vindictam. **V**nde **R**aba-
nus. **D**ignū fuit vt qui creaturā
pro creatore venerabantur penā
sustinerent a creatura. **V**n̄ opent